ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Hélène Mannarelli Ιωάννης Ζορμπάς

Γαλλικά
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Action.fr-gr 3

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

ΓΑΛΛΙΚΑ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΛΛΑΔΑ 2008
Ανάπτυξη παντού. Ανάπτυξη για όλους.
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ 75% ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ 25% ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

ΟΕ ΔΒ

ISBN 960-06-2092-X

Action.fr-gr 3

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Γαλλικά

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:	**Hélène Mannarelli** *Φιλόλογος (Γαλλικής Φιλολογίας), Εκπαιδευτικός* **Ιωάννης Ζορμπάς** *Φιλόλογος (Γαλλικής Φιλολογίας), Εκπαιδευτικός*
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ:	**Αθανασία Ζησιμοπούλου** *Μέλος ΕΕΔΙΠ Γαλλικής Γλώσσας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο* **Χρυσάνθη Ινάχογλου** *Σχολική Σύμβουλος Γαλλικής Γλώσσας* **Κωνσταντίνος Βουλγαρίδης** *Φιλόλογος (Γαλλικής Φιλολογίας), Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης*
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:	**Δημήτρης Στεμπίλης** *Φιλόλογος*
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ:	**Ευαγγελίτσα Γκιοβούσογλου-Καγκά** *Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:	**ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ Α.Β.Ε.**

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Γεώργιος Κ. Παληός
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Γεώργιος Χαρ. Πολύζος
Πάρεδρος Ε.Θ. του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Hélène Mannarelli **Ιωάννης Ζορμπάς**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: **ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ Α.Β.Ε.**

Action.fr-gr 3

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Γαλλικά

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Unité 0

Parlez-vous français ?

Je sais communiquer !

1 ★

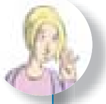

Vous allez entendre des extraits de conversations menées par trois personnes différentes qui s'expriment chacune avec un accent différent. Indiquez le numéro de l'extrait correspondant à chaque accent. Demandez l'aide du professeur.

Accent parisien	Extrait ....
Accent québécois	Extrait ....
Accent belge	Extrait ....

Le français, c'est facile !

2 ★

Écrivez des questions en utilisant tous les mots interrogatifs donnés.

que – pourquoi – comment – qui – quand – combien

a **Sabine** connaît la réponse à l'exercice.

➡ *Qui connaît la réponse à l'exercice ?*

b Lucas et Nikos demandent **de l'aide** au professeur.

➡ ....

c Linda va à l'école **à pied**.

➡ ....

d Le bébé pleure **parce qu'il a faim**.

➡ ....

e **Les garçons** préfèrent jouer au football.

➡ ....

f Le sandwich au jambon coûte **2 euros**.

➡ ....

g Ma sœur a rendez-vous avec ses amies **ce soir**.

➡ ....

3 ★

Complétez les dialogues avec l'adjectif démonstratif qui convient :
ce - cet - cette -ces

a - Je crois que . . . . . arbre est très vieux. Regarde . . . . . branches énormes !
- Moi aussi, je pense la même chose. Regarde . . . . . racines !

b - Tu te rappelles quand on a pris . . . . . photo ?
- Oui, il pleuvait . . . . . jour-là. J'aime beaucoup . . . . . paysage.

c - Lucas et Linda sont allés à Paris, ... année.
- Et alors ? Ils ont visité . . . . . ville ? Et . . . . . immense édifice, la tour Eiffel ?

d - Je dois apporter . . . . . papier à monsieur le directeur. Où est son bureau ?
- Par ici, dans . . . . . couloir, mais monsieur le directeur est absent à . . . . .
heure-ci.

e - Quel est le titre de . . . . . chanson française que tu chantais, hier ?
- Je ne m'en souviens plus, mais j'aime beaucoup chanter . . . . mélodie.

4 ★

Qu'est-il arrivé à Lucas et Nikos ? Rapportez leurs aventures au discours indirect.

a - J'ai proposé à Aline de m'accompagner au cinéma, mais elle a refusé !
Elle voulait aller faire des courses avec ses amies. Je n'ai pas de chance !

➡ Lucas dit que / qu'

. . . .

. . . .

b - J'ai aidé Petros à ranger sa chambre. Il cherchait son téléphone portable
et ne le trouvait pas dans ce désordre ! J'étais très en colère à cause de ça.

➡ Nikos dit que / qu'

. . . .

. . . .

5 ★★

Observez ce graphique et écrivez des phrases comme dans l'exemple.

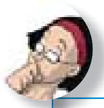

Qui apprend le français à l'école ?

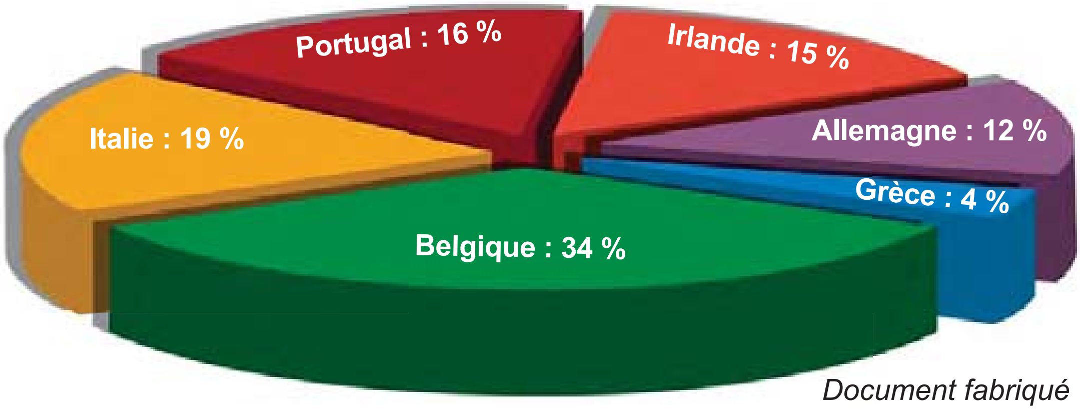

Document fabriqué

1. *Seize pour cent des élèves portugais apprend le français à l'école*
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

6 ★★

Lisez le texte suivant et répondez aux questions de la page suivante.

Selon une étude d'Eurobaromètre, plus de la moitié des Européens de l'Europe des Quinze peuvent parler au moins une langue européenne, en plus de leur langue maternelle. Les principales langues étrangères parlées par les citoyens de l'Union sont l'anglais, le français et l'allemand. Le russe est également une langue très répandue, dans les dix nouveaux États-membres qui ont rejoint l'UE en 2004.

Parler une langue étrangère est très utile : faire des études à l'étranger, voyager, dans les affaires et pour les amitiés et les contacts internationaux. En outre, cela ouvre beaucoup de portes sur le marché du travail. C'est pourquoi l'Union européenne encourage tous ses citoyens à apprendre deux langues étrangères, en plus de leur langue maternelle.

Article extrait du site L'Europe en quelques chiffres 2006
http://europa.eu/abc/keyfigures/livingtogether/chattingwithneighbours/index_r.tm#chart43

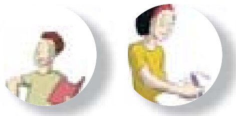

1 De quoi parle-t-on ?

. . . .

2 Quelles langues cite-t-on ?

. . . .

3 Pourquoi faut-il connaître des langues étrangères ?

. . . .

4 Combien de langues étrangères faut-il apprendre ?

. . . .

5 Les langues étrangères sont-elles utiles pour le travail ? Justifiez votre réponse.

. . . .

Je m'organise !

7 ★

Linda écrit un mail à son ami Lucas. Peux-tu compléter son message ?

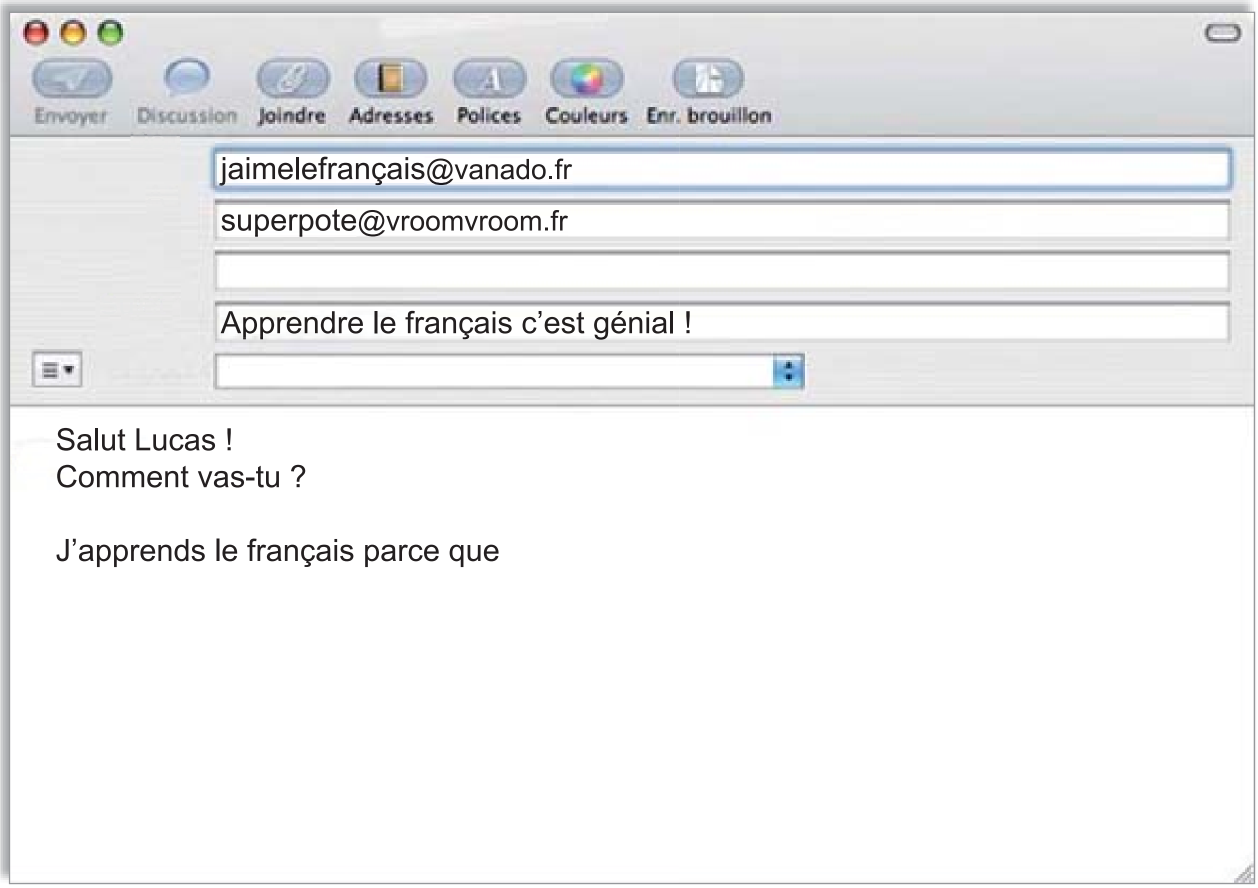

A moi de jouer !

8 ★

Ces personnages parlent français ! Recherchez leur nom et recopiez-le sous la photo correspondante.

Asterix

TINTIN

NIKOS aliagas

Céline DION

Amélie

1 . . . .

4 . . . .

2 . . . .

3 . . . .

5 . . . .

9 ★★

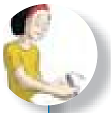

Quelle est votre langue maternelle ? Est-elle parlée dans plusieurs pays du monde ? Quelle(s) autre(s) langue(s) parlez-vous ? Dans quel(s) pays est / sont-elle(s) parlée(s) ?

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

10 ★★

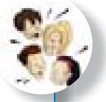

Projet de classe :
En groupe, recherchez des informations au sujet de l'un des personnages de l'exercice 8. Ensuite, présentez oralement ce personnage.

Vous pouvez trouver des informations dans une encyclopédie ou sur Internet.

Pour plus d'informations, consulter le site Wikipédia,

Céline Dion : *http://fr.wikipedia.org/wiki/Céline_Dion*

Amélie Poulain : *http://fr.wikipedia.org/wiki/Amélie_Poulain*

Astérix : *http://fr.wikipedia.org/wiki/Astérix*

Nikos Aliagas : *http://fr.wikipedia.org/wiki/Nikos_Aliagas*

Tintin et Milou : *http://fr.wikipedia.org/wiki/Tintin_et_milou*

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème :
1			*Exemple : les révisions à la maison*
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Unité 1

C'est la rentrée !

Je sais communiquer !

1 ★

Écoutez Linda parler au téléphone et notez, pour chaque phrase, si elle affirme quelque chose, si elle demande quelque chose, ou si elle s'exclame.

	Affirmation	Interrogation	Exclamation
1			
2			
3			
4			
5			

2 ★★

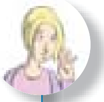

Écoutez l'enregistrement de cette émission de radio et cochez les bonnes cases, dans le tableau suivant.

	Vrai	Faux	On ne sait pas
L'animateur fait jouer les auditeurs en direct.			
Il s'agit de reconnaître l'extrait d'un film.			
Marie joue tous les jours à ce jeu.			
L'animateur s'appelle Florent.			
« *Face à la mer* » est une chanson de Calogéro et Passi.			
Le candidat suivant se prénomme Vincent et vient de Lille.			

Le français, c'est facile !

3 ★

Mettez les mots dans le bon ordre.

a bivouac | en | pleine | un | fait | Sabine | a | nature

. . . .

b séjour | à | mon | Marseille | pas | n' | génial | était

. . . .

c contre | prof | une | crois | a | que | je | dent | le | moi

. . . .

d que | faut | il | plus | essaies | ponctuel | tu | d' | être

. . . .

4 ★

Complétez avec *avoir* ou *être*. Attention aux verbes pronominaux, comme dans l'exemple.

Hier matin, Sabine *s'est* levée très tôt. Elle . . . . . . descendu les escaliers en vitesse. Elle . . . . . . allée au supermarché pour faire les courses. Quand elle . . . . . . sorti son portefeuille pour payer, une photo . . . . . . tombée par terre. Un garçon brun . . . . . . ramassé la photo. Il . . . . . . regardé Sabine et il . . . . . . souri. Ils . . . . . . commencé à bavarder. Sabine . . . . . . tout oublié ce jour-là ; c'est à dix heures du soir qu'elle . . . . . . souvenue de son rendez-vous chez le dentiste.

5 ★★

Complétez les phrases par les participes passés des verbes proposés.

recevoir – sortir - acheter – partir - cacher

a - Qu'est-ce que Sabine a fait de l'argent que je lui ai donné ce matin ?

- Elle a . . . . un livre à son ami.

b - Où sont Nikos et Lucas ? On va être en retard en cours !

- Ils sont déjà . . . . Il faut qu'on y aille, nous aussi.

c - Mais qu'est-ce qu'ils font de leurs journées ?

- Ils ont . . . . une console de jeu en cadeau et y passent tout leur temps.

d - Où sont papa et maman, Lucas ?

- Ils sont . . . . voir un film.

e - Sabine, tu n'as pas vu ta petite sœur ? On doit aller chez le dentiste.

- Si maman, elle s'est . . . . dans la cuisine.

6 ★★

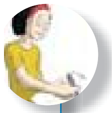

Complétez les phrases par les participes passés des verbes proposés.

manquer - ranger – trouver – parler - perdre

a - Où Linda a-t-elle mis ses vieilles affaires ?

- Elle les a . . . . au grenier.

b - Pourquoi n'as-tu pas apporté tes clés ?

- Je les ai . . . .

c - Linda a réussi à voir son amie ?

- Non, elle l'a. . . . . de peu.

d - Les garçons, vous avez retrouvé Sabine ?

- Non, on ne l'a pas . . . . On va voir au parc, elle doit être avec son petit copain.

e - Tu as des nouvelles de ta grand-mère ?

- Oui, je lui ai . . . . hier, au téléphone.

7 ★★

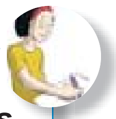

Choisissez, dans la liste suivante, les éléments qui conviennent pour compléter le dialogue. Faites les accords et les conjugaisons nécessaires.

bien - être - être - retard - principal - vrai - élève – comment

a - Salut Lucas ! . . . . vas-tu ?

b - Très . . . . et toi ? Tu as vu un peu l'emploi du temps de cette année ?

c - Oui, il n'. vraiment pas terrible. On n'a pas une seule après-midi de libre, à part le mercredi !

d - En plus, le prof . . . . n'a pas l'air aimable…

e - Il va falloir qu'on . . . . sage avec lui, c'est sûr !

f - Tu as vu ? Il m'a renvoyé chez le Principal du collège pour trente secondes de . . . . !

g - Oui, j'ai vu ça ! Mais tu sais, après toi, il a renvoyé cinq autres . . . .

h - C'est . . . . ? Alors là, ça promet !

8 ★

Ecrivez une question à la réponse proposée.
L'objet de la question est en gras.

Exemple : - Qu'est-ce que tu as fait cet après-midi . . . . ?

*- J'ai fait **un gâteau au chocolat,** pour l'anniversaire de ma mère.*

a - . . . . ?

- Elle a passé ses vacances dans **les Alpes.**

b - . . . . ?

- J'ai E.P.S. **le jeudi après-midi, jusqu'à 16 h.**

c - . . . . ?

- Je l'ai trouvée **sur Internet.**

d - . . . . ?

- On y est allés **en voiture** !

9 ★

Lucas fait tout de travers, dites-lui ce qu'il doit faire.

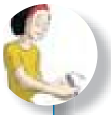

Exemple : La chambre de Lucas est en désordre.

➡ - Il faut *que tu ranges ta chambre !* . . . .

a Lucas a mal aux dents depuis des semaines.

➡ - Il faut . . . .

b Lucas fait souvent pleurer sa petite sœur, il n'est pas gentil avec elle.

➡ - Il faut . . . .

c Quand Lucas sort de table, il ne ramasse jamais son assiette et ses parents se mettent en colère.

➡ - Il faut . . . .

d Lucas ne porte jamais son blouson, même lorsqu'il fait moins de -10°C, alors il tombe souvent malade.

➡ - Il faut . . . .

e En hiver, il fait froid et il est nécessaire de s'habiller chaudement.

➡ - Il faut . . . .

f Lucas n'a pas confiance en lui, il a peur de rater son examen.

➡ - Il faut . . . .

10 ★★

Nikos ne comprend pas tout à fait ce que Lucas lui dit. Reformulez ses phrases, comme dans l'exemple, pour qu'il comprenne mieux.

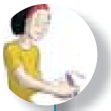

a Je n'ai vu que la tour Eiffel à Paris.

J'ai vu seulement la Tour Eiffel à Paris. . . . .

b Il faut seulement se concentrer un peu.

. . . .

c J'ai juste pris une valise pour le voyage.

. . . .

d Je n'ai rien que des affaires d'été dans l'armoire.

. . . .

e Je suis arrivé seulement troisième au cross de l'an dernier.

. . . .

Je m'organise !

11 ★★

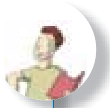

Vous êtes en vacances avec vos parents qui vous demandent d'écrire à vos grands-parents. Vous leur écrivez, donc, pour leur dire à quel point vous vous amusez. N'oubliez pas de décrire l'endroit où vous séjournez.

....

....

....

Utilisez des expressions telles que :

il fait chaud / froid ;

les gens sont sympas ;

le paysage est beau / triste ;

je m'amuse / m'ennuie, etc.

12 ★★

Regardez les photos et faites une description de ce que vous voyez.

a

b

c

d

A moi de jouer !

13 ★★★

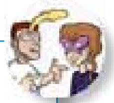

Votre meilleur(e) ami(e) arrive chez vous paniqué(e). Il / elle a rendez-vous avec un garçon / une fille qui lui plaît beaucoup.
Parlez-lui, essayez de le / la calmer et donnez-lui quelques conseils pour que son rendez-vous se passe bien.
Utilisez des phrases commençant par *il faut que*.

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème :
1	....	....	....
2	....	....	....
3	....	....	....
4	....	....	....
5	....	....	....
6	....	....	....
7	....	....	....
8	....	....	....
9	....	....	....
10	....	....	....

Unité 2

Les jeunes s'expriment

Je sais communiquer !

1 ★

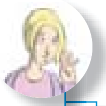

Écoutez les conversations de l'enregistrement. Dans le tableau ci-dessous, entourez les bonnes réponses.

Conversation 1	Nikos / Lucas invite Sabine à aller à une soirée / à un concert.
Conversation 2	Nikos / Linda invite Sabine à venir chez lui / chez elle.
Conversation 3	Linda a beaucoup de devoirs / est malade.

2 ★★

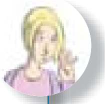

Lucas interroge ses amis du collège, pour un projet organisé par son professeur de français. Vous allez les entendre exprimer leur avis sur la mode et leurs préférences vestimentaires.
Complétez les textes.

Aline

Aline aime faire les ………………………… avec ses amies.

Elle dépense en général de …………… à ……………….€.

Elle aime surtout les acheter pendant les …………………………… .

David

David achète souvent des vêtements de …………………… .

Il aime acheter des ……………………….. de ………………… .

Il dépense environ de ………………….. € à ……………… € par mois.

Alexia

Alexia n'……………… ………… beaucoup faire les boutiques.

Sa mère ne lui achète des……………………… que lorsqu'Alexia en a vraiment besoin.

Elle dépense rarement plus de ……….. € par mois.

3 ★★★

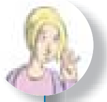

Sabine et Linda écoutent Strassmusic, une radio locale, quand leur attention se porte sur un micro-trottoir* dont le sujet est *Les Graffitis.* Écoutez l'enregistrement de l'emission du micro-trottoir et cochez les bonnes cases, dans le tableau suivant.

	Vrai	Faux	On ne sait pas
L'animateur interroge des passants dans la rue.	☐	☐	☐
La jeune femme pense que les graffitis sont une forme d'art	☐	☐	☐
Partout, les graffitis sont interdits.	☐	☐	☐
Des expositions de graffitis sont parfois organisées dans des musées.	☐	☐	☐
L'homme interrogé est scandalisé par cette forme d'expression.	☐	☐	☐
Il trouve que si les jeunes manquent de respect c'est de la faute de l'État.	☐	☐	☐

Dico

***micro-trottoir :** reportage radio ou télé où l'on pose des questions aux passants, choisis par hasard.

Le français, c'est facile !

4 ★ **Observez le graphique et lisez le texte ci-dessous, puis répondez aux questions par VRAI ou FAUX, en cochant la case correspondante.**

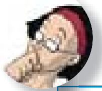

Les Français et la mode

✓ 11 % des Français sont des « Indifférents satisfaits », un groupe constitué de jeunes peu exigeants dans les achats de vêtements.

✓ Les « Impulsifs sensuels anti-marques » (10 %), recherchent l'originalité mais rejettent les grandes marques. Ce sont surtout des femmes actives, avec des enfants.

✓ Les « Shopping-addicts matérialistes » (12 %), sont des femmes âgées, vivant sans enfants et appréciant les grandes marques.

✓ Les « Amateurs de marques » (23 %) recherchent les grandes marques. Ayant des revenus plutôt modestes, ils préfèrent attendre les soldes.

✓ Les « Conservateurs contraints » (8 %), recherchent peu les dernières tendances. Ils portent, le plus souvent, les mêmes vêtements, surtout de grandes marques. Ils demandent conseil aux vendeurs et sont réfractaires à l'Internet.

✓ Enfin, les « Réfractaires » (17 %), sont indifférents à la mode et rejettent les grandes marques.

Article extrait du site http://www.ecommercevad.fr/Breves/ConsultBreve.asp?ID_Article=22033&t=Mode-23-des-Francais-aficionados-des-marques

QUESTIONS	VRAI	FAUX
Les « Indifférents satisfaits » sont passionnés par la mode.		
Les « Impulsifs sensuels anti-marques » sont originaux.		
Les « Shopping-addicts matérialistes » sont surtout des hommes.		
Les « Amateurs de marques » aiment les marques.		
Les « Réfractaires » préfèrent les vêtements de marque.		
Les « Conservateurs contraints » n'aiment pas les marques.		
Les « Conservateurs contraints » évitent l'Internet.		
Les « Réfractaires » veulent être à la mode.		
Les « Indifférents satisfaits » demandent souvent l'avis du vendeur.		
Les Français sont majoritairement « Réfractaires ».		

5 ★

Choisissez, dans la liste suivante, les éléments qui conviennent et complétez la lettre de Nikos.

certains - quelques-unes - soirée - tous - chacune - tout - classes

Cher Costas,

La rentrée des . . . . est déjà loin maintenant et je n'ai pas encore eu de nouvelles de toi. J'espère, cependant, que . . . . se passe bien pour toi.

Pour moi les choses vont à merveille, même si . . . . de mes profs sont un peu sévères, ils sont . . . . très sympathiques et s'intéressent vraiment à leurs élèves. Cette année, on a beaucoup d'heures de cours et le soir on termine assez tard.

Parmi les filles de la classe, ... sont vraiment jolies et intelligentes. Ce serait bien si tu pouvais venir pendant les vacances de la Toussaint. On pourrait faire une petite . . . . et je pourrais te présenter à . . . . d'elles, en particulier à mes deux meilleures amies, Linda et Sabine.

À très bientôt !

Nikos.

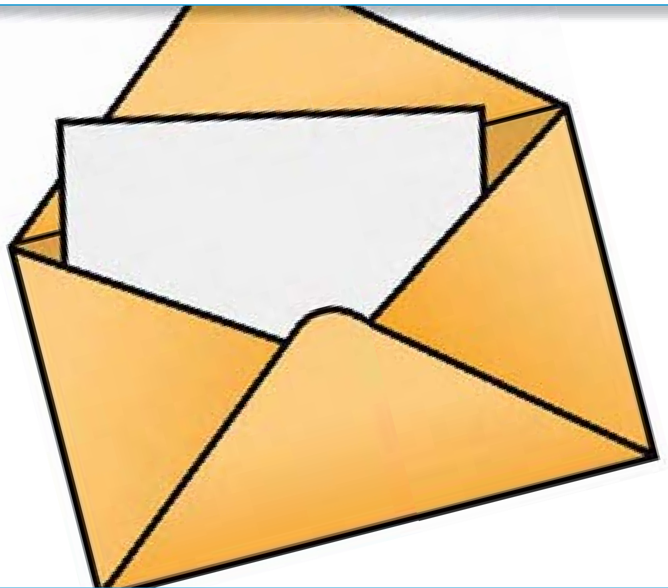

6 ★★

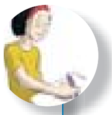

Choisissez un élément de chaque colonne, pour former des phrases au conditionnel, comme dans l'exemple.
Utilisez toutes les personnes du pluriel et du singulier.

Si… + imparfait	Conditionnel
a Être riche	1 avoir de meilleures notes
b Étudier plus sérieusement	2 s'amuser beaucoup
c Appeler le plombier	3 réparer la fuite d'eau
d Jouer avec le chien	4 apprendre le français
e Lire ce livre	5 acheter une grande villa
f Demander des conseils	6 comprendre les exercices

1. [2] [a] Si tu étudiais plus sérieusement tu aurais de meilleures notes.
2. [ ] [ ] Si je . . . .
3. [ ] [ ] Si elle . . . .
4. [ ] [ ] Si vous . . . .
5. [ ] [ ] Si nous . . . .
6. [ ] [ ] S'ils . . . .

7 ★

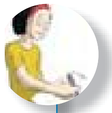

Complétez les phrases comme dans l'exemple donné.

tu abandonnes- tu cherches - tu veux, tu peux – tu ne peux pas

a - J'y vais, maman ! Je vais être en retard en cours !

- Si *tu passes par la boulangerie* . . au retour, tu penseras à acheter du pain ?

b - Je n'arrive vraiment pas à avoir de bonnes notes, en histoire !

- Si . . . . , Nikos. Il te suffit de réviser un peu.

c - Je n'ai vraiment pas le temps, maintenant ! J'ai beaucoup de travail pour Lundi !

- Si . . . . , je me débrouillerai tout seul, ce n'est pas grave.

d - Où sont mes clés, Sabine ?

- Si . . . . un peu, tu trouveras.

e - Je n'y arriverai jamais !

- Si . . . . , c'est sûr, tu n'y arriveras jamais.

8 ★★

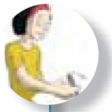

« Avec des si, on mettrait Paris en bouteille. »
Complétez les phrases suivantes.

1. Si j'étais adulte, ...
   . . . .
2. Si j'étais acteur, ...
   . . . .
3. Si j'étais en voyage, ...
   . . . .
4. Si on me demandait de faire quelque chose de mal, ...
   . . . .
5. Si tu rangeais tes affaires, petit à petit, ...
   . . . .

Est-ce que « Avec des si, on mettrait Paris en bouteille. »
vous rappelle un proverbe grec ? Lequel ?

. . . .

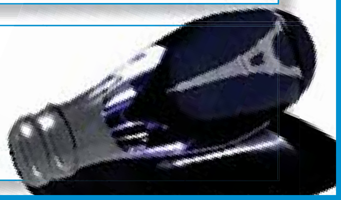

Μουσική

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: **Μαρία Δημητρακοπούλου,** *Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης*
Μαγδαληνή Τζένου, *Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης*
Πολύβιος Ανδρούτσος, *Μουσικοπαιδαγωγός*

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ : **Σμαράγδα Χρυσοστόμου,** *Επίκουρη Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών*
Κωνσταντίνος Πατσαντζόπουλος, *Σχολικός Σύμβουλος*
Ιωάννης Κούρτης, *Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης*

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: **Μαρία Τζουανάκη**, *Φιλόλογος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ: **Αθανάσιος Παπαζαρής**, *Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ **Μαρία Φραγκούλη,** *Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης*

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ: **ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ**

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Γεώργιος Κ. Παληός
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Γεώργιος Χαρ. Πολύζος
Πάρεδρος Ε.Θ. του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μαρία Δημητρακοπούλου Μαγδαληνή Τζένου Πολύβιος Ανδρούτσος

Μουσική

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Βιβλίο Μαθητή

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ένας κόσμος... μετά μουσικής

Μουσικές της γης 8

Σε ρυθμούς... αφρικάνικους

Ο ρόλος της μουσικής στην καθημερινή ζωή της Αφρικής 12

Η δομή της μουσικής 14

Οι τελετουργίες και ο ρόλος της μουσικής 18

Μελωδικοί εξωτικοί αυτοσχεδιασμοί

Ράγκα και τάλα 20

Μπαλινέζικο Γκαμελάν 24

Η πολυσύνθετη μουσική της Κίνας 26

Η χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου 30

Μουσική για... χορό

Η μουσική στη Λατινική Αμερική....34

Στα υψίπεδα των Άνδεων 37

Βραζιλιάνικοι ρυθμοί 40

Αργεντινή και τάνγκο 43

Ευρωπαϊκές προδιαγραφές

Ενωμένη Ευρώπη 46

Το «κλασικό» στον ορίζοντα του «διαχρονικού» 50

Μια Μεσόγειος... μουσική 57

Εδώ είναι Βαλκάνια! 62

Ο γύρος της Ελλάδας

Μουσικοί ρυθμοί στην Ελλάδα 66

Μουσική... πατριδογνωσία 68

Με βιολί σαντουροβιόλι 72

Ζυγιές και Κομπανίες 80

Ευρετήριο 82

Αγαπητά μας παιδιά,

Αυτή τη σχολική χρονιά θα κάνετε μέσα από τη μουσική το γύρο του κόσμου.

Προσπαθήσαμε να φτιάξουμε ένα βιβλίο που να σας ταξιδεύει μέσα από ήχους και εικόνες και ταυτόχρονα να σας μαθαίνει μέσα από την πράξη έννοιες και στοιχεία της γλώσσας τη μουσικής.

Θα έχετε την ευκαιρία να πειραματιστείτε με τα υλικά της μουσικής χρησιμοποιώντας ήχους και ηχοχρώματα οικεία και μη, και να απολαύσετε μουσικές από κάθε γωνιά του πλανήτη!

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας, ελπίζουμε να αποτελέσει ένα ερέθισμα για να διευρύνετε τους ορίζοντες σας και να μη διστάζετε να εξερευνάτε «άγνωστα μονοπάτια».

Καλή «μουσική» χρονιά !

Η συγγραφική ομάδα

Ένας κόσμος . . . μετά μουσικής

Λέξεις κλειδιά: *παραδοσιακή μουσική, εθνομουσικολογία, χορδόφωνα, μεμβρανόφωνα, αερόφωνα, ιδιόφωνα*

Μουσικές της γης

Παραδοσιακή μουσική είναι η μουσική ενός λαού, ενός έθνους ή μιας περιοχής η οποία διαδίδεται προφορικά, εξελισσόμενη μέσα από την παραλλαγή μελωδιών δημιουργημένων από τον ίδιο το λαό.

> Η επιστήμη που ασχολείται με ό,τι αφορά την παραδοσιακή μουσική των διαφόρων λαών, λέγεται **Εθνομουσικολογία**.

Χαρακτηριστικά της παραδοσιακής μουσικής

Η μουσική για να θεωρείται παραδοσιακή θα πρέπει:

- Να προέρχεται από προφορική παράδοση.
- Να χαρακτηρίζεται από πολιτισμική ιδιαιτερότητα.
- Να αναφέρεται στον κύκλο της ζωής.

Η παραδοσιακή μουσική εκτός από ενόργανη, στενά συνδεδεμένη με το χορό, είναι και φωνητική.

Τα τραγούδια καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα όσον αφορά τη θεματολογία τους (τραγούδια επικά, αφηγηματικά, σκωπτικά, εργασιακά, της θάλασσας, των αγροτικών εργασιών, του πολέμου, νανουρίσματα, ταχταρίσματα, θρήνοι κ.ά.).

Από τη δεκαετία του 1980 και μετά εμφανίζεται το ρεύμα Έθνικ (Μουσική του Κόσμου-World Music).

Πρόκειται για ένα στυλ που βασίζεται στην παραδοσιακή και λαϊκή μουσική διαφόρων λαών, παίζεται από σύγχρονα και παραδοσιακά μουσικά όργανα με προσμίξεις από σύγχρονους τρόπους μουσικής έκφρασης και νέα μουσικά ιδιώματα.

Το φεστιβάλ WOMAD (World of Music, Arts and Dance) ξεκίνησε στην Αγγλία το 1982 και γίνεται σε διάφορες περιοχές της γης. Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ, γίνονται συναυλίες, εργαστήρια και δραστηριότητες για παιδιά.

Κατηγορίες μουσικών οργάνων

Ο Γερμανός εθνομουσικολόγος Κουρτ Ζαξ (Curt Sachs) και ο Αυστριακός Έριχ Μόριτς φον Χορνμπόστελ (Erich Moritz von Hornbostel), θέλοντας να ταξινομήσουν όλα τα μουσικά όργανα, δημιούργησαν ένα σύστημα που βασιζόταν στον τρόπο που πάλλεται το κάθε μουσικό όργανο για να παραγάγει ήχο.

Το σύστημα αυτό εξακολουθεί και σήμερα να είναι το πιο ευρέως αποδεκτό σύστημα ταξινόμησης μουσικών οργάνων που χρησιμοποιούν οι οργανολόγοι και οι εθνομουσικολόγοι.

Παλαιότερα συστήματα ταξινόμησης χρονολογούνται από τον 4ο αι. π.Χ.

Οι Κινέζοι ταξινομούσαν τα όργανα ανάλογα με το υλικό κατασκευής τους (πέτρα, ξύλο, μετάξι κ.ά.).

Την ιδέα των Χορνμπόστελ-Ζαξ την είχαν οι Ινδοί από τον 1ο αι. π.Χ. Δημιούργησαν τέσσερεις κύριες κατηγορίες (παλλόμενες χορδές, παλλόμενες στήλες αέρα, κρουστά όργανα φτιαγμένα από ξύλο ή μέταλλο και κρουστά όργανα φτιαγμένα από μεμβράνες δέρματος).

Αργότερα, οι Έλληνες χρησιμοποίησαν ένα παρόμοιο σύστημα για να ταξινομήσουν τα δικά τους μουσικά όργανα.

Στα τέλη του 19ου αι., ο Βέλγος Βίκτορ Μαχιλλόν (Victor Mahillon) υιοθέτησε και βελτίωσε αυτό το σύστημα. Αν και το σύστημά του περιορίστηκε στα όργανα συμφωνικής ορχήστρας της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής παράδοσης, χρησιμοποίησε τις τέσσερεις κατηγορίες των εγχόρδων, πνευστών, τονικών και μη τονικών κρουστών.

Επεκτείνοντας το σύστημα του Μαχιλλόν, οι Χορνμπόστελ-Ζαξ, το 1914, κατάφεραν να ταξινομήσουν όλα τα μουσικά όργανα κάθε μουσικού πολιτισμού.

Ταξινόμηση οργάνων σύμφωνα με τους Χορνμπόστελ-Ζαξ

Το σύστημα των Χορνμπόστελ-Ζαξ ταξινόμησε τα μουσικά όργανα στις εξής τέσσερεις κύριες κατηγορίες:

Χορδόφωνα: όργανα στα οποία παράγεται ο ήχος από τεντωμένες χορδές.

Αερόφωνα: όργανα στα οποία οι ήχοι παράγονται από την παλμική κίνηση των μορίων του αέρα, καθώς περνούν μέσα από μια στήλη.

Μεμβρανόφωνα: όργανα τα οποία παράγουν ήχο από την παλμική κίνηση μιας τεντωμένης μεμβράνης.

Ιδιόφωνα: όργανα που παράγουν ήχο από την ελάχιστη παλμική κίνηση του σώματος του ίδιου του οργάνου ή των υλικών που περιέχονται μέσα στο σώμα του οργάνου (π.χ. σπόροι, χαλίκια κ.ά).

Σε ρυθμούς... αφρικάνικους

Λέξεις κλειδιά: *πολυφωνία, πολυρρυθμία, ρυθμική βάση, μορφή ροντό, αυτοσχεδιασμός, κορυφαίος, τελετουργία*

Ο ρόλος της μουσικής στην καθημερινή ζωή της Αφρικής

Η μουσική στην αφρικάνικη ήπειρο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής ως κομμάτι θρησκευτικών τελετών, εορτασμών και κοινωνικών ιεροτελεστιών. Είναι στενά συνδεδεμένη με τα πιο σημαντικά γεγονότα της καθημερινότητας των ανθρώπων.

Τα τραγούδια χρησιμοποιούνται για τα σημαντικά γεγονότα στη ζωή του ανθρώπου (γέννηση, ενηλικίωση, γάμος, και θάνατος). Χρησιμοποιούνται επίσης, για την ίαση των ασθενών, το κάλεσμα της βροχής και στο χορό που γίνεται για θρησκευτικούς σκοπούς.

Πολλοί Αφρικανοί πιστεύουν ότι η μουσική λειτουργεί ως σύνδεσμος με τον κόσμο των «πνευμάτων». Ο καθένας παίζει ενεργό ρόλο στη μουσική ζωή της κοινότητας παίζοντας μουσική, τραγουδώντας ή χορεύοντας.

Αφρικανική μουσική θεωρείται η μουσική των λαών που ζουν νότια της Σαχάρας.

Στη Β. Αφρική επικρατεί ένα μουσικό ιδίωμα που έχει έντονα ισλαμικά και αραβικά στοιχεία, λόγω της εξάπλωσης του Ισλάμ σε αυτή την περιοχή κατά το Μεσαίωνα.

Οι μουσικές και χορευτικές φόρμες που εμφανίζονται σε μουσικές άλλων λαών, (όπως στους λαούς της Καραϊβικής ή της Λατινικής Αμερικής) μουσικοχορευτικά είδη όπως η σάλσα (salsa), η ρούμπα (rumba) κ.ά., οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στις αφρικάνικες παραδόσεις, που έφεραν μαζί τους οι σκλάβοι την εποχή του δουλεμπορίου, το 19ο αι.
Η αφρικάνικη μουσική είναι κυρίως πολυρρυθμική και πολυφωνική, στηρίζεται στον αυτοσχεδιασμό και την αυθόρμητη δημιουργία.

Οι Βέρβεροι ζουν στη Β. Αφρική εδώ και 4.000 χρόνια, πολύ πριν την έλευση των Αράβων. Η μουσική τους παράδοση παρουσιάζει τεράστια ποικιλία και διατηρείται ζωντανή από μικρές ομάδες πλανόδιων μουσικών που ταξιδεύουν από χωριό σε χωριό για να παίζουν και να τραγουδούν, σε συνδυασμό με αφήγηση ιστοριών και απαγγελία ποιημάτων.

Περιπλανώμενοι μουσικοί από τη Νιγηρία (griots)

Για τη διαμόρφωση του στυλ της κάθε περιοχής παίζει σημαντικό ρόλο η τοπική διάλεκτος της κάθε κοινωνίας, αφού οι λέξεις στις διάφορες αφρικάνικες διαλέκτους προφέρονται σε διαφορετικά τονικά ύψη.

Οι μουσικοί δε θεωρούνται ξεχωριστή κοινωνική τάξη. Οι ταλαντούχοι όμως μουσικοί μπορούν να γίνουν ημιεπαγγελματίες, αν τους προτείνει η κοινότητά τους. Σε μερικές περιοχές υπάρχουν περιπλανώμενοι μουσικοί (griot) ενταγμένοι σε μικρούς θιάσους.

Η μουσική ποικίλει στην Αφρική. Οι φυλές που ζουν στις ερήμους της Νότιας Αφρικής έχουν πολύ απλά στη δομή τους τραγούδια. Οι άνθρωποι στην κοιλάδα του ποταμού Κονγκό έχουν πιο πολύπλοκα τραγούδια και ενόργανη μουσική. Στην ανατολική Αφρική εξειδικεύονται στη μουσική που παίζεται με ξυλόφωνα. Στις φυλές της δυτικής Αφρικής παρατηρείται υψηλή δεξιοτεχνία στο παίξιμο των τυμπάνων.

Ο παρακάτω πίνακας ενδεικτικά παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά της μουσικής της Αφρικής.

Πίνακας 1

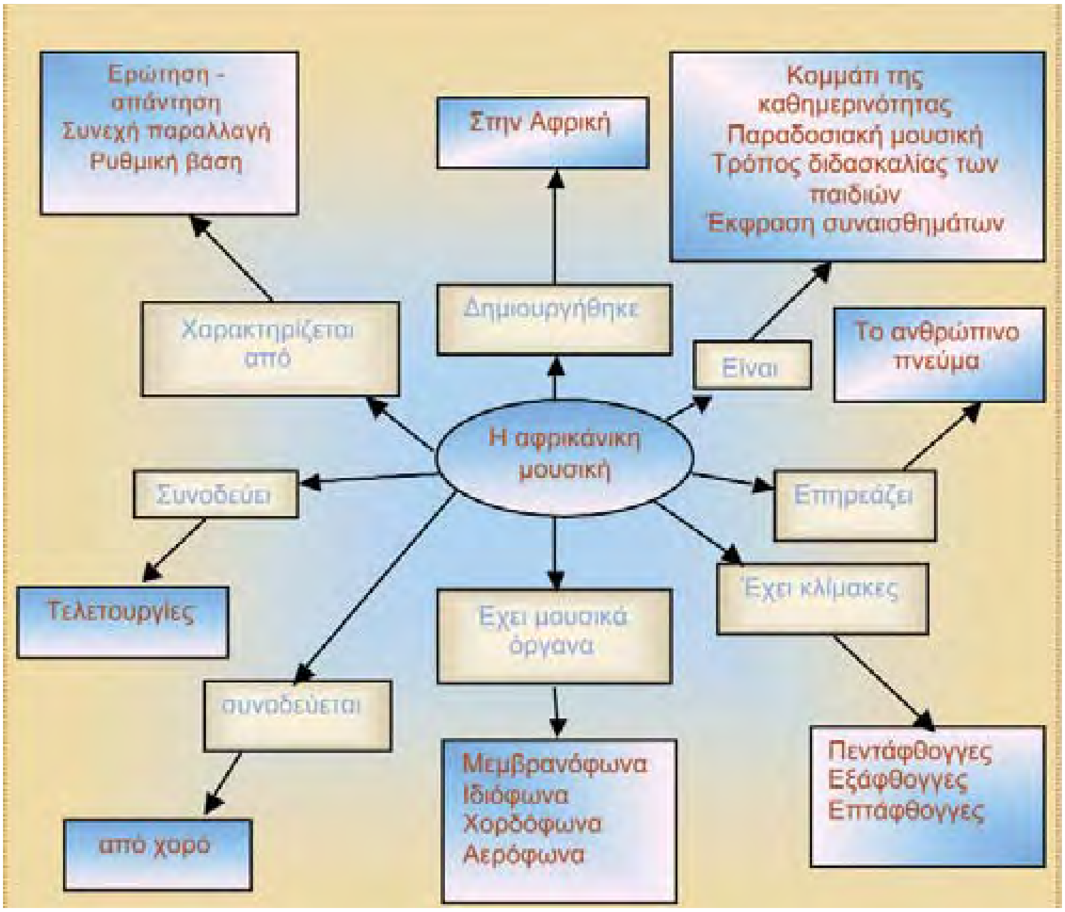

Η δομή της μουσικής

Μουσικοί από τη Δ. Αφρική

Μελωδία

Οι μελωδίες είναι συνήθως σύντομες και απλές. Πολύ συχνά είναι κατιούσες με βηματική κίνηση και σε μερικές περιπτώσεις συναντάμε πηδήματα.

Στην αφρικάνικη μουσική χρησιμοποιούνται πολύ συχνά επαναλαμβανόμενα μελωδικά και ρυθμικά σχήματα.

Ρυθμός

Η οργάνωση του ρυθμού μπορεί να ταξινομηθεί σε δύο κατηγορίες ανάλογα με τον τονισμό:

1. του ισχυρού μέρους, ή
2. του ασθενούς μέρους.

Στη **ρυθμική βάση** οι συλλαβές δε συμπίπτουν με τον παλμό της μελωδίας.

Επίσης, υπάρχει διάκριση ανάμεσα:

1. στο ρυθμό των τυμπάνων (όπου εφαρμόζεται η μετατόπιση των τονισμών μεταξύ των τυμπάνων) και
2. τη ρυθμική βάση που χρησιμοποιείται κατά τη διάρκεια του τραγουδιού και που πάνω σε αυτό παίζουν τα τύμπανα.

Πολυρρυθμία: ταυτόχρονο άκουσμα διαφορετικών ρυθμικών σχημάτων.

Η πολυρρυθμική αντίστιξη, όπου ανεξάρτητα ρυθμικά σχήματα τοποθετούνται το ένα πάνω στο άλλο, πραγματοποιείται με παλαμάκια, ξυλόφωνα, σείστρα και μια ποικιλία μεμβρανοφώνων, τονικών ή μη.

Τραγούδι

Ιδιαίτερα διαδεδομένο είναι το ομαδικό τραγούδι, στο οποίο όμως υπάρχει ένας «κορυφαίος» που τραγουδά και η χορωδία «απαντά».

Οι τραγουδιστές ή οι εκτελεστές οργάνων μπορούν να αλλάξουν τα λόγια ή τη μελωδία του τραγουδιού όπως θέλουν, έτσι ώστε η εκτέλεση να γίνει ένα θέμα με πολλές παραλλαγές.

Κατά την εκτέλεση, ένας μουσικός μπορεί να αυτοσχεδιάζει ή να φτιάξει μια ιδιαίτερη παραλλαγή της μελωδίας, ενώ οι άλλοι τραγουδιστές συνεχίζουν την αρχική μελωδία.

Συχνά, αρκετές φωνές τραγουδούν διαφορετικές μελωδίες ταυτόχρονα (πολυφωνία).

Στην Αφρική τραγουδούν επίσης σε μορφή ροντό, παραλλάσσοντας την ίδια μελωδία και την ίδια επωδό (refrain) αυτοσχεδιαστικά (A B A′ B′ A′′ B′′ κ.ά.).

Η συνοδεία μπορεί να αποτελείται από συγχορδίες ή μελωδικά οστινάτι (επαναλαμβανόμενα μελωδικά σχήματα).

Η πολυφωνία υπάρχει με τη μορφή παράλληλων διαστημάτων (συνήθως τρίτες, τέταρτες και πέμπτες), και εμπλουτίζεται με στοιχεία ερώτησης-απάντησης και στιγμιαίων ανεξάρτητων αυτοσχέδιων μελωδιών.

Πολλά μουσικά όργανα (αερόφωνα και χορδόφωνα) επίσης παίζουν μελωδικά περάσματα (γέφυρες).

Μουσικά όργανα

Από τον 14ο αι. ήδη υπάρχουν αναφορές σε μουσικά όργανα στην κεντρική και νότια Αφρική.

Χορδόφωνα

Υπάρχουν τέσσερεις κατηγορίες χορδοφώνων:

- Τα τύπου τσίτερ (με δοξάρι, ραβδόσχημα, τσίτερ- σανίδα, τσίτερ-σχεδία)
- Τα τύπου λαούτου (νυκτά και με δοξάρι)
- Τα τύπου λύρας και
- Τα τύπου άρπας (τοξωτής).

Μουσικοί της φυλής Γιορούμπα

Αερόφωνα

Στα αερόφωνα διακρίνονται πέντε οικογένειες:

- Αυλοί (καλαμένιοι, ή από κέρατο αντιλόπης, απλοί ή αυλοί του Πάνα)
- Πλαγίαυλοι
- Αυλοί με μονό ή διπλό γλωσσίδι
- Σάλπιγγες ή κέρατα
- Κέρατα που τραγουδούν (μίρλιτονς).

Πυγμαίοι μουσικοί

Ιδιόφωνα

Τα ιδιόφωνα παράγουν ήχους τονικούς ή μη. Τα πιο σημαντικά είναι τρία:

- Το ξυλόφωνο
- Το μπίρα (mbira) ή σάντσα (sanza) ή «πιάνο του αντίχειρα»
- Και το τύμπανο με σχισμή (slit drum)

Ξυλόφωνο

Μεμβρανόφωνα

Μεμβρανόφωνα θεωρούνται τα όργανα που έχουν μια μεμβράνη που πάλλεται και παράγει τους ήχους. Στην Αφρική συναντάται μια πολύ μεγάλη ποικιλία, όμως ξεχωρίζουν:

- Τα τύμπανα τριβής (friction drum) όπου ο εκτελεστής έχοντας αλείψει τα χέρια του με ρητίνη ή κερί, τρίβει ένα λεπτό ξύλο που είναι στερεωμένο στο κέντρο της μεμβράνης).

Τύμπανο τριβής

- Το τύμπανο που μιλά (talking drum) συναντάται κυρίως στη δυτική Αφρική, σε φυλές με τονική γλώσσα. Ο εκτελεστής τεντώνει ή χαλαρώνει τα σχοινιά που στερεώνουν τις μεμβράνες του τυμπάνου).

Τύμπανο που μιλά

Και μερικά παράξενα . . . αφρικάνικα όργανα !

Τύμπανο με σχισμή (slit drum)

Ένα δέντρο ή ένα συμπαγές κομμάτι ξύλου «σκάβεται» για να αφήσει ένα μεγάλου μήκους άνοιγμα στην πάνω πλευρά. Οι άκρες αυτής της σχισμής είναι άνισου πάχους και παράγουν δύο ήχους διαφορετικού τονικού ύψους. Μερικές φορές τοποθετείται κερί στο εσωτερικό της μιας πλευράς για να αλλάξει το τονικό ύψος.

Τύμπανο με σχισμή (Slit drum)

Μουσικό τόξο

Κάποιες φυλές χρησιμοποιούν το μουσικό τόξο, στις τελετές του κυνηγιού τους. Το όργανο αποτελείται από ένα έντονα τοξωτό κλαδί και μια χορδή από ένα είδος αναρριχητικού φυτού. Η χορδή τεντώνεται στις δύο άκρες του κλαδιού και κρατιέται μπροστά από το μισάνοιχτο στόμα του εκτελεστή. Καθώς τη χτυπά με ένα λεπτό κλαδί, η χορδή παραγάγει ένα σχετικά αδύναμο ήχο. Για να παράγει μια άλλη νότα, ο εκτελεστής αγγίζει τη χορδή με τη γλώσσα.

Μουσικό τόξο

Μπίρα (mbira) ή σάντσα (sanza)

Αποτελείται από μια σειρά ευέλικτες μεταλλικές ή καλαμένιες λάμες διαφορετικού μεγέθους, τοποθετημένες σε ένα ξύλινο δίσκο ή σε ένα τραπεζοειδές ηχείο. Ο εκτελεστής κρατάει το όργανο με τα δύο χέρια και χρησιμοποιεί τους αντίχειρες για να χτυπάει τις ελεύθερες άκρες των λαμών.

Μπίρα (mbira)

Μίρλιτον (mirliton) ή καζού (kazoo)

Κατασκευάζεται συνήθως από κούφιες κολοκύθες. Η τρύπα στην οποία βάζει τα χείλη του ο εκτελεστής είναι συνήθως πλάγια και στο μικρότερο άκρο της τοποθετείται μια μεμβράνη (μερικές φορές από ιστό αράχνης). Ο εκτελεστής τραγουδά μέσα στο όργανο και η μεμβράνη παράγει έναν ήχο σα βόμβο, και έτσι δίνεται στη φωνή χροιά οργάνου.

Μίρλιτον (mirliton)

Οι τελετουργίες και ο ρόλος της μουσικής

Οι τελετουργίες είναι μια οικουμενική έκφραση της ανθρώπινης ζωής.

- Είναι ενταγμένες στη ζωή του ανθρώπου από την πρωτόγονη εποχή και συναντώνται σε κάθε γωνιά του πλανήτη.
- Είναι διαφορετικές ως προς τη μορφή, όχι όμως ως προς την ουσία.
- Οριοθετούν τους σταθμούς στη ζωή των ανθρώπων και συμβάλλουν στην καταπολέμηση του άγχους και του φόβου απέναντι στις αλλαγές και στο άγνωστο που τους περιμένει.

Τελετές του κύκλου της ζωής: Γενικά οι τελετουργίες αυτές εκφράζουν τις μεγάλες μεταβάσεις της ανθρώπινης ζωής: τη γέννηση, την ενηλικίωση, το γάμο και το θάνατο. Ποικίλουν σε μορφή, σπουδαιότητα και ένταση από πολιτισμό σε πολιτισμό.

Τελετή για την είσοδο ενός κοριτσιού στην εφηβεία (Λιβερία)

Τελετές της καθημερινής ζωής: Αυτές οι τελετές σχετίζονται με την έναρξη του έτους, με τις γεωργικές εργασίες στις αγροτικές περιοχές, με το κυνήγι (αναζήτηση τροφής) ή με τις καθημερινές εργασίες.

Τελετές της Φύσης: Αφορούν περιστασιακά γεγονότα, που έχουν να κάνουν με τις εκφράσεις της δύναμης της φύσης (ξηρασία, πλημμύρες, καταστροφές). Συνήθως έχουν στόχο να εξευμενίσουν τις υπερφυσικές δυνάμεις που προκαλούν αυτές τις καταστροφές ή να δώσουν δύναμη στους ανθρώπους, να τις αντιμετωπίσουν.

Τελετή της φυλής Λοτούσο (Σουδάν) για την ανομβρία

Οι τελετές χαρακτηρίζονται γενικά από την πολυπλοκότητα στη δομή τους. Κάθε άτομο ή ομάδα ανθρώπων παίζει συγκεκριμένο ρόλο στη διαδικασία της τελετής. Ενώ κάποιες τελετές απαιτούν συμμετοχή της κοινότητας, άλλες θέτουν περιορισμούς όσον αφορά το φύλο, την ηλικία, ή την κοινωνική θέση.

Η μουσική, ο χορός και οι ιεροτελεστίες στην αφρικάνικη κοινότητα είναι αλληλένδετες. Εξάλλου, ο θεραπευτικός ρόλος της μουσικής στους πρωτόγονους αλλά και στους σύγχρονους πολιτισμούς, είναι ένα γεγονός που επιβεβαιώνεται από τη σύγχρονη επιστήμη.

Μελωδικοί εξωτικοί αυτοσχεδιασμοί

Λέξεις κλειδιά: *Καρνατική-Ινδουστανική μουσική, ράγκα, τάλα, ισοκράτημα, σιτάρ, σαρόντ, βίνα, τάμπλα, γκαμελάν, Κοτεκάν, Γιαγιουέ, όπερα του Πεκίνου, πεντατονική κλίμακα, Γκαγκάκου, Θέατρο Νο, Καμπούκι, τύμπανα Τάικο, Χαϊκού*

Ράγκα και Τάλα

Οι πρώτες γραπτές μαρτυρίες που έχουμε για τη μουσική παράδοση στην Ινδία, χρονολογούνται από το 1000 π. Χ. (στις Βέδες, τα ιερά βιβλία των Ινδών)[1]. Είναι μία από τις σημαντικότερες μουσικές παραδόσεις, αν λάβει κανείς υπόψη:

- τον πληθυσμό της Ινδίας που καλύπτει το 1/5 του πληθυσμού του πλανήτη,
- τη σπουδαία θέση που κατέχει η μουσική μέσα στην ινδική κοινωνία,
- το θεωρητικό σύστημα που έχει αναπτυχθεί όλα αυτά τα χρόνια για να τη στηρίζει, και
- την επιρροή που έχει ασκήσει στη μουσική άλλων ηπείρων, ακόμα και στη δυτικοευρωπαϊκή μουσική.

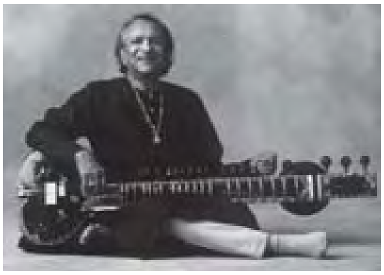

Ραβί Σανκάρ: Διάσημος Ινδός μουσικός, εκτελεστής του σιτάρ και συνθέτης. Θεωρείται ο σημαντικότερος πρεσβευτής της Ινδικής μουσικής και έχει επηρεάσει πλήθος καλλιτεχνών στην Ανατολή και τη Δύση.

Στα αρχαία χρόνια, η μουσική στην Ινδία παιζόταν στους ναούς, στις αυλές των αυτοκρατόρων και στις υπαίθριες γιορτές. Στην Ινδική μουσική υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στην «κλασική» και την παραδοσιακή μουσική.

Στην **«κλασική» μουσική** της Ινδίας κυριαρχούν δύο μουσικές παραδόσεις:

- η **Ινδουστανική**, στη Βόρεια Ινδία και
- η **Καρνατική**, στη Νότια Ινδία.

Οι δύο παραδόσεις είναι ίδιες όσον αφορά τις βασικές αρχές τους, αλλά διαφορετικές ως προς τις λεπτομέρειες.

Πάνω από το 70 % του πληθυσμού της Ινδίας ζουν σε χωριά, όπου η «κλασική» μουσική ακούγεται σπάνια.

Τα τελευταία χρόνια στην Ινδία κυριαρχεί η Ινδική κινηματογραφική μουσική, λόγω της μεγάλης ανάπτυξης της κινηματογραφικής βιομηχανίας στη Βομβάη (το ονομαζόμενο και «Μπόλιγουντ»).

Η **παραδοσιακή μουσική** περιλαμβάνει τραγούδια του κύκλου της ζωής, των εποχών και των γιορτών των Ινδουιστών.

1 Οι Βέδες είναι το αρχαιότερο σωζόμενο γραπτό κείμενο σε όλο τον κόσμο, και η απαγγελία τους συνοδεύεται από μια ιδιαίτερα χαλαρωτική μουσική υπόκρουση.

Η δομή της ινδικής μουσικής

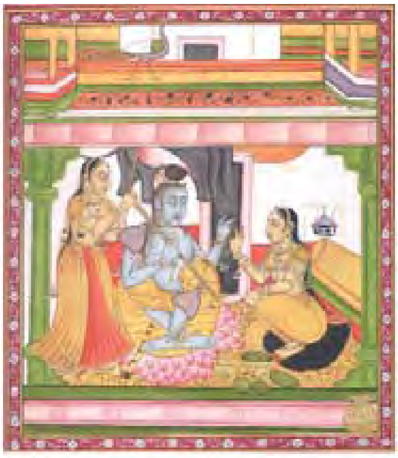

Το μεγαλύτερο μέρος της ινδικής μουσικής έχει τρία κύρια συστατικά:

- μια **μελωδία σόλο,** που συχνά εμπλουτίζεται με περίτεχνο τρόπο,
- μια **ρυθμική συνοδεία** και
- μια μορφή **ισοκρατήματος**.

Η φωνητική μουσική είναι αυτή που κυριαρχεί, με τις οργανικές φόρμες να βασίζονται σε φωνητικά μοντέλα.

Τα δύο βασικά στοιχεία της ινδικής μουσικής είναι: η ράγκα (raga) και το τάλα (tala).

Η **ράγκα** είναι το σημαντικότερο στοιχείο στη δομή της ινδικής μουσικής. Με τη λέξη αυτή εννοείται το σύστημα που περιλαμβάνει όλα τα μελωδικά στοιχεία μιας σύνθεσης.

Κάθε ράγκα έχει ανιούσα και κατιούσα μορφή (που μπορεί να διαφέρει) καθορισμένα μελίσματα, χαρακτηριστικές μελωδικές φράσεις και συγκεκριμένη ώρα της μέρας για εκτέλεση.

Τέλος, έχει μια κυρίαρχη διάθεση (rasa) και δύο βασικές νότες, μια κύρια που συνοδεύει τη μελωδική κίνηση και μια δευτερεύουσα συνήθως μια 4η ή μια 5η ψηλότερα.

Στα θεωρητικά κείμενα περιγράφονται χιλιάδες ράγκα, αλλά στην πράξη μόνο 50 περίπου χρησιμοποιούνται στην Ινδουστανική και 50 στην Καρνατική μουσική.

> «Η ράγκα Ντιπάκ λέγεται ότι αν εκτελεστεί σωστά, μπορεί να προκαλέσει πυρκαγιά. Πολλοί μουσικοί φοβούνται να προφέρουν και το όνομά της.»

Είναι δύσκολο να οριστεί τι είναι ράγκα, γιατί αφενός περιγράφει εκτός από μια σειρά φθόγγων και διάφορα εξωμουσικά στοιχεία (π.χ. ψυχολογική διάθεση, ώρα της ημέρας κ.ά.) και αφετέρου δεν υπάρχει όρος αντίστοιχός της στη δυτικοευρωπαϊκή μουσική παράδοση.

Οι αρχαίοι Ινδοί πίστευαν ότι κάθε ράγκα ζωντανεύει μια συγκεκριμένη εικόνα ή χρώμα και επικαλείται μια συγκεκριμένη θεότητα.

Μοιάζει αρκετά με την έννοια του δρόμου στην ελληνική λαϊκή μουσική και με την έννοια του ήχου στη βυζαντινή μουσική.

Ταζ Μαχάλ

Ο όρος τάλα αναφέρεται σε όλα τα ρυθμικά στοιχεία μιας σύνθεσης και περιγράφει τόσο το κάθε ρυθμικό μέτρο, όσο και τις αλληλουχίες ρυθμικών μέτρων πάνω στις οποίες χτίζεται ένα μουσικό έργο. Συνήθως αποτελείται από 6 έως 16 χτύπους το καθένα. Και πάλι, η ακριβής έννοια του τάλα, δεν συναντάται στη δυτικοευρωπαϊκή μουσική.
Τα τάλα διαιρούνται σε ομάδες χτύπων.

Για παράδειγμα, το ινδουστανικό γιάπ-ταλ με 10 χτύπους υποδιαιρείται σε 2+3+2+3 (διαβάζεται: ντιν να | ντιν ντιν να | τιν να | ντιν ντιν να).

Μουσικά Όργανα

Τα ινδικά μουσικά όργανα αντικατοπτρίζουν τις κύριες απαιτήσεις του ινδικού μουσικού συστήματος:

- ευελιξία στο τονικό ύψος για να μπορούν να εκτελούνται οι διάφορες ράγκα και τα μελίσματά τους,
- ρυθμική πολυπλοκότητα και
- ένα «πανταχού παρόν» ισοκράτημα.

Υπάρχουν λίγα όργανα καθορισμένου τονικού ύψους, όπως τα ξυλόφωνα και τα μεταλλόφωνα που κυριαρχούν στη νοτιοανατολική Ασία.

Χορδόφωνα

Τα αντιπροσωπευτικότερα έγχορδα όργανα της βόρειας Ινδίας είναι το **σιτάρ** και το **σαρόντ**.

Το **σιτάρ**, είναι ένα χορδόφωνο νυκτό όργανο τύπου λαούτου με μεγάλο βραχίονα, με τέσσερεις χορδές μελωδικές, τρεις για ισοκράτημα και δεκατρείς συμπαθητικές χορδές, που πάλλονται ανεξάρτητα όταν παίζει το όργανο, εμπλουτίζοντας με αυτόν τον τρόπο τη χροιά.

Το **σαρόντ**, επίσης χορδόφωνο τύπου λαούτου, έχει μικρότερο βραχίονα από αυτό του σιτάρ, έξι χορδές για μελωδία, δύο για ισοκράτημα και αρκετές συμπαθητικές χορδές.

Τα πιο πολλά είδη της Ινδικής μουσικής ξεκινούν με ένα αργό αυτοσχεδιαστικό μέρος σε ελεύθερο ρυθμό στο οποίο εισάγονται τα χαρακτηριστικά της ράγκα. Οι εκτελέσεις είναι συνήθως ένας διαγωνισμός δεξιοτεχνίας ανάμεσα στο σολίστα και τον εκτελεστή των κρουστών, με τον καθένα να εισάγει εξαιρετικά πολύπλοκες παραλλαγές του τάλα, το οποίο συχνά διαρκεί αρκετά. Το τονικό σύστημα της μουσικής της Ινδίας γενικά είναι τροπικό, βασίζεται δηλαδή στους τρόπους, που είναι κλίμακες διαφορετικές από τη μείζονα και την ελάσσονα.

Σαρόντ

Βίνα

Η **βίνα**, ένα από τα παλαιότερα χορδόφωνα της Νότιας Ινδίας, είναι νυκτό τύπου λαούτου με μακρύ βραχίονα, με τέσσερεις μελωδικές χορδές και τρεις χορδές ισοκρατήματος.

Το **ευρωπαϊκό βιολί** επίσης παίζεται στην «κλασική» μουσική της Ινδίας. Ο εκτελεστής κάθεται σταυροπόδι στο πάτωμα και κρατάει το βιολί στηριζόμενο στο στήθος του με το κεφάλι του οργάνου να στηρίζεται στο κουντεπιέ του δεξιού του ποδιού. Όλα αυτά τα όργανα εκτελούν τις μελωδικές γραμμές μιας σύνθεσης, ενώ συνήθως τα συνοδεύει το όργανο ταμπούρα, παράγοντας έναν βόμβο σαν ισοκράτημα, χαρακτηριστικό στοιχείο της ινδικής μουσικής.

Ευρωπαϊκό βιολί με «ινδικό κράτημα»

Το **ταμπούρα**, είναι ένα χορδόφωνο τύπου λαούτου με μακρύ βραχίονα και τέσσερεις χορδές. Ο εκτελεστής, συχνά κάποιος μαθητής του σολίστα, δε σταματά ποτέ να τις χτυπά ενώ σε όλη τη διάρκεια της ράγκα παίζει αργά και ισόχρονα.

Ταμπούρα

Μεμβρανόφωνα και ιδιόφωνα

Τα κρουστά όργανα κατέχουν βασική θέση στη μουσική της Ινδίας, καθώς φέρουν την κύρια ευθύνη για την τήρηση των τάλα, όλων δηλαδή των ρυθμικών στοιχείων μιας σύνθεσης.
Η δεξιοτεχνία των Ινδών στα κρουστά όργανα και ιδιαίτερα στα μεμβρανόφωνα, είναι μοναδική και εντυπωσιάζει ακόμα περισσότερο όταν συναντάται εξίσου σε ερασιτέχνες μουσικούς.

Κυριότερο κρουστό συνοδευτικό της ινδικής μουσικής είναι το ζευγάρι τυμπάνων που λέγεται **τάμπλα** και κουρδίζεται στον κύριο τόνο της ράγκα. Παίζεται με ιδιαίτερη δεξιοτεχνία με τα δάχτυλα, ενώ ο εκτελεστής κάθεται στο πάτωμα.

Τάμπλα

Αερόφωνα

Ο ρόλος των πνευστών οργάνων είναι αισθητά περιορισμένος στη μουσική της Ινδίας, ειδικά στην Καρνατική παράδοση, όπου χρησιμοποιούνται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις.
Συνήθως πρόκειται για πλάγιους αυλούς ή με διπλή γλωττίδα (σαν το όμποε ή τον ελληνικό ζουρνά), όπως αυτά που χρησιμοποιούν οι γητευτές φιδιών.

Τικτίρι, όργανο των γητευτών των φιδιών

Μπαλινέζικο γκαμελάν

Το γκαμελάν (*gamelan*), παραδοσιακό μουσικό συγκρότημα της Ιάβας και του Μπαλί, είναι μια ορχήστρα 25 και περισσότερων εκτελεστών, που αποτελείται κυρίως από ιδιόφωνα κρουστά, ενώ μερικές φορές περιλαμβάνει και φλάουτα, βιολιά και τύμπανα.

Στο Μπαλί συναντά κανείς μια πολύ μεγάλη ποικιλία μουσικών οργάνων. Υπάρχουν μεγάλα μεταλλόφωνα, τα οποία παίζουν μόνο ένα μέρος από τη μελωδία, ενώ τα ελαφρώς μικρότερα παίζουν όλη τη μελωδία. Υπάρχουν επίσης τρία γκονγκ, που τονίζουν τη μελωδία.
Επικεφαλής όλων είναι ένα μικρό γκονγκ, που το όνομά του σημαίνει «δάσκαλος» και που κρατάει τον παλμό και ένα ζευγάρι κύμβαλα που παίζει μια συνεχή σειρά χτύπων και βοηθάει την ορχήστρα να συντονίζεται.

Το Μπαλί, νησί στην ανατολική ακτή της Ιάβας, μαζί με μια μεγάλη αλυσίδα νησιών αποτελεί επαρχία της Ινδονησίας.

«Η ονομασία gamelan του παραδοσιακού μουσικού συγκροτήματος της Ιάβας και του Μπαλί (και κατ' επέκταση, της μουσικής που εκτελείται με το συγκρότημα αυτό) προέρχεται από τις ιαβανέζικες λέξεις gamel και gangsa που σημαίνουν αντίστοιχα χειρίζομαι και ορείχαλκος. Το συγκρότημα αυτό περιλαμβάνει κυρίως ιδιόφωνα όργανα, κρουστά με καθορισμένο ύψος (ξυλόφωνα, μεταλλόφωνα), τύμπανα, γκονγκ, σείστρα, φλάουτα, χορδόφωνα κ.ά.
Στις επίσημες τελετές, στην ορχήστρα γκαμελάν συμμετέχουν τρεις ομάδες οργάνων, καθεμιά από τις οποίες περιλαμβάνει όργανα από τις τρεις αντίστοιχα κατηγορίες (ιδιόφωνα, κρουστά με καθορισμένο τονικό ύψος, γκονγκ)».

Πωλ Γκρίφιθς, «Μοντέρνα μουσική»,
Σημείωση Απ. Κώστιου

Στη μουσική παράδοση του Μπαλί κυριαρχεί η αιώνια μάχη ανάμεσα στο καλό και το κακό. Για τους κατοίκους του Μπαλί δεν υπάρχει ποτέ κυριαρχία της μιας ή της άλλης δύναμης. Το καλό και το κακό είναι ισοδύναμα και «καταδικασμένα» σε αιώνια μάχη.

Το μπαλινέζικο δράμα Κετσάκ αφηγείται την ιστορία του μεγάλου ινδικού έπους Ραμαγιάνα (είναι η ιστορία του πρίγκιπα Ράμα και της γυναίκας του, της όμορφης Σίτα). Μιμείται το κάλεσμα των πιθήκων. Πρόκειται για μια αναπαράσταση των περιπετειών ανάμεσα στο Ράμα και το βασιλιά των πιθήκων Χάνουμαν. Περίπου 150 άντρες κάθονται σε πέντε ή έξι ομόκεντρους κύκλους, κινούν το σώμα τους με διάφορους τρόπους (λικνίζονται, λυγίζουν προς τα μπρος, πέφτουν προς τα πίσω, σηκώνουν τα χέρια ψηλά) και περιγράφουν την ιστορία χρησιμοποιώντας σύνθετους ρυθμούς με ιδιαίτερη ακρίβεια φωνάζοντας με ιδιαίτερη ένταση τη φράση τσακ-α-τσακ. Οι εκτελεστές φορούν ασπρόμαυρα ρούχα που συμβολίζουν το καλό και το κακό. Οι αρχηγοί κάθονται στον κεντρικό κύκλο ενώ οι αφηγητές κάθονται απέναντι από τους εκτελεστές.

Τα μελωδικά μέρη του γκαμελάν αλληλοσυνδέονται και είναι χωρισμένα με τέτοιο τρόπο ώστε οι μουσικοί που παίζουν να εναλλάσσουν νότες, για να διαμορφώσουν μια μελωδική γραμμή.

Αυτά τα εναλλασσόμενα μέρη, που ονομάζονται **κοτεκάν**, απαιτούν συνεργασία και αναπτυγμένη αίσθηση του ρυθμού κατά την εκτέλεση.

Τα δύο μέρη ενός κοτεκάν λέγονται **γιάνγκσι** (διαφορετικός) και **μέλος** (απλός και άμεσος) και θεωρούνται το θηλυκό και το αρσενικό.

Οι κύριοι τονισμοί του μέρους γιάνγκσι είναι συνήθως στο ασθενές μέρος του μέτρου, ενώ οι κύριοι τονισμοί του μέρους μέλος είναι συνήθως στο ισχυρό μέρος.

Στο Μπαλί θεωρείται πολύ σημαντικό να γνωρίζει κανείς το *κοτεκάν*.

Η πολυσύνθετη μουσική της Κίνας

Το κινέζικο ιδεόγραμμα για τη μουσική

Οι πρώτες μαρτυρίες για την ύπαρξη της μουσικής στην Κίνα υπάρχουν από την 3η χιλιετία π.Χ. Ήδη στη 2η χιλιετία π.Χ. αναφέρεται ένα σύστημα μουσικής σημειογραφίας το οποίο χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα. Πλήθος μουσικών οργάνων έχουν βρεθεί σε ανασκαφές, ανάμεσά τους και χάλκινες καμπάνες, λιθόφωνα και οκαρίνες, γεγονός που δείχνει τον ενεργό ρόλο της μουσικής στις αρχαίες κινέζικες κοινωνίες.

Οι παλαιότερες σωζόμενες γραπτές αναφορές που αφορούν τη χρήση της μουσικής χρονολογούνται από τον 11ο αι. π.Χ. περίπου, στα διάφορα ιερά βιβλία και μας δίνουν πολλές σχετικές πληροφορίες. Η παλαιότερη γραμμένη μουσική είναι το **Γιουλάν** ή η **Μοναχική Ορχιδέα**, που αποδίδεται στον Κομφούκιο. Ο Κομφούκιος έλεγε ότι η μουσική έχει παιδευτική επίδραση στην ανθρώπινη ψυχή.

Σύμφωνα με το μύθο που αφορά στην προέλευση της μουσικής, ο αυτοκράτορας *Λινγκ-Χουάνγκ-Τι* έστειλε το σοφό *Λινγκ-Λουν* στα βουνά στη δυτική Κίνα για να κόψει καλάμια μπαμπού τα οποία θα έπαιζαν αυτοί οι δύο και θα καθόριζαν με αυτόν τον τρόπο τις σωστές νότες του τραγουδιού του πουλιού φοίνικας.

Αυτός ο μύθος δείχνει ότι η μουσική επηρεάστηκε από τους πολιτισμούς δυτικά της Κίνας όπως και πολλά ακόμη στοιχεία του κινέζικου πολιτισμού. Επίσης, η πρόθεση να «καθοριστούν» οι ήχοι σημαίνει το συσχετισμό της μουσικής με τις κοσμικές δυνάμεις που κυβερνούν το σύμπαν, όπως και τη σύνδεση της μουσικής με τη θρησκεία και τις τελετουργίες. Με αυτόν τον τρόπο αναπτύχθηκε επιπλέον ένα τονικό σύστημα που επηρεάζει ακόμα και σήμερα την κινέζικη μουσική.
Κάθε δε νέος αυτοκράτορας ανέθετε στους μουσικούς και τους αστρονόμους του να καθορίσουν από την αρχή το μήκος των αυλών, έτσι ώστε να εναρμονιστεί η βασιλεία του με όλα τα υλικά και μη στοιχεία του κόσμου. Αυτοί οι αυλοί αργότερα χρησιμοποιούνταν και ως μονάδες μήκους και βάρους.

Οι συμβολισμοί είναι ένα χαρακτηριστικό της δομής της κινέζικης μουσικής και ο μύθος παίζει σημαντικό ρόλο στους κανόνες οργάνωσής της.

Οι αυλοί του αυτοκράτορα, για παράδειγμα, παράγουν την ανώτερη σειρά τονικών υψών που αντιστοιχούν στη φωνή του αρσενικού φοίνικα και την κατώτερη σειρά που αντιστοιχούν στο θηλυκό. Οι 12 φθόγγοι στα λιθόφωνα αντιστοιχούν στους μήνες του έτους και τις ώρες της ημέρας. Οι πέντε βασικοί ήχοι της κλίμακας αντιστοιχούν στα πέντε στοιχεία της φύσης.

Παραδοσιακή μουσική

Η παραδοσιακή μουσική στην Κίνα παίζεται με σόλο όργανα ή με μικρά σύνολα νυκτών ή εγχόρδων με δοξάρι, αυλούς και διάφορα κύμβαλα, γκονγκ και τύμπανα. Οι μελωδίες είναι συνήθως πεντατονικές. Η κινέζικη παραδοσιακή μουσική τραγουδιέται με λεπτή φωνή ή σε φαλτσέτο και κυρίως σόλο παρά χορωδιακά. Αποτελεί μάλλον εξέλιξη της μελοποιημένης ποίησης.

Τα μουσικά όργανα στην Κίνα ταξινομούνται σε οκτώ κατηγορίες ανάλογα με το υλικό κατασκευής τους.

Γη (κεραμικά) 土	Πέτρα 石	Μέταλλο 金	Δέρμα 革
Ξύλο 木	Καλάμι (μπαμπού) 竹	Ασκός 匏	Μετάξι 絲

Το πιο διάσημο κλασικό κινέζικο όργανο είναι το qin (τζιν) ένα μακρύ χορδόφωνο τύπου τσίτερ με ιστορία 3000 ετών. Το όργανο αυτό έχει επτά μεταξωτές χορδές. Το μήκος του είναι 1,20μ. (3 κινέζικα πόδια και 6.5 κινέζικες ίντσες) και συμβολίζει τις 365 μέρες του χρόνου. Το άνοιγμα στο ηχείο -σε σχήμα δράκου- έχει μήκος 8 κινέζικες ίντσες και συμβολίζει τις οκτώ κατευθύνσεις των ανέμων. Το ηχείο είναι κυρτό στο πάνω μέρος και συμβολίζει τον Ουρανό, ενώ το κάτω μέρος είναι επίπεδο και συμβολίζει τη Γη. Δεν έχει κινητές γέφυρες και παίζεται με τα δάχτυλα κατά μήκος των χορδών. Η μουσική του είναι στενά συνδεδεμένη με τον Κομφούκιο και τους διανοούμενους γενικότερα.

Ένα ιδιαίτερο μουσικό όργανο είναι το sheng (σενγκ) που αποτελείται από πολλούς αυλούς. Έχει σχήμα πουλιού (φοίνικας) με διπλωμένα φτερά και μπορεί να παίξει συγχορδίες. Είναι ένα από τα αρχαιότερα μουσικά όργανα αυτού του είδους που ανήκει στον τύπο του «εκκλησιαστικού οργάνου».

Κλασική μουσική-Yayue (Γιαγιουέ)

Πρόκειται για μια μορφή κινέζικης κλασικής μουσικής, που εκτελούνταν στην αυλή του αυτοκράτορα άμεσα συνδεδεμένη με το κομφουκιανικό τελετουργικό.

Μαζί με το νόμο και τις τελετές, διαμόρφωνε την επίσημη παρουσία της αριστοκρατικής δύναμης. Η αυστηρότητα στη φόρμα της μουσικής αυτής ήταν χαρακτηριστική. Όταν εκτελούνταν, ήταν μεγαλόπρεπη και επίσημη, με στόχο να διακρίνει τις διάφορες αριστοκρατικές τάξεις. Μερικές φορές η μουσική γιαγιουέ είχε και στίχους.

Η μουσική των συμποσίων

Πρόκειται για είδος μουσικής που εκτελούνταν επίσης στην αυλή του αυτοκράτορα κατά τη διάρκεια των συμποσίων.

Μετά την εξαφάνιση των αυτοκρατορικών αυλών στην Κίνα, η μουσική των συμποσίων αυτή εκτελούνταν μόνο στους ναούς του κομφουκιανισμού.

Κινέζικη Όπερα

Πρόκειται για ένα είδος μουσικού θεάτρου που σε μια πρώιμη μορφή εμφανίζεται τον 8ο αι. μ.Χ.

Σήμερα υπάρχουν 368 διαφορετικές μορφές Κινέζικης Όπερας, με πιο διάσημη την **Όπερα του Πεκίνου**, που θεωρείται πως διατηρείται στην ίδια μορφή από τα μέσα του 19ου αι.

Η πλοκή στα έργα της Όπερας του Πεκίνου αποτελείται από κάποιες σκηνές αφηγηματικές με συνοδεία χορού και παντομίμας, και κάποιες λυρικές σκηνές όπου κυριαρχούν οι άριες για μια ή δύο φωνές. Η μετάβαση από τη μία σκηνή στην άλλη γίνεται με παρεμβάσεις των κρουστών.

Στην Όπερα του Πεκίνου τα παραδοσιακά κινέζικα χορδόφωνα, ιδιόφωνα και μεμβρανόφωνα, παρέχουν μια έντονη ρυθμική συνοδεία στην ηθοποιία.

Η ηθοποιία στηρίζεται σε υπαινιγμούς: νεύματα, κίνηση των ποδιών και άλλες κινήσεις του σώματος εκφράζουν κινήσεις όπως αυτές της ιππασίας, της κωπηλασίας ή το άνοιγμα μιας πόρτας.

Οι διάλογοι υπάρχουν με τη μορφή ρετσιτατίβο ή με την καθομιλουμένη γλώσσα του Πεκίνου, με το πρώτο να χρησιμοποιείται από τους σοβαρούς χαρακτήρες του έργου και τη δεύτερη από νεαρές κοπέλες και γελωτοποιούς.

> **Ρετσιτατίβο**: είδος φωνητικής απαγγελίας με συνοδεία συγχορδιών.

Οι ρόλοι είναι αυστηρά καθορισμένοι. Περίτεχνα μακιγιάζ συμβολίζουν τον χαρακτήρα που υποδύεται κάθε φορά ο ηθοποιός.

Το ρεπερτόριο περιλαμβάνει πάνω από 1.000 έργα, κυρίως από ιστορικά μυθιστορήματα που αφορούν πολιτικούς και στρατιωτικούς αγώνες.

Η φωνητική μουσική χρησιμοποιεί συχνά λαρυγγισμούς με φωνητικά σε ψηλούς τόνους και ικανότεροι θεωρούνται οι τραγουδιστές που μπορούν με το τραγούδι τους να αποδώσουν μια ποικιλία συναισθημάτων.

Στις σκηνές δράσης χρησιμοποιούνται κυρίως κρουστά (κύμβαλα, γκονγκ και τύμπανα) και ένα όργανο τύπου όμποε. Οι εσωτερικές σκηνές συνοδεύονται από ορχήστρα λαούτων και ένα κρουστό.

Τα λαούτα παίζουν τον πιο σημαντικό ρόλο στην Όπερα του Πεκίνου, καθώς και το σενγκ που δημιουργεί το αρμονικό υπόβαθρο.

Η χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου

Η μουσική στην ιαπωνική παράδοση κατέχει μια περίοπτη θέση εδώ και αρκετές χιλιετίες, αφού οι πρώτες μαρτυρίες για την ύπαρξη μουσικής αναφέρουν πέτρινες σφυρίχτρες που χρονολογούνται στην 3η χιλιετία π.Χ. Η λαϊκή μουσική της χώρας του Ανατέλλοντος Ηλίου παρουσιάζει πολλά κοινά στοιχεία με τις μουσικές της Κίνας, της Κορέας, του Θιβέτ και έχει επιρροές από τη βουδιστική παράδοση της Ινδίας, γεγονός που σημαίνει ότι στην ιστορία της έχει δεχθεί πολλές επιδράσεις από τη μουσική των γειτονικών λαών.

Το θέατρο μαριονέτας Μπουνρακού ιδρύθηκε στην Οσάκα το 1684

Η μουσική στην Ιαπωνία είναι πάντα άμεσα συνδεδεμένη με το χορό, την ποίηση, το θέατρο και τη θρησκεία. Πρωταρχικό ρόλο παίζει η φωνή, ενώ η οργανική μουσική (με μερικές εξαιρέσεις) αναπτύχθηκε ελάχιστα.

Η δομή της Ιαπωνικής μουσικής

Οι Ιάπωνες χρησιμοποιούν δύο βασικά είδη πεντάφθογγης κλίμακας. Η πρώτη χρησιμοποιείται στη λατρευτική μουσική και είναι κοινή σε όλη την Α. Ασία, ενώ η δεύτερη συναντάται και στην Ινδονησία και τη Ν. Ασία.

Τα μουσικά θέματα εμφανίζονται κυρίως σε απλή παράταξη (στη σειρά) και όχι με ιδιαίτερη ανάπτυξη.

Ο ρυθμός είναι συνήθως δίσημος, χωρίς όμως να υπάρχει τονισμένο και ασθενές μέρος του μέτρου και αρκετά ελεύθερος.

Οι συνηχήσεις είναι συνήθως ετεροφωνικές και μονοφωνικές.

Ετεροφωνία: Δύο ή περισσότεροι μουσικοί εκτελούν ταυτόχρονα την ίδια μελωδία, ελαφρά παραλλαγμένη.

Μονοφωνία: μια μελωδία παίζεται ή τραγουδιέται μόνη.

Μουσικά όργανα

Κυριότερα μουσικά όργανα είναι το **κότο**, το **σαμιζέν** και το **σακουχάτσι**.

Το **κότο** είναι ένα χορδόφωνο όργανο κινεζικής προέλευσης, μήκους περίπου 1,80μ. με 13 χορδές και 13 μεταφερόμενα τάστα κατά μήκος του οργάνου. Τα τάστα ρυθμίζονται στη θέση που πρέπει πριν την κάθε εκτέλεση. Οι εκτελεστές για να χτυπούν τις χορδές, φορούν στα δάχτυλα τρεις πένες, προσαρμοσμένες σε μεταλλικές δακτυλήθρες.

Κότο

Σαμιζέν

Το **σαμιζέν** (που σημαίνει «τρεις χορδές») είναι χορδόφωνο που παίζεται με πλήκτρο. Το μήκος του είναι όσο μιας κιθάρας αλλά με μικρότερο βραχίονα και χωρίς τάστα.
Το ορθογώνιο ηχείο του είναι καλυμμένο και από τις δύο πλευρές με δέρμα γάτας ή σκύλου, για να ενισχύεται ο ήχος του. Οι χορδές του είναι φτιαγμένες από μετάξι.
Ο εκτελεστής τυλίγει τα δάχτυλα του αριστερού του χεριού με λίγο ύφασμα για να μπορεί να γλιστρά το χέρι στις χορδές.

Το **σακουχάτσι** είναι ένα αερόφωνο από καλάμι με επιστόμιο-απλή οπή, που κρατιέται κάθετα. Το όνομά του σημαίνει «1.8 πόδια», που είναι και το μήκος του. Χρησιμοποιούνταν από τους Βουδιστές μοναχούς για διαλογισμό. Έγινε ιδιαίτερα δημοφιλές στην ποπ μουσική της δεκαετίας του ’80.

Σακουχάτσι

Είδη μουσικής

Η παραδοσιακή μουσική στην Ιαπωνία ταξινομείται σε τρεις κατηγορίες:

- ❑ Τη μουσική για το **θέατρο Γκαγκάκου**
- ❑ Τη μουσική για το **θέατρο Νο**
- ❑ Και την **οργανική μουσική** για το κότο, το σαμιζέν και το σακουχάτσι.

Το **γκαγκάκου** («ευγενική μουσική») αναφέρεται στην αυλική μουσική της Ιαπωνίας.

- Το τονικό σύστημα και οι κλίμακές του προέρχονται από την κινεζική μουσική θεωρία.
- Τα όργανα παίζουν με λιτό τρόπο.
- Το τραγούδι είναι ουσιαστικά ένας τρόπος απαγγελίας (ρετσιτατίβο) που χρησιμοποιεί τονικές διακυμάνσεις.
- Σε καμία περίπτωση δε χρησιμοποιείται το βιμπράτο και το μέλισμα.

Το στυλ *γκαγκάκου* είναι σταθερό, αβίαστο και χαριτωμένο.

Θέατρο Νο

Το **θέατρο Νο** εμφανίζεται στα τέλη του 14ου αι. Θεωρείται η ύψιστη μορφή σύνθεσης, λογοτεχνίας, θεάτρου, χορού και μουσικής στην Ιαπωνία.

- Το κυριότερο χαρακτηριστικό της μουσικής είναι ο ρυθμός της, που βασίζεται σε μέτρα οκτώ χτύπων.
- Το τραγούδι βασίζεται σε 12σύλλαβους στίχους (7+5).

...και άλλα είδη μουσικής

Καμπούκι: Πρόκειται για μια ιδιαίτερα δημοφιλή θεατρική μορφή, με δραματικό κυρίως ρεπερτόριο. Σε αντίθεση με το Νο, δεν υπάρχουν ηθοποιοί που τραγουδούν.

Θέατρο Καμπούκι

- Η μουσική παίζεται επί σκηνής ή εκτός, από ομάδα εκτελεστών, που χρησιμοποιούν μεμβρανόφωνα και αερόφωνα.
- Η μουσική εκτός σκηνής δημιουργεί ηχητικά εφέ, καθορίζει τη διάθεση, υποστηρίζει τη δράση ή υπονοεί σκέψεις των πρωταγωνιστών.
- Η μουσική επί σκηνής συνήθως αφηγείται, σχολιάζει ή συνοδεύει το χορό.

Τύμπανα Τάικο: Η λέξη «τάικο» σημαίνει «μεγάλο τύμπανο» και πρόκειται για ένα σύνολο τυμπάνων με κινεζικές και κορεάτικες επιρροές.

Η ύπαρξή τους χρονολογείται από τον 6ο και 7ο μ.Χ. αι., που χρησιμοποιούνταν κατά τη διάρκεια του πολέμου για να εκφοβίσουν τους εχθρούς και για να επικοινωνήσουν μεταξύ τους οι στρατοί.

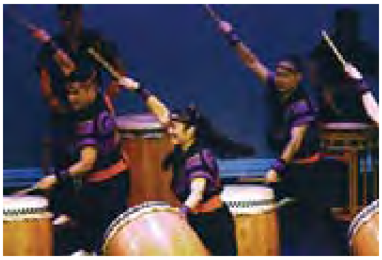
Τα τύμπανα Τάικο εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στο Βουδισμό και το Σιντοϊσμό.

Μουσική... για χορό

Λέξεις κλειδιά: *συγκοπή, τρίτονο, φαλτσέτο, οκαρίνα, τσαράνγκο, σάμπα, μπατερία, μπατουκάντα, μποσανόβα, τάνγκο, χαμπανέρα, τάνγκο νουέβο*

Η μουσική στη Λατινική Αμερική

Η μουσική της Λατινικής Αμερικής μπορεί να ταξινομηθεί, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζει, στις παρακάτω περιοχές:

- Στη μουσική των Άνδεων περιλαμβάνονται οι χώρες της δυτικής Ν. Αμερικής όπως το Περού, η Βολιβία, το Εκουαδόρ, η Χιλή και η Βενεζουέλα.
- Στη μουσική της κεντρικής Ν. Αμερικής περιλαμβάνονται το Ελ Σαλβαδόρ, η Νικαράγουα, ο Παναμάς, η Ονδούρα και η Κόστα Ρίκα.
- Στη μουσική της Καραϊβικής περιλαμβάνονται πολλά ισπανόφωνα και γαλλόφωνα νησιά όπως η Αϊτή, η Κούβα, το Πουέρτο Ρίκο, η Μαρτινίκα.
- Στη μουσική της Βραζιλίας η οποία αποτελεί από μόνη της μια μουσική περιοχή λόγω του μεγέθους της, της τεράστιας ποικιλίας της και λόγω του ότι ήταν η μοναδική πορτογαλική αποικία.

Μπορεί η ισπανική και η λατινοαμερικάνικη μουσική να διασταυρώθηκαν μεταξύ τους αλλά στη δεύτερη υπάρχουν έντονες επιδράσεις από την αγγλική, την αμερικάνικη και κυρίως την αφρικανική μουσική παράδοση.

Μελετώντας τη λατινοαμερικάνικη μουσική από πλευράς ιστορικής, μπορεί κανείς να επισημάνει τρεις μεγάλες πολιτιστικές κληρονομιές:

- **Την προκολομβιανή**, η οποία αναφέρεται στη μουσική των ιθαγενών Ινδιάνων πριν από την κατάκτηση της περιοχής από τους Ισπανούς.
- **Την ισπανική**, που αφορά στις επιδράσεις των κατακτητών στους ιθαγενείς λαούς και τη διαμόρφωση του λεγόμενου λατινοαμερικάνικου ύφους.
- **Την αφροαμερικάνικη**, η οποία ξεκινά σχεδόν ταυτόχρονα με την ισπανική με το κύμα δουλεμπορίου, που αναπτύχθηκε στην περιοχή και την εισαγωγή Αφρικανών σκλάβων κατά το 19ο αι.

Ο Αμερικανός εθνομουσικολόγος Μπρούνο Νέτλ (Bruno Nettl) αναφέρει ως χαρακτηριστικά επίδρασης της αφρικάνικης μουσικής στη λατινοαμερικάνικη:

- την κεντρική θέση της οργανικής μουσικής,
- τη σπουδαιότητα του αυτοσχεδιασμού και
- την τάση να χρησιμοποιείται μια ποικιλία τονικών χρωμάτων κατά το τραγούδι.

Η μουσική των Ιθαγενών της λεκάνης του Αμαζονίου, όμως διατήρησε την αυτονομία της και δεν επηρέασε, ούτε επηρεάστηκε από τους Ευρωπαίους και τους Αφρικανούς.

Γενικά χαρακτηριστικά

Η γενική δομή της λατινοαμερικάνικης μουσικής βασίζεται στη δομή των ισπανικών τραγουδιών και τους αφρικανικούς ρυθμούς, διατηρώντας ταυτόχρονα και τις παραδόσεις των ιθαγενών, που προϋπήρχαν στην περιοχή.

Πολλά μουσικά όργανα προέρχονται από την προκολομβιανή εποχή, όπως επίσης και διάφορες παραδόσεις, οι οποίες σε μερικές απομακρυσμένες περιοχές εξακολουθούν να διατηρούνται ζωντανές.

Η έμφαση στο ρυθμό αποτελεί χαρακτηριστικό της αφρικανικής μουσικής παράδοσης που πέρασε στη Λατινική Αμερική και εκφράζεται μέσα από τη χρήση των κρουστών οργάνων.
Η συγκοπή, όπου τονίζονται τα ασθενή μέρη του μέτρου αντί για τα ισχυρά, αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό της μουσικής αυτής.
Η μουσική σε σύνδεση με το χορό αποτελούν σημαντικό κομμάτι έκφρασης, το οποίο συσχετίζεται άμεσα με τις αφρικανικές καταβολές.

Στα υψίπεδα των Άνδεων

Η μουσική κατά την προκολομβιανή εποχή

Οι παλαιότερες μαρτυρίες για την ύπαρξη μουσικής στους ιθαγενείς της Λατινικής Αμερικής προέρχονται από Ισπανούς αποίκους στις αρχές του 16ου αι. Αναφέρουν ότι η μουσική των Αζτέκων και των Μάγια ήταν κυρίως θρησκευτικής φύσεως και εκτελούνταν από επαγγελματίες μουσικούς. Επίσης γίνεται αναφορά σε ειδικά ιδρύματα για την εκπαίδευση των μουσικών.

Μερικά μουσικά όργανα θεωρούνταν ιερά και όταν οι εκτελεστές έκαναν λάθος καθώς έπαιζαν, τιμωρούνταν σα να πρόσβαλαν τους θεούς. Από σχετικές απεικονίσεις γνωρίζουμε ότι συνήθως η μουσική εκτελούνταν από σύνολα και όχι από μεμονωμένους εκτελεστές.

Χουεχουέτλ

Τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνταν ήταν αυλοί, τύμπανα, ένας τύπος τρομπέτας από κογχύλι διάφορα σείστρα και κρόταλα, οκαρίνες και αυλοί του Πάνα.

Δύο σημαντικά όργανα για τις τελετές των Αζτέκων ήταν το «χουεχουέτλ», ένα τύμπανο με μονή μεμβράνη, και το «τεπονάτσλι», ξύλινο «τύμπανο με σχισμή» (slit drum). Ένα άλλο όργανο είναι το «αγιότλ» (κέλυφος χελώνας), το οποίο ξύνει ο εκτελεστής με ξύλινα ραβδάκια. Παρόμοια όργανα έχουν βρεθεί στους Ίνκας, που έπαιζαν επιπλέον και οκαρίνες και αυλούς του Πάνα.
Τα χορδόφωνα όργανα ήταν άγνωστα στην προκολομβιανή εποχή στη Ν. Αμερική.

Τεπονάτσλι

Στην περιοχή των Άνδεων φαίνεται πως προτιμούσαν το τραγούδι και τα όργανα που παίζουν σε υψηλές τονικές περιοχές. Οι μουσικοί στην ίδια περιοχή χρησιμοποιούσαν μια ποικιλία από κλίμακες και η μουσική ήταν στενά συνδεδεμένη με το χορό στις εθνικές και θρησκευτικές γιορτές όπως και στις γεωργικές τελετές.

Αγιότλ

Η δομή της μουσικής των ιθαγενών Ινδιάνων της Λατινικής Αμερικής

Η ινδιάνικη μουσική των φυλών «Κέτσουα» (Quechua) και «Αϋμάρα» (Aymara) στην περιοχή των Άνδεων περιλαμβάνει τραγούδια της δουλειάς, επικά, θρήνους, της διασκέδασης και τελετουργικά τραγούδια, τα κείμενα των οποίων διατηρούν τους μύθους της κάθε φυλής.

Μουσικοί της φυλής Αϋμάρα

Παρουσιάζουν έντονες επιρροές από την ευρωπαϊκή μουσική -λόγω των Ισπανών κατακτητών- αλλά καθόλου από την αφρικανική.

Μουσικοί της φυλής Κέτσουα

Συνηθισμένη είναι μια απλή ρυθμική συνοδεία, συνήθως σε συγκοπτόμενους ρυθμούς, που τις περισσότερες φορές συνοδεύεται από έναν απλό χτύπο στο τύμπανο.

Οι περισσότερες μελωδίες τους είναι φωνητικές (με ιδιαίτερη προτίμηση στις ψηλές γυναικείες φωνές και με φαλτσέτο τραγούδι), και βασίζονται σε δύο, τρεις ή ίσως και πέντε φθόγγους. Αποτελούνται από μικρές φράσεις (με τη μορφή Α Α Β Β, Α Β Α Β, Α Β Γ Α Β Γ) και είναι κατιούσες -μονοφωνικές ή ετεροφωνικές- αν και στο Περού και τη Βολιβία συναντάται και μια απλή μορφή πολυφωνίας σε σύνολα με αυλούς. Πολύ συχνά επίσης συναντάται το τρίτονο.

Φαλτσέτο: *φωνητική τεχνική που επιτρέπει στον τραγουδιστή να τραγουδάει νότες οξύτερες από την κανονική φωνητική του έκταση.*

Σε ό,τι αφορά στον τρόπο τραγουδιού, χρησιμοποιούνται λαρυγγισμοί και άλλα φωνητικά τεχνάσματα.

Συνηθίζεται ακόμη η διαρκής επανάληψη του ίδιου κομματιού, γιατί επιτρέπει τη συλλογική συμμετοχή στη μουσική και το χορό. Προτιμούνται τέλος, συγχρόνως πολλά και θαμπά ηχοχρώματα και έντονη επανάληψη σύντομων μουσικών ιδεών μέσα σε ένα κομμάτι.

Τρίτονο: *διάστημα που αποτελείται από τρεις τόνους (χωρίς ημιτόνια).*

Τα μουσικά όργανα των ιθαγενών

Τα περισσότερα μουσικά όργανα των ιθαγενών της Ν. Αμερικής είναι πνευστά και κρουστά, από φυσικά υλικά ζωικής και φυτικής προέλευσης.

- Το «**γουανκάρα**» (*wancara*) είναι ένα τύμπανο με πολύ δυνατό ήχο από τη Βολιβία, φτιαγμένο από ξύλο και κογχύλι με μεμβράνη από δέρμα κατσίκας.
- Τα «**τσάιτσα**» (*chajchas*) είναι σείστρα φτιαγμένα από νύχια κατσίκας ή λάμα. Τα νύχια του ζώου κόβονται όταν μεγαλώσουν και δένονται στη σειρά με σχοινί φτιάχνοντας μια αλυσίδα.
- Το «**ζαμπόνα**» (*zampona*) είναι ένας καλαμένιος αυλός του Πάνα, που παίζεται από τους ιθαγενείς των υψιπέδων της λίμνης Τιτικάκα, ανάμεσα στο Περού και τη Βολιβία.

*«**Οκαρίνα**» (ocarina): Ιταλική λέξη που σημαίνει «χηνάκι». Είναι ένα όργανο του οποίου η προέλευση χρονολογείται χιλιάδες χρόνια πριν. Το σχήμα της είναι οβάλ με τέσσερεις ως δεκατρείς τρύπες για τα δάχτυλα και ένα επιστόμιο που προεξέχει από το σώμα του οργάνου. Συχνά είναι φτιαγμένη από πηλό.*

Το «**τσαράνγκο**» (charango) είναι ένα μικρό δεκάχορδο λαούτο, που προέρχεται από τη Ν. Αμερική. Το ηχείο του οργάνου παραδοσιακά κατασκευάζεται από όστρακο αρμαντίλο. Το τσαράνγκο δημιουργήθηκε όταν οι ιθαγενείς προσπάθησαν να κατασκευάσουν βιχουέλα (έναν πρόδρομο της κιθάρας, που έφεραν οι Ισπανοί στη Ν. Αμερική) με όστρακο αρμαντίλο. Σήμερα τα περισσότερα τσαράνγκο έχουν ξύλινο ηχείο.

- Το «**κένα**» (*quena*) είναι ένας ευθύαυλος.
- Το «**τάρκα**» (*tarka*) είναι ένας αυλός από ξύλο, με επιστόμιο-σφυρίχτρα και μικρή τρύπα για τον αέρα. Ο ήχος του και ο τόνος του είναι διαφορετικός από οποιονδήποτε αυλό των Άνδεων.

Πάνω: ζαμπόνα, τσάιτσα, γουανκάρα.
Κάτω: τάρκα, κένα

Τα κυριότερα ευρωπαϊκά όργανα που προτιμούν οι Ινδιάνοι είναι τα έγχορδα, όπως το τσαράνγκο με ισπανική προέλευση.

*Ο **Αυλός του Πάνα** είναι ένα αρχαίο ελληνικό, σύμφωνα με τη μυθολογία, αερόφωνο όργανο, που αποτελείται από συνήθως δέκα ή περισσότερους σωλήνες διαφορετικού μήκους (μερικές φορές και πάχους). Οι σωλήνες του αυλού είναι συνήθως καλαμένιοι. Στη Λατινική Αμερική ονομάζεται «ζαμπόνα» (zampona). Κουρδίζεται με ακρίβεια τοποθετώντας μέσα στους σωλήνες μικρά χαλίκια ή ξερά καλαμπόκια.*

Βραζιλιάνικοι ρυθμοί

Η Βραζιλία είναι η πέμπτη μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο και καταλαμβάνει σχεδόν τη μισή έκταση της Λατινικής Αμερικής. Είναι μια από τις πιο πολυπολιτισμικές χώρες του κόσμου. Οι επιδράσεις που δέχτηκε στη μουσική της, προέρχονται από την αφρικανική μουσική παράδοση και την ευρωπαϊκή (ήταν για πολλά χρόνια πορτογαλική αποικία).

Οι αφροαμερικάνικες κοινότητες στη Βραζιλία διατηρούν πολλά στοιχεία από τις αφρικανικές ρίζες τους, με ζωηρούς και έντονα συγκοπτόμενους ρυθμούς, αντιφωνικό τραγούδι και την κυριαρχία των κρουστών.

Ο συνδυασμός πορτογαλικών με αφρικανικά στοιχεία είναι ιδιαίτερα προφανής στους βραζιλιάνικους παραδοσιακούς χορούς όπως η «**σάμπα**» (**samba**) και στις πιο πρόσφατες αστικές μορφές μουσικής όπως η «**μποσανόβα**» (**bossanova**).

Η λέξη σάμπα προέρχεται από την Αφρική. Σημαίνει «μελαγχολία» ή «χορός της κοιλιάς», υποδηλώνοντας αντίστοιχα το περιεχόμενο των στίχων και την κίνηση του χορού.

Οι ιθαγενείς του βραζιλιάνικου τροπικού δάσους παίζουν σφυρίχτρες, φλάουτα, τύμπανα και σείστρα. Η μουσική τους μιμείται τους ήχους του τροπικού δάσους. Όταν οι Πορτογάλοι κατακτητές έφτασαν στη Βραζιλία, συνάντησαν τους ιθαγενείς να παίζουν μια σειρά καλαμένιων αυλών και άλλα αερόφωνα και μεμβρανόφωνα όργανα.

Σάμπα

Το πιο δημοφιλές βέβαια είδος μουσικής από τη Βραζιλία, είναι η σάμπα. Στις αρχές του 20ου αι., η σάμπα εξελίσσεται από το «*τσόρο*» (choro: είδος τραγουδιού του 19ου αι., που σημαίνει «θρήνος») στις γειτονιές του Ρίο ντε Τζανέιρο, που κατοικούνταν κυρίως από φτωχούς μαύρους, απόγονους των σκλάβων. Η δημοτικότητα της σάμπα αναπτύχθηκε κατά τον 20ο αι., παράλληλα με την παγκόσμια δημοτικότητα του καρναβαλιού του Ρίο ντε Τζανέιρο.

Η λέξη καρναβάλι (από τη λατινική λέξη carnevale) σημαίνει «αποχαιρετισμός στο κρέας».

Το καρναβάλι πρωτοεμφανίζεται στη Μεσαιωνική Ευρώπη.

Οι προετοιμασίες για το καρναβάλι στη Βραζιλία διαρκούν πολλούς μήνες. Δημιουργούνται γι΄ αυτό διάφορες σχολές σάμπα, που εκπροσωπούν η καθεμιά και μια φαβέλα.

Φαβέλα: υποβαθμισμένη παραγκούπολη χτισμένη στις παρυφές του Ρίο.

Οι επικεφαλής της κάθε σχολής επιλέγουν ένα θέμα, που δηλώνεται με το άρμα και τα κοστούμια των συμμετεχόντων, τραγουδιέται από σολίστες και τη χορωδία της σχολής με τη συνοδεία μιας «**μπατερία**» (bateria: ομάδα που αποτελείται από 150-200 εκτελεστές κρουστών που παίζουν τη ρυθμική βάση του συνόλου). Η μουσική που γράφεται ειδικά για να παρελάσει το κάθε άρμα, λέγεται «**μπατουκάντα**» (*batucada*). Η επιλογή της μπατουκάντα γίνεται με πολύ αυστηρά κριτήρια από μια κριτική επιτροπή ώστε να είναι κατάλληλη για να παρουσιαστεί στην παρέλαση του καρναβαλιού.

Παντέιρο (pandeiro): Το εθνικό μουσικό όργανο της Βραζιλίας. Είναι ένα ταμπουρίνο με ζίλια, που του δίνουν τον χαρακτηριστικό ξηρό ήχο. Κάθε χρόνο, στη διάρκεια του καρναβαλιού στη Βραζιλία, γίνεται διαγωνισμός για να βρεθεί ο καλύτερος εκτελεστής.

Στις περιοχές Χεσίφε (Recife) και Ολίντα (Olinda) κατά τη διάρκεια του καρναβαλιού, παίζουν ένα είδος μουσικής που ονομάζεται μαρακατού (maracatú). Πρόκειται για ένα είδος παραδοσιακής μουσικής με αφρικανικές ρίζες, που χρησιμεύει ως ηχητικό φόντο για τις ομάδες που παρελαύνουν.

Τα όργανα που αποτελούν μια *μπατερία* είναι μεμβρανόφωνα και ιδιόφωνα.

Προέρχεται από τις τελετές που λάμβαναν χώρα κατά την εποχή της αποικιοκρατίας για να τιμήσουν τους βασιλιάδες του Κονγκό, οι οποίοι ήταν αφρικανοί σκλάβοι που κατείχαν ηγετικές θέσεις ανάμεσα στον πληθυσμό των σκλάβων. Η μουσική παίζεται από μεγάλα τύμπανα, μεγάλα μεταλλικά κουδούνια, τύμπανα «με χορδατούρα» (snare drum) και σείστρα.

Τη δεκαετία του 1950, μια ομάδα συνθετών, στις παραθαλάσσιες γειτονιές της Ιπανέμα και της Κοπακαμπάνα, ανέπτυξαν ένα είδος μουσικής που αποτελούνταν από συγχώνευση ήχων τζαζ και ενός απαλού ρυθμού σάμπα, συχνά σε πιο αργό ρυθμό. Τον ονόμασαν «μποσανόβα» (bossanova: ο νέος ρυθμός).

Ο συνθέτης Αντόνιο Κάρλος Ζομπίμ (Antonio Carlos Jobim) έγραψε τις πρώτες μελωδίες μποσανόβα, ενώ γνώρισε πολύ μεγάλη φήμη με την ταινία «Orfeo Negro» στην οποία ο ρυθμός αυτός ακουγόταν ως μουσική τίτλων.

Ένας πολύ σημαντικός συνθέτης σάμπα είναι ο Ζόγιο Ζιλμπέρτο (João Gilberto), που με τους συγκοπτόμενους ρυθμούς στην κιθάρα του έδωσε ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα σε αυτό το είδος μουσικής.

Ζόγιο Ζιλμπέρτο

Τα μουσικά όργανα μιας μπατερία

Κουίκα (Cuíca): Τύμπανο τριβής. Ονομάζεται και «κολοκύθα που γελάει» εξαιτίας του ήχου που παράγει. Ο εκτελεστής τρίβει το καλαμάκι πάνω-κάτω με ένα βρεγμένο πανί και με το άλλο χέρι πιέζει τη μεμβράνη κοντά στο σημείο ένωσης του καλαμιού με το δέρμα για να αλλάξει τον τόνο.

Σούρντο (Surdo): ένα μεγάλο μεταλλικό μπάσο τύμπανο που το χτυπούν με μαλακά χτυπητήρια. Κρατάει ένα σταθερό ρυθμικό σχήμα που δίνει τον παλμό σε όλους. Το δεξί χέρι χτυπάει και το αριστερό καταπνίγει τον ήχο.

Καΐσα ντε γκέρο (Caixa de guerro): τύμπανο με χορδατούρα (snare drum) που παίζεται με το ένα χέρι να έχει κατεύθυνση προς τα πάνω και το άλλο χαλαρά προς τα κάτω.

Χεπινίκε (Repinique): ένα μικρό τύμπανο, με υψηλό τονικό ύψος και διπλή μεμβράνη που χρησιμοποιείται για να παίζει σόλο στις περιπτώσεις ερώτησης-απάντησης.

Απίτο (Apito): μια σφυρίχτρα που χρησιμοποιείται από τον επικεφαλής για να σηματοδοτεί κάποιες οδηγίες για την ομάδα.

Τσοκάλο (Chocalo): ένα σείστρο, που παίζει σε όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης. Αποτελείται από ένα μεταλλικό κύλινδρο μήκους 30-50 εκ., γεμισμένο με άμμο. Μερικές φορές μπορεί να είναι και δύο παράλληλοι κύλινδροι ενωμένοι μεταξύ τους.

Ρέκο-Ρέκο ή γκουίρο (Reco-reco ή guiro): μια ξύστρα από μπαμπού, που παίζεται όπως το τσοκάλο. Μπορεί να φτιαχτεί από μέταλλο με ελατήρια στην πάνω πλευρά του οργάνου.

Αγκό-γκο (Ago-go): μια κουδούνα με δύο τόνους, ψηλό και χαμηλό. Την κρατούν με το αριστερό χέρι και τη χτυπούν με μπαγκέτα τυμπάνου. Παίζει πολύπλοκους ρυθμούς.

Σούρντο

Χεπινίκε

Καΐσα ντε γκέρο

Απίτο

Τσοκάλο

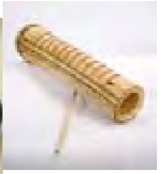

Ρέκο-Ρέκο

Κουίκα

Αγκόγκο

Αργεντινή και τάνγκο

Στη Β. Αργεντινή κυριαρχεί η μουσική των Άνδεων ενώ αντίθετα στην πρωτεύουσα Μπουένος Άιρες κυριαρχεί η μουσική για το «**τάνγκο**[2]» (tango). Η μουσική αυτή προέκυψε από τη συνένωση διαφόρων ειδών ευρωπαϊκής μουσικής. Από αυτές τις επιδράσεις δημιουργήθηκε αρχικά ο χορός «**μιλόνγκα**» (milonga), ο οποίος σταδιακά εξελίχθηκε σε τάνγκο (χορός που προέρχεται από τις περιοχές του Μπουένος Άϋρες στις οποίες ζούσαν τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα).

Η λέξη «τάνγκο» (tango) αναφέρεται για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1890.
Γύρω στο 1930, το τάνγκο μετατράπηκε από μουσική κυρίως συνδυασμένη με το χορό, σε μουσική λυρική και ποιητική.
Μετά το 1955, έγινε πιο έντεχνο και προσανατολισμένο στην ακρόαση μάλλον παρά στο χορό με το σπουδαίο Αργεντινό συνθέτη Άστορ Πιατσόλα (Astor Piazzolla).
Σήμερα, εξακολουθεί να αναπτύσσεται χάρη σε μια αναβίωσή του μέσα από το ρεύμα του «νέο τάνγκο» και συγκροτήματα όπως οι Γκόταν Πρότζεκτ (Gotan Project) κ.ά.

Η μουσική του τάνγκο είναι κυρίως ορχηστρική και μερικές φορές περιλαμβάνει φωνητικά.

Παίζεται κατά παράδοση από ένα σύνολο, που ονομάζεται ορκέστα τίπικα (orquesta típica) και περιλαμβάνει συνήθως δύο βιολιά, πιάνο, κοντραμπάσο και δύο μπαντονεόν. Πρώιμες φόρμες του συνόλου μερικές φορές περιλάμβαναν και φλάουτο, κλαρινέτο και κιθάρα.

Ορκέστα τίπικα

2. Η σωστή χρήση του όρου είναι «τάνγκο», παρ' όλο που στην καθομιλουμένη έχει καθιερωθεί να αναφέρεται ως ταγκό.

Το **«μπαντονεόν» (bandoneón)** είναι ένα αερόφωνο πληκτροφόρο μουσικό όργανο (με ελεύθερες μεταλλικές γλωττίδες στο εσωτερικό του), ιδιαίτερα διαδεδομένο στην Αργεντινή. Ονομάστηκε έτσι από τον εφευρέτη του, τον Γερμανό *Χάινριχ Μπαντ.* Κατασκευάστηκε τη δεκαετία του 1840 αρχικά ως όργανο για την εκκλησιαστική μουσική και την καθημερινή λαϊκή μουσική. Οι Γερμανοί μετανάστες στην Αργεντινή έφεραν μαζί τους το όργανο στις αρχές του 20ού αιώνα, όπου ενσωματώθηκε στην ντόπια μουσική.

Σε αντίθεση με το ακορντεόν, το μπαντονεόν δεν έχει στενόμακρα πλήκτρα, αλλά στρόγγυλα πλήκτρα-κουμπιά και στις δύο πλευρές. Επίσης, τα περισσότερα πλήκτρα-κουμπιά στο μπαντονεόν παράγουν διαφορετική νότα, όταν η φυσούνα ανοίγει από ό,τι όταν κλείνει. Αυτό σημαίνει ότι η κάθε σειρά κουμπιών είναι στην πραγματικότητα δύο: μία για τις νότες που παράγονται όταν η φυσούνα ανοίγει και μία για τις νότες που παράγονται όταν κλείνει. Δεδομένου ότι η αριστερή και η δεξιά σειρά κουμπιών διαφέρουν μεταξύ τους, ο οργανοπαίχτης πρέπει να εξοικειωθεί ουσιαστικά με τέσσερα «*πληκτρολόγια*» για να μάθει να παίζει.

Άστορ Πιατσόλα (Astor Piazzolla, 1921-1992). Αργεντινός μουσικός και συνθέτης που έφερε επανάσταση στη μορφή του τάνγκο, εμποτίζοντας αυτή τη φλογερή και μελαγχολική χορευτική παράδοση με στοιχεία της κλασικής και της τζαζ μουσικής. Το «τάνγκο νουέβο» (tango nuevo: νέο τάνγκο) που δημιούργησε, αρχικά έφερε μόνο οργισμένη απόρριψη στην πατρίδα του, αλλά η δημιουργικότητά του τελικά κατάφερε να φέρει τη μοναδική μουσική του στο προσκήνιο σε όλο τον κόσμο.

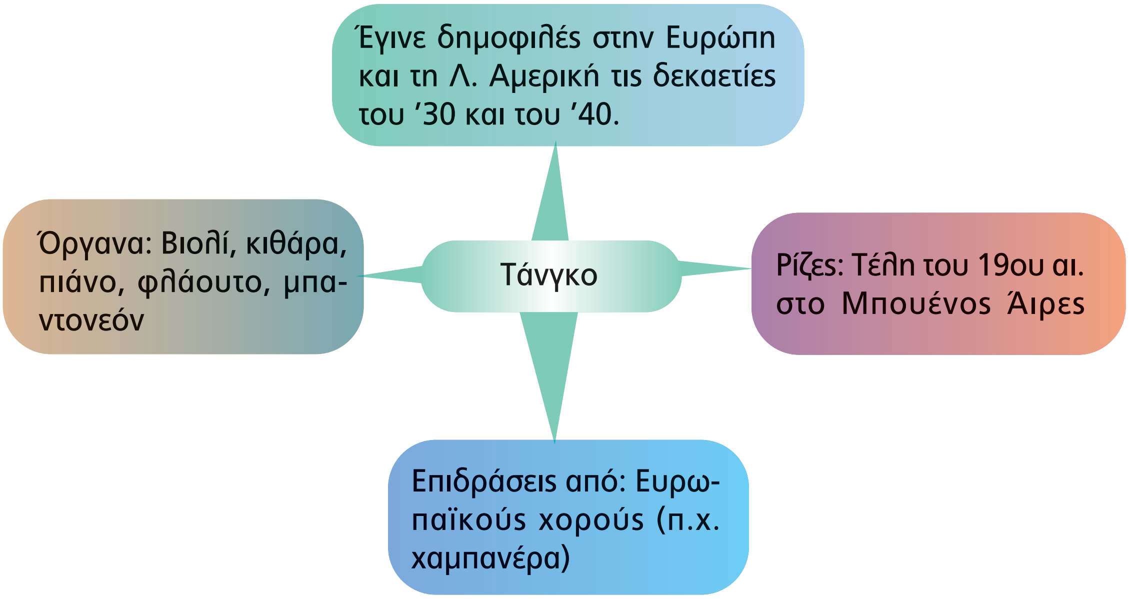

9 ★★

Quiz : On mène l'enquête ! Répondez aux questions de Nikos.

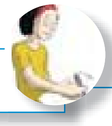

Première réponse :

. . . .
. . . .
. . . .

Deuxième réponse :

. . . .
. . . .
. . . .

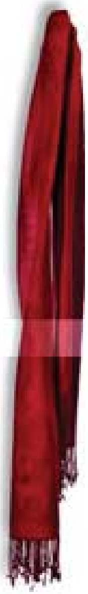

Collez
ici votre
photo

Cinquième réponse :

. . . .
. . . .
. . . .

Troisième réponse :

. . . .
. . . .
. . . .

Quatrième réponse :

. . . .
. . . .
. . . .

10 ★★

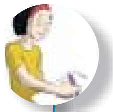

À quel type de consommateur vous identifiez-vous le plus ? Pourquoi ? Répondez à l'aide des expressions de l'exercice 4.

Je m'organise !

11 ★★

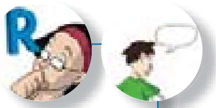

Vous faites les courses dans une boutique. Vous avez 140 € et vous voulez tout dépenser.
Cochez les articles désirés. Ensuite, demandez-les à la vendeuse, en utilisant les verbes *vouloir* et *aimer*, au conditionnel présent

12 ★★★

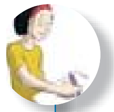

**À présent que Sabine a bien appris la culture française, elle aimerait en apprendre un peu plus sur celle de Nikos.
Vous écrivez à Sabine et vous lui parlez des modes d'expression des ados grecs (musique, danse, graffitis, piercing, tatouages etc.).
Dites vos préférences et celles de vos amis.
Comparez avec les jeunes Français, à l'aide des textes de l'unité 2.**

A moi de jouer !

13 ★

Par groupe de deux :
Un copain de classe vous invite à son anniversaire. Vous n'avez vraiment pas envie d'y aller.
Cependant, vous l'aimez bien et vous ne voulez pas le froisser. Dites-lui, gentiment, pour quelle raison vous ne pourrez pas assister à sa petite fête.

14 ★★

Par groupe de deux :
Votre ami a des difficultés à l'école et il ne sait pas quoi faire.
Vous lui donnez des conseils sur ce qu'il ne faut pas faire. Donnez-lui les instructions ci-dessous, en utilisant les expressions « *Il (ne) faut (pas) que…* **» ou «** *tu (ne) devrais (pas)* **».**

Ne pas regarder trop longtemps la télé.
Ne pas étudier au dernier moment.
Ne pas ignorer les conseils du professeur.
Ne pas copier sur son voisin.
Ne pas s'absenter du cours trop souvent.
Ne pas faire de bruit en classe.
Ne pas bavarder pendant le cours.

15 ★★★

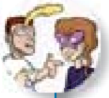

Jeu de rôles :
Votre ami(e) travaille le samedi dans la boutique de son père.
Vous y entrez pour acheter quelques vêtements. Il / elle vous présente différents articles et leurs prix.
Vous jouez la scène avec votre voisin. Puis, vous inversez les rôles.

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème :
1	....	....	....
2	....	....	....
3	....	....	....
4	....	....	....
5	....	....	....
6	....	....	....
7	....	....	....
8	....	....	....
9	....	....	....
10	....	....	....

Unité 3

Les jeunes, leurs proches et leurs reproches

Je sais communiquer !

1 ★

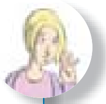

Écoutez le dialogue suivant, entre Christophe, un copain de Lucas et son père. Cochez les bonnes cases dans le tableau suivant.

	Vrai	Faux	On ne sait pas
Christophe veut avoir un portable.	☐	☐	☐
Son père ne comprend pas pourquoi.	☐	☐	☐
Christophe a besoin d'un portable pour pouvoir parler plus souvent avec ses parents.	☐	☐	☐
Le père ne veut pas discuter de cela.	☐	☐	☐
Le père trouve le portable indispensable.	☐	☐	☐
Christophe promet d'utiliser le portable avec prudence.	☐	☐	☐

2 ★★

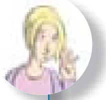

Vous allez entendre Sophie et Christian exprimer leur avis sur différents sujets qui les intéressent, au cours d'un sondage effectué à la sortie du collège. Écoutez et indiquez dans les colonnes POUR, s'ils sont d'accord et CONTRE, s'ils ne sont pas d'accord, comme dans l'exemple.

QUESTIONS	Sophie	Christian
1 Utiliser le téléphone portable à l'école.	CONTRE	POUR
2 Avoir son propre téléphone dans sa chambre.	....	....
3 S'habiller à la mode.	....	....
4 Aller à l'école accompagné d'un parent.	....	....
5 Réviser ses leçons à l'avance.	....	....

3 ★★

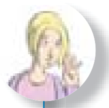

Écoutez la conversation et complétez avec les expressions utilisées par nos quatre héros pour exprimer leurs goûts sur différents sujets.

a) Linda : Dis, Lucas, tu aimes surfer sur Internet ?

Lucas : Ah oui, je trouve ça . . . . !

b) Nikos : Sabine, est-ce que tu es allée au concert de Maroon-5 ?

Sabine : Non. Je n'aime pas leur musique, je trouve ça . . . .

c) Lucas : Nikos, tu me prêtes ton portable ? Le mien n'a plus de batterie.

Nikos : Mais bien sûr ! Le portable, c'est . . . . , tu ne trouves pas ?

d) Sabine : Linda, je vais aller voir Harry Potter au ciné ce soir. Tu veux venir ?

Linda : Merci ! Bien sûr, ... les films d'aventures !

Le français, c'est facile !

4 ★

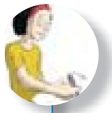

Répondez aux questions, en utilisant le pronom personnel complément *en* et les pronoms indéfinis aucun / aucune, suivant l'exemple.

a) Tu as reçu les lettres que je t'ai envoyées ? *Non, je n'en ai reçu aucune.*

b) Est-ce que Lucas a fait les exercices ? . . . .

c) Tu connais les héros de cette bande dessinée ? . . . .

d) Est-ce que Sabine a trouvé une solution ? . . . .

e) Est-ce que les garçons ont marqué des buts ? . . . .

f) Lucas, tu as pris des notes en Histoire ? . . . .

5 ★★

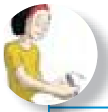

Complétez le texte ci-dessous, avec le pronom personnel complément *en*, mais seulement si c'est nécessaire, comme dans l'exemple.

Je suis allé au supermarché pour acheter des bonbons. Il y (a) . . . *en* . . . avait de toutes les couleurs, c'était difficile de (b) . . . . choisir ! C'est alors que j'ai rencontré Sabine qui faisait aussi les courses. Elle cherchait des bananes, mais elle ne (c) . . . . trouvait pas. Je l'ai aidée à (d) . . . . chercher, mais il n'y (e) . . . . avait plus. Ensuite, on est allés choisir d'autres fruits. Il y (f) . . . . avait plusieurs sortes. Moi, je ne (g) . . . . mange pas souvent, donc je n' (h) . . . . ai pas acheté.

6 ★

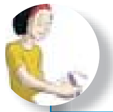

Entourez le pronom ou l'adjectif indéfini qui convient.

a. Je ne connais aucun / aucune adresse de mes amis par cœur.

b. Aucun / aucune de mes amis ne m'a appelé pour m'inviter au goûter.

c. Tu connais ces œuvres d'art ? Moi, je n'en connais aucun / aucune.

d. Comment sait-elle qu'aucun / aucune invitation n'est nécessaire ?

e. Nous ne voulons aucun / aucune dispute entre nous.

f. Quelques athlètes ont réussi mais aucun / aucune n'a battu le record.

g. Puisque je te dis que je n'aime aucun / aucune de tes vêtements !

h. Aucun /aucune chanteur ne manquait au concert.

i. Vous ne connaissez aucun / aucune chanson de rock ?

j. Elle n'a donné aucun / aucune réponse à ma question.

7 ★

Choisissez, dans la liste suivante, les adverbes de manière qui conviennent, pour compléter le dialogue.

dangereusement – vraiment – poliment – vite – bien

a J'ai suivi ton conseil. C'est vrai, tu avais .raison.

b J'ai raté le bus. C'est . . . . .pas de chance !

c Papa, roule moins . . . . !

d Mon père roule toujours . . . . en voiture.

e Elle t'a remercié . . . . et elle est partie.

8 ★

Complétez les éléments manquants, en faisant les transformations nécessaires.

Adjectif	Adverbe	Adverbe	Adjectif
dangereux	. . . .	constamment	. . . .
rapide	. . . .	évidemment	. . . .
poli	. . . .	bien	. . . .
vrai	. . . .	généralement	. . . .
bon	. . . .	difficilement	. . . .

9 ★★

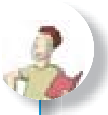

Lucas rend certains services à son père. Lisez les questions. Recopiez, ensuite, le numéro de chaque réponse de Lucas à côté de la question correspondante.

1. Tu m'aides à arroser les plantes, s'il te plaît ? . . . . [ ]
2. Tu peux aller acheter du lait ? . . . . [ ]
3. Tu veux répondre au téléphone, s'il te plaît ? . . . . [ ]
4. Sois gentil, aide-moi à déplacer la table. . . . . [ ]
5. Apporte-moi ton carnet de correspondance, s'il te plaît. . . . . [ ]

a. *Bien sûr ! Je vais te donner un coup de main.*
b. *Oui, je pars en acheter au supermarché.*
c. *Je ne peux pas répondre, je suis dans l'autre pièce.*
d. *D'accord, j'apporte l'arrosoir.*
e. *Désolé, je ne l'ai pas, je l'ai oublié à l'école.*

10 ★★

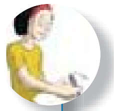

Formez des phrases, en exprimant le but (avec *pour* et *afin de*) ou la cause (avec *car* ou *parce que*). Conjuguez le verbe, si nécessaire.

a. Lucas veut voyager / découvrir d'autres cultures

Lucas veut voyager pour découvrir d'autres cultures . . . .

b. Nikos est en retard / ne pas entendre entendre le réveil sonner.

. . . .

c. Linda a perdu son cahier / ne jamais faire attention à ses affaires.

. . . .

d. Lucas est resté chez lui / lire une bande dessinée.

. . . .

e. Sabine étudie ses leçons à l'avance / être prête pour les tests.

. . . .

11 ★

Reliez les réponses aux questions correspondantes, comme dans l'exemple.

1. Je voudrais les mêmes chaussures en rouge, s'il vous plaît.
2. Tu peux me donner un coup de main ?
3. Tu me prêtes ta gomme ?
4. Fais-moi plaisir, tais-toi !
5. *Donne-moi ton argent !*

a. *Ah ça, jamais !*
b. Je regrette, je ne prête jamais mes affaires.
c. Je suis désolée, nous n'avons plus cette couleur
d. Non, mais tu plaisantes ?
e. Mais bien sûr !

12 ★

Reliez les différentes idées aux arguments de persuasion qui conviennent, comme dans l'exemple.

1. *Le portable, c'est trop cher.*
2. Un chien, ça salit.
3. Le scooter, c'est dangereux.
4. Tu vas rater ton bus !
5. Le skateboard, c'est dangereux.

a. Pas si je porte des genouillères et un casque.
b. Pas si je suis très prudent.
c. Pas si je me dépêche.
d. *Pas si je n'appelle qu'en cas de nécessité.*
e. Pas si je m'en occupe bien.

13a ★★

Observez ce graphique et répondez aux questions, en cochant la case correspondante.

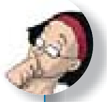

Activités pendant le temps libre des adolescents.

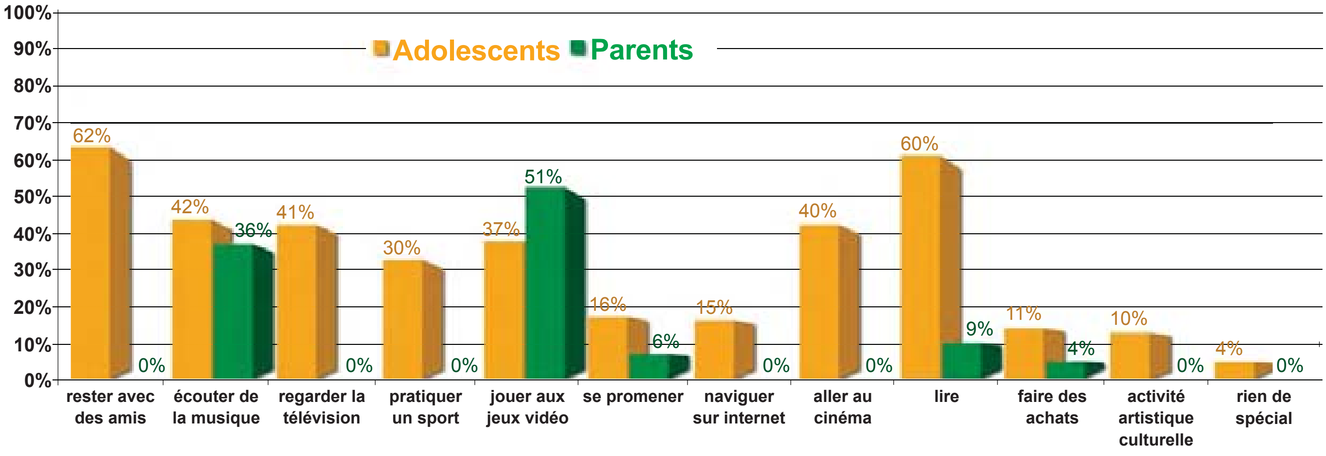

QUESTIONS	VRAI	FAUX
D'après ce graphique :		
La majorité des adolescents aime rester avec des amis.	☐	☐
Les ados jouent plus volontiers aux jeux vidéo que leurs parents.	☐	☐
60 % des parents aiment écouter de la musique.	☐	☐
Les ados préfèrent la télé au cinéma.	☐	☐
Les ados préfèrent naviguer sur internet plutôt que d'aller au cinéma.	☐	☐
Les ados qui regardent la télé sont plus nombreux que les ados sportifs.	☐	☐
Moins de 5 % des jeunes font une activité artistique ou culturelle.	☐	☐
Les ados préfèrent se promener que de ne rien faire.	☐	☐
Le passe-temps préféré des parents sont les jeux vidéo.	☐	☐
Les jeunes préfèrent faire des achats plutôt que de lire.	☐	☐

13b ★★★

D'après vous, est-ce que ce graphique est réaliste ?
Dites oralement si ces informations peuvent être vraies et pourquoi.

Je m'organise !

14 ★★

Sabine aimerait aller à un concert, demain soir, mais ses parents refusent de la laisser y aller. Elle trouve cela injuste. Écrivez-lui votre avis et conseillez-la afin de l'aider à régler son problème.

15 ★★

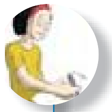

Vous participez à un groupe de discussion sur Internet au sujet de l'utilisation des téléphones portables. La plupart des participants à ce forum sont contre l'utilisation du portable par des jeunes de 13 à 16 ans. Écrivez un message, en exprimant votre opinion.
Donnez des arguments.

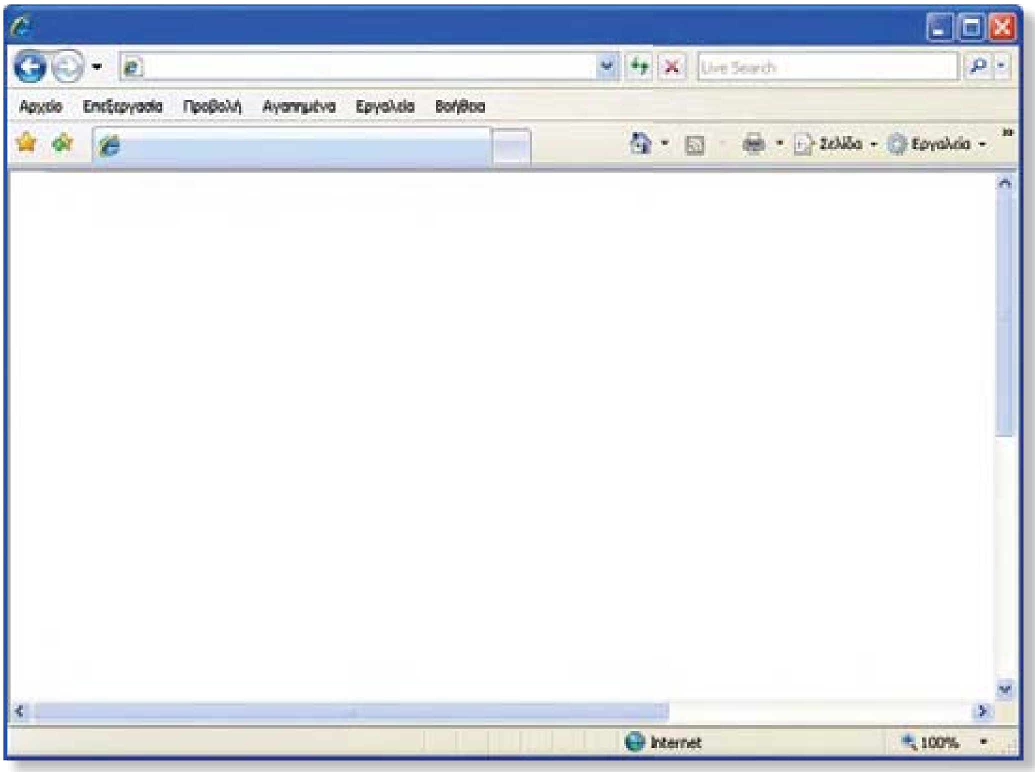

A moi de jouer !

16 ★★

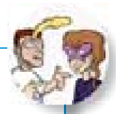

Jeu de rôles :
Vous demandez à vos parents la permission d'aller au Nouvel-An chinois, chez votre meilleur(e) ami(e), mais ceux-ci refusent de vous laisser y aller. Votre père vous dit que vous avez des leçons à réviser et votre mère vous demande de travailler plus sérieusement.
Essayez de les convaincre de vous laisser aller à la fête.
Jouez la scène, en compagnie de deux autres voisin(e)s de classe.

17 ★★

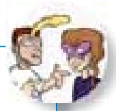

Jeu de rôles :
Votre meilleur(e) ami(e) voudrait avoir un téléphone portable, mais ses parents ne sont pas d'accord. Essayez de le / la conseiller afin qu'il / elle arrive à convaincre ses parents. Jouez la scène, avec votre voisin(e) de classe.

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème :
1	....	....	....
2	....	....	....
3	....	....	....
4	....	....	....
5	....	....	....
6	....	....	....
7	....	....	....
8	....	....	....
9	....	....	....
10	....	....	....

UNITÉ 4

CHACUN SON LOOK

Je sais communiquer !

1 ★

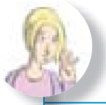

Écoutez le dialogue suivant entre Sophie et Amélie et cochez les bonnes cases dans le tableau suivant.

	Vrai	Faux	On ne sait pas
Amélie veut acheter une paire de chaussures.	☐	☐	☐
Sophie lui propose de choisir des couleurs claires.	☐	☐	☐
Amélie sait exactement ce qu'elle veut.	☐	☐	☐
Sophie sait exactement ce qu'il faut à Amélie.	☐	☐	☐
Les deux amies sont finallement d'accord.	☐	☐	☐

2 ★★

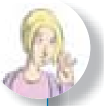

Vous allez écouter Sophie et Christian exprimer leur avis sur différents sujets. Écoutez et mettez une croix dans la bonne colonne.

	AVIS	SOUHAIT	CRAINTE
1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐

3 ★★★

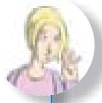

Écoutez les personnages et mettez dans la bonne colonne les expressions qui vous permettent de dire s'ils expriment un avis positif ou négatif.

	avis positif 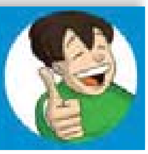	avis négatif 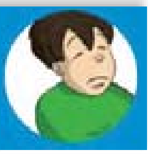
1	....	....
2	....	....
3	....	....
4	....	....
5	....	....

Le français, c'est facile !

4 ★★

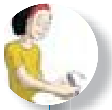

Linda et Lucas échangent leurs opinions sur les tendances de la mode. Complétez ce qu'ils pourraient dire en utilisant les verbes *penser que*, *trouver que*, *croire que*, **comme dans l'exemple.**

	Linda	Lucas
Les jeans	*Je trouve que les jeans, ça fait négligé.*	*Tu exagères ! Je trouve que c'est très moderne !*
Les chaussures de sport	....	....
Les cheveux courts	....	....
Les colliers et les bijoux	....	....
Les pantalons larges	....	....

5 ★

Répondez aux questions en remplaçant les éléments en gras avec le pronom *y* ou *à* + *le prénom tonique*, comme dans l'exemple.

1. Tu crois **aux fantômes** ? *Oui, j'y crois / Non, je n'y crois pas* . . . .
2. Tu crois **à la chance** ? . . . .
3. Tu penses souvent **à tes amis** ? . . . .
4. Tu penses souvent **à ton avenir** ? . . . .
5. Tu crois **aux extraterrestres** ? . . . .
6. Est-ce que tu pars en vacances **à la mer** ? . . . .
7. Est-ce que tu vas **à l'école** ? . . . .
8. Tu aimerais aller **aux Bahamas** ? . . . .
9. Est-ce que tu joues au football **au parc** ? . . . .
10. Est-ce que tu vas **à la bibliothèque de l'école** ? . . . .

6 ★

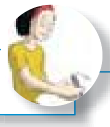

Complétez les dialogues avec *jamais*, *pas encore* ou *déjà*.

1. - Est-ce que tu es . . . . allé à un concert de U2 ?
   - Non. Je n'aime pas leur musique.
2. - Ta sœur ne m'a. . . . . .appelé.
   - Mais si, elle t'a . . . . .appelé, mais tu n'étais pas là.
3. - Moi, je ne voyagerai . . . . en avion. J'ai trop peur.
   - Tu as tort, moi, je l'ai. . . . . fait. C'est bien plus rapide.
4. - Céline, tu as . . . . révisé tes cours, pour demain ?
   - Non, ... , mais je le ferai tout à l'heure.
5. - J'ai . . . . préparé mes affaires, tout est prêt.
   - Moi,. . . . . J'ai encore beaucoup à faire !

7 ★

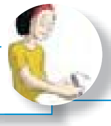

Entourez l'adverbe de temps correct.

a Je n'ai déjà / jamais voyagé à l'étranger.

b Quelle poisse, j'arrive jamais / toujours en retard à l'école !

c Sylvie se plaint sans arrêt, elle n'est toujours / jamais contente.

d Je ne passe jamais / pas encore par cette rue, je ne la connais pas.

e Elle n'a pas encore / jamais compris cet exercice, mais elle y arrivera !

f Les invités sont jamais / déjà arrivés.

g La future mariée n'est pas encore / jamais là.

h Ce bus arrive toujours / pas encore à l'heure. Bizarre !

i Je ne suis jamais / déjà allé au cinéma sans mes amis.

j Tu n'as jamais / pas encore mangé depuis ce matin ?

k Elle pense qu'elle ne réussira jamais / déjà cet examen.

8 ★★

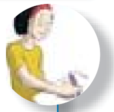

Récrivez les expressions suivantes en français courant, en vous aidant de la liste d'expressions d'argot du balluchon de l'unité 4.

a Philippe est sapé comme un sac, je suis scié !

. . . .

b Qu'est-ce qu'elle fait ta frangine? J'en ai marre de poireauter !

. . . .

c J'ai les crocs, mais j'ai plus de fric. Tu m'en prêtes ?

. . . .

d Il est vraiment bizarre ce type. Et qu'est-ce qu'il est crade !

. . . .

e Elle a dépensé tout son fric en fringues. Elle est maboule !

. . . .

9 ★

Séparez les mots en phrases complètes et recopiez-les, en mettant les majuscules et la ponctuation.

jetrouvequetonfrèreestsapécommeunsacjecroisquecettecouleurnevapasavecses

yeuxilmaditquilnelavaitjamaisremarquépourtantjenesuispasleseulàavoircetteopinion

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

10 ★★

Exprimez votre avis à Nikos, selon les consignes entre parenthèses.

a - Qu'est-ce que tu penses de mes nouvelles lunettes de soleil ?
(Exprimez votre satisfaction sur son choix.)

➡ . . . .

b - Tu aimes ma nouvelle coupe de cheveux ?
(Vous ne partagez pas son enthousiasme.)

➡ . . . .

c - Voici mes nouvelles chaussures. Tu crois qu'elles plairont à mes amis ?
(Vous exprimez une crainte.)

➡ . . . .

d - Je voudrais changer de look. Qu'est-ce que tu en penses ?
(Vous trouvez que c'est une bonne idée.)

➡ . . . .

11 ★★

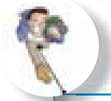

Reliez les phrases correspondantes.

1 Il est sapé comme un échiquier ! •	• a Fais plus attention à ton argent !
2 Ça fait une heure que je poireaute ! •	• b Ouais, il n'achète que ça.
3 T'as vu ses fringues de marque ? •	• c Elle arrive, là !
4 T'as pas cent euros ? •	• d Mais non, le noir et blanc c'est toujours à la mode !
5 Zut, j'ai plus de fric ! •	• e Mais non ! T'es maboule ?

12 ★★★

Observez ces données et répondez aux questions ci-contre, en cochant la case correspondante.

Attention ! Le tabac nuit gravement à la santé !!!

Au cours des années 1970, plus de la moitié de tous les adolescents âgés entre 15 et 19 ans fumaient. Le taux chez les adolescents a chuté, mais a ensuite remonté au début des années 1990, pour se stabiliser à environ 28 % depuis le milieu de la décennie. En 2002, ce taux a chuté à environ 22 %, chez les adolescents âgés entre 15 et 19 ans.

- Depuis les années 1990, les filles de 15 à 19 ans affichent des taux de tabagisme plus élevés que ceux des garçons.
- Les fumeurs adolescents âgés entre 15 et 19 ans consomment, en moyenne, 12 cigarettes par jour.
- Le taux de tabagisme le plus élevé se retrouve chez les jeunes adultes âgés entre 20 et 24 ans.

Les 15 à 19 ans :	1981	1999	2001	2002
Garçons	46 %	27 %	20 %	21 %
Filles	42 %	29 %	26 %	23 %
Tous	44 %	28 %	23 %	22 %

Les 20 à 24 ans:	1981	1999	2001	2002
Hommes	47 %	40 %	36 %	31 %
Femmes	50 %	31 %	32 %	30 %
Tous	48 %	36 %	34 %	31 %

QUESTIONS	VRAI	FAUX
Dans les années 1970, seule la moitié des ados fumaient.	☐	☐
Jusqu'en 1999, plus de 20 % des ados sont fumeurs.	☐	☐
En 2002, 22 % des ados de 15 à 19 ans fumaient.	☐	☐
Les ados de 15 à 19 ans fument au maximum 5 cigarettes par jour.	☐	☐
En 1999, les filles de 15 à 19 ans fumaient plus que les garçons du même âge.	☐	☐
En 2002, environ 30 % des femmes de 20 à 24 ans étaient fumeuses.	☐	☐
En 1981, environ 40 % des hommes de 20 à 24 ans étaient fumeurs.	☐	☐
Les taux de tabagisme sont plus élevés en 1981 qu'en 2001.	☐	☐
Le taux de tabagisme le plus élevé est celui des adultes de 20 à 24 ans.	☐	☐
En 1981, la moitié des jeunes femmes de 20 à 24 ans fumaient.	☐	☐

Source: Fondation des maladies du cœur http://ww2.fmcoeur.ca/Page.asp?PageID=907&ArticleID=1076&Src=news&From=SubCategory

Je m'organise !

13 ★★

Vous écrivez un blog dans lequel vous donnez des conseils sur la mode à vos amis. Décrivez les vêtements qu'ils doivent porter, selon vous, pour être à la mode.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

A moi de jouer !

14 ★★

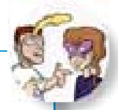

Jeu de rôles :
Vous vous rendez dans une boutique pour acheter des vêtements. Vous essayez différents vêtements, mais vous ne savez lesquels choisir. Vous demandez conseil au vendeur ou à la vendeuse pour vous aider. Jouez la scène avec votre voisin(e).

15 ★★★

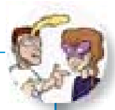

Jeu de rôles :
Vous êtes en vacances à Corfou, chez les parents de votre meilleur(e) ami(e). Assis tous deux à une terrasse, vous faites des commentaires sur les vêtements que portent les touristes qui passent.
Jouez la scène avec votre voisin(e).

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème ;
1	....	....	....
2	....	....	....
3	....	....	....
4	....	....	....
5	....	....	....
6	....	....	....
7	....	....	....
8	....	....	....
9	....	....	....
10	....	....	....

Unité 5

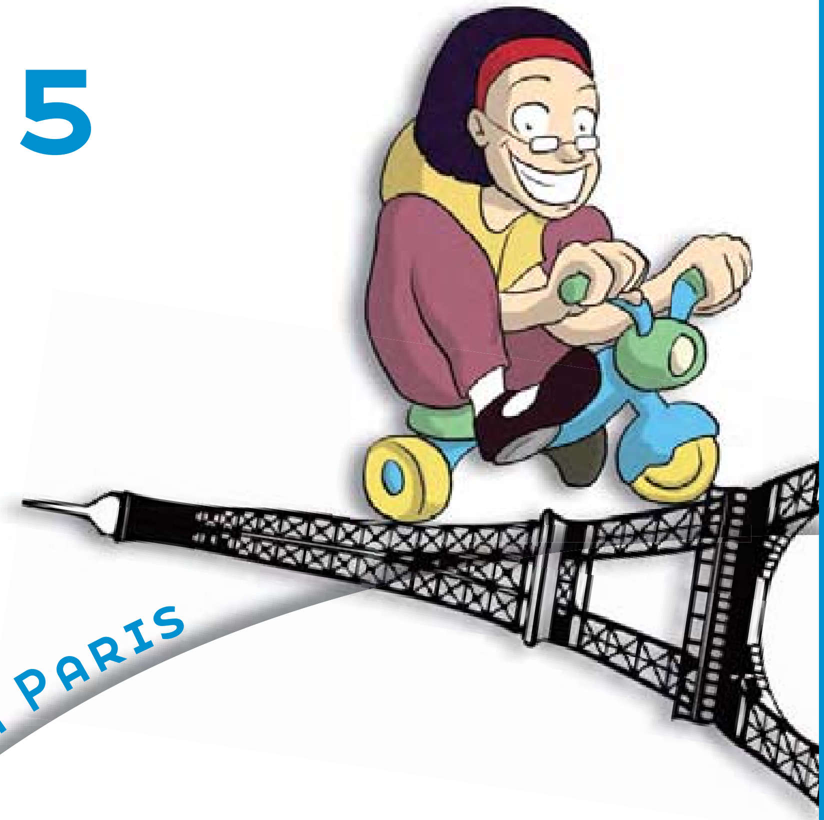

Un petit tour à Paris

Je sais communiquer !

1 ★

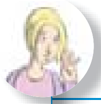

Écoutez le dialogue et cochez les bonnes cases.

	Vrai	Faux	On ne sait pas
Lola part chez son père.	☐	☐	☐
Lola a écrasé les chocolats pour sa grand-mère.	☐	☐	☐
Lola voyage en autocar.	☐	☐	☐
Lola a oublié de valider son ticket.	☐	☐	☐
Le train part à l'heure prévue.	☐	☐	☐
La mère de Lola voudrait être sûre que Lola arrive bien chez sa grand-mère.	☐	☐	☐

2 ★★

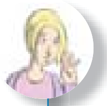

Vous allez entendre différentes personnes parler. Pour chacune d'elles, dites si elle formule une demande polie, donne un conseil, exprime un souhait, annonce une information ou émet une hypothèse.

	DEMANDE POLIE	CONSEIL	SOUHAIT	INFORMATION	HYPOTHÈSE
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐

3 ★★

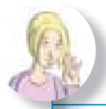

Écoutez la conversation et indiquez les expressions utilisées par nos quatre héros pour exprimer des comparaisons.

a Linda : Lucas, qu'est-ce que tu aimes faire, du roller ou skate ?

Lucas : Faire du roller me plaît . . . . faire du skate !

b Nikos : Tu ne trouves pas que l'avion est . . . . . . dangereux. . . . . . le bateau ?

Sabine : Pas du tout ! C'est en avion qu'il y a . . . . .d'accidents.

c Lucas : Dis moi, tu veux quel gâteau?

Nikos : Donne-moi celui à la vanille… Non ! Celui au chocolat est . . . . !

d Sabine : Tu suis l'actualité du cinéma en ce moment ?

Linda : Oui et je trouve, justement, que les films de cette saison sont . . . .

Le français, c'est facile !

4 ★

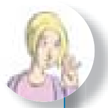

Complétez les phrases avec le comparatif qui convient, comme dans l'exemple.

a - J'ai quinze ans et ma sœur en a douze.

- Ma sœur est . . . . . *plus jeune* . . . . que moi.

b - Mon père mesure 1m 78 et moi, 1m 60.

- Mon père est. . . . . que moi.

c - Je suis impatient mais ma mère est très patiente.

- Ma mère est . . . . que moi.

d - Mes amis sont sympathiques et je suis sympathique aussi.

- Mes amis sont . . . . que moi.

e - Ma cousine est amusante mais mon cousin ne l'est pas autant.

- Mon cousin est . . . . que ma cousine.

f - Ma tante ne cuisine pas aussi bien que ma grand-mère.

- Ma grand-mère cuisine. . . . . que ma tante.

5 ★★ Complétez le texte ci-dessous avec le comparatif ou le superlatif qui convient.

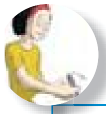

Hier, je suis allé au zoo avec ma sœur Sarah. Elle a deux ans de moins que moi. Comme elle est . . . . jeune que moi, je fais très attention à elle. Lorsque j'ai vu le gorille, j'ai eu très peur mais Sarah n'a pas eu . . . . peur que moi. Au contraire, elle était . . . . courageuse et . . . . calme. Ensuite, nous avons eu faim. Comme les sandwiches au jambon étaient les . . . . chers, nous en avons acheté. Mais Sarah préférait les sandwiches au fromage qu'elle trouvait . . . . .que les autres. Alors on en a acheté aussi. Je les ai trouvés . . . . .bons que les autres, finalement. Après cette longue promenade, j'étais très fatigué mais Sarah était . . . . fatiguée que moi, d'ailleurs elle n'arrivait plus à me suivre. Nous nous sommes assis pour nous reposer. Après une courte pause, nous sommes rentrés . . . . vite possible avant que le soleil ne se couche. Ce fut la journée . . . . fatigante de la semaine !

6 ★★ Linda vous exprime différentes idées. Utilisez les expressions du balluchon de l'unité 5 pour exprimer votre approbation ou votre désapprobation.

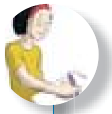

a - Tu sais quoi, j'ai décidé de me faire couper les cheveux.

. . . .

b - J'ai proposé à mes amis de t'inviter à leur fête, tu veux venir ?

. . . .

c - Sabine pense que je me fais du souci pour rien. Tu crois ?

. . . .

d - Je pense que tu vas rater la prochaine interro si tu triches ainsi, non ?

. . . .

e - Laura ira en Espagne cet été. Elle en a de la chance, tu ne trouves pas ?

. . . .

7 ★

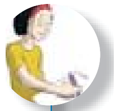

Mettez les phrases suivantes au superlatif, comme dans l'exemple.

a) Lucas est un garçon sympathique.

Lucas est le plus sympathique des garçons

b) Monsieur Pinot est un professeur très sévère.

c) Ma sœur est une fille très fatigante.

d) Nikos est un élève attentif.

e) Sabine est une amie très précieuse.

f) La géographie est un cours intéressant.

g) Marseille est une ville accueillante.

h) Le test de maths est une épreuve compliquée.

i) Le mois d'août est un mois chaud.

j) Les vacances d'été sont de longues vacances.

8 ★

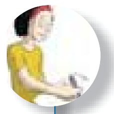

Donnez des conseils à l'aide du verbe *devoir* au conditionnel, comme dans l'exemple.

a Ta voiture est en panne (faire réparer la voiture)

Tu devrais la faire réparer.

b Ses parents s'inquiètent. (appeler les parents)

c Votre plante est sèche. (arroser la plante)

d Notre absence est injustifiée. (justifier l'absence)

e Linda est triste. (réconforter Linda)

f Leurs réponses sont fausses. (corriger les réponses)

g Son patron a téléphoné. (rappeler son patron)

h Ton lacet est défait. (nouer le lacet)

i Nos tickets ne sont plus valables. (jeter les tickets)

j On a mal aux pieds. (s'asseoir)

9 ★★

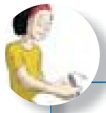

Complétez à l'aide du conditionnel passé, comme dans l'exemple.

a Si j'avais révisé plus tôt, je (pouvoir) . . . . *j'aurais pu* . . . . venir avec vous.

b Si cette touriste était venue ici sans carte, elle (se perdre) . . . . dans la forêt.

c Si vous m'aviez invité, je (s'amuser). .avec vous.

d Si Maya avait décidé de le faire, elle le (faire) . . . .

e Si Thierry avait apporté son appareil photo, on (pouvoir). . . . . faire de magnifiques photos du paysage.

10 ★★

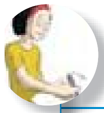

Récrivez les phrases suivantes au conditionnel passé.

a Les directeurs ont annulé la réunion prévue demain.

. . . .

b Les enfants jouaient dans le jardin.

. . . .

c Les professeurs ont continué les cours.

. . . .

d Un très bon médecin a guéri la petite sœur de ma voisine.

. . . .

e Des fortes pluies ont causé beaucoup de dégâts.

. . . .

f Un homme a volé le sac de leur grand-mère.

. . . .

g Vous avez fait une erreur.

. . . .

h Leurs chiens ont attaqué un enfant.

. . . .

i La tante de Natacha a travaillé avec des journalistes français.

. . . .

j Nous irons aux Etats-Unis à Noël, pour rendre visite à nos amis.

. . . .

Je m'organise !

11 ★★

Vous écrivez un blog dans lequel vous racontez l'itinéraire de votre dernier voyage ou de votre dernière excursion. Décrivez chaque étape de l'itinéraire, ainsi que les moyens de transport utilisés.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

12 ★★★

Vous participez à un forum de discussion sur Internet dont le thème est *Les moyens de transport écologiques*. **Vous décidez d'y joindre votre témoignage. Dites quel est, selon vous, le moyen de transport le plus écologique. Expliquez pourquoi.**

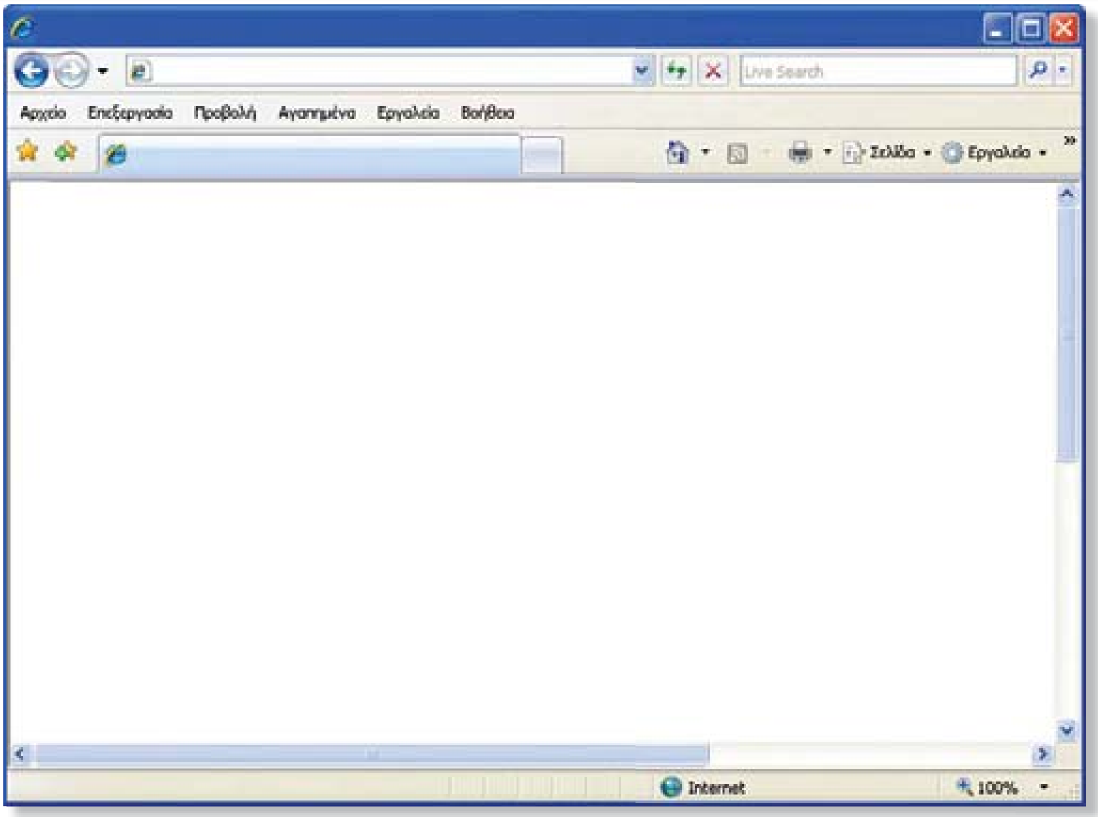

A moi de jouer !

13 ★★

Jeu de rôles :

Vous vous rendez dans un magasin de location de véhicules. Vous désirez louer un deux-roues, mais vous ne connaissez pas les prix. Vous demandez conseil à la personne au guichet.
Jouez la scène avec votre voisin(e).

14 ★★

Jeu de rôles :

Votre meilleur(e) ami(e) vous propose de partir en vacances. Proposez, discutez, échangez des idées sur la destination de votre voyage ou ses étapes et le ou les moyens de transport que vous pourriez utiliser pour arriver a votre destination. Jouez la scène avec votre voisin(e).

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème :
1	....	....	....
2	....	....	....
3	....	....	....
4	....	....	....
5	....	....	....
6	....	....	....
7	....	....	....
8	....	....	....
9	....	....	....
10	....	....	....

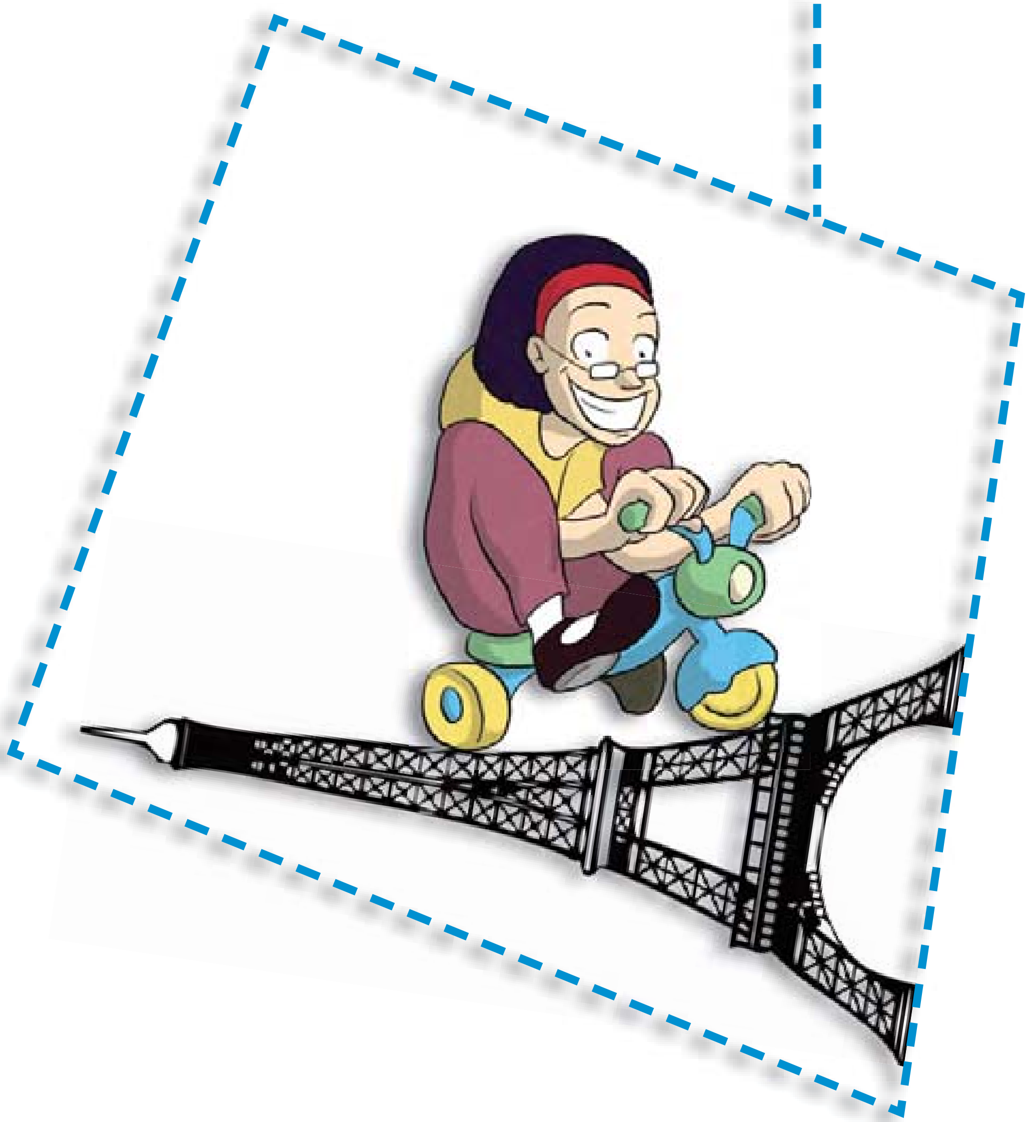

Unité 6

Les jeunes et l'environnement

Je sais communiquer !

1 ★

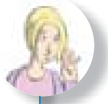

Écoutez les conversations de l'enregistrement. Dans le tableau ci-dessous, entourez les bonnes réponses.

Conversation 1	Sabine recommande à Lucas : de respecter la nature. / de jeter ses déchets où il veut.
Conversation 2	Linda souhaite que Nikos : reste longtemps. / arrive à temps à l'école.
Conversation 3	Lucas trouve qu'il vaudrait mieux : se déplacer en voiture. / se déplacer à vélo dans la forêt.

2 ★★

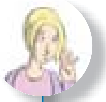

Vous allez entendre ce que font les jeunes pour préserver l'environnement. Complétez les textes.

Sophia

Elle s'intéresse à la protection des …………………… en danger.

Elle …………………… ses déchets et elle se déplace toujours à …………… .

Elle préfère acheter des aliments …………………… .

Marcos

Il est membre du groupe de protection de la nature …………………… .

Il arrose ses plantes avec de l'……………………de pluie qu'il récupère.

Il recycle les vieux …………………… et les bouteilles en …………………… .

Hélène

Elle respecte les instructions de …………………… sur les étiquettes des vêtements et elle …………………… d'utiliser le lave-vaisselle.

Elle fait des …………………… pour la protection des forêts françaises.

3 ★★★

Écoutez l'enregistrement du micro-trottoir* et cochez la bonne case dans le tableau suivant.

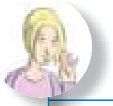

	Vrai	Faux	On ne sait pas
L'animateur interroge des étudiants dans la rue.	☐	☐	☐
Le jeune garçon ne sait pas ce qu'est le recyclage.	☐	☐	☐
Le jeune garçon pense que le recyclage est indispensable.	☐	☐	☐
La jeune fille recycle les déchets plastiques et le verre.	☐	☐	☐
La jeune fille se plaint parce qu'il y a peu de poubelles destinées au recyclage dans Paris	☐	☐	☐
La jeune fille adresse un message à la mairie de Paris.	☐	☐	☐

*Voir note Unité 2, exercice 3

Le français, c'est facile !

4 ★★

Observez le graphique ci-dessous, puis répondez aux questions ci-contre par VRAI ou FAUX, en cochant la case correspondante

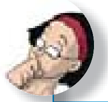

Vous économisez et vous préservez la planète !

Coût total d'un éclairage, pour 50.000 heures

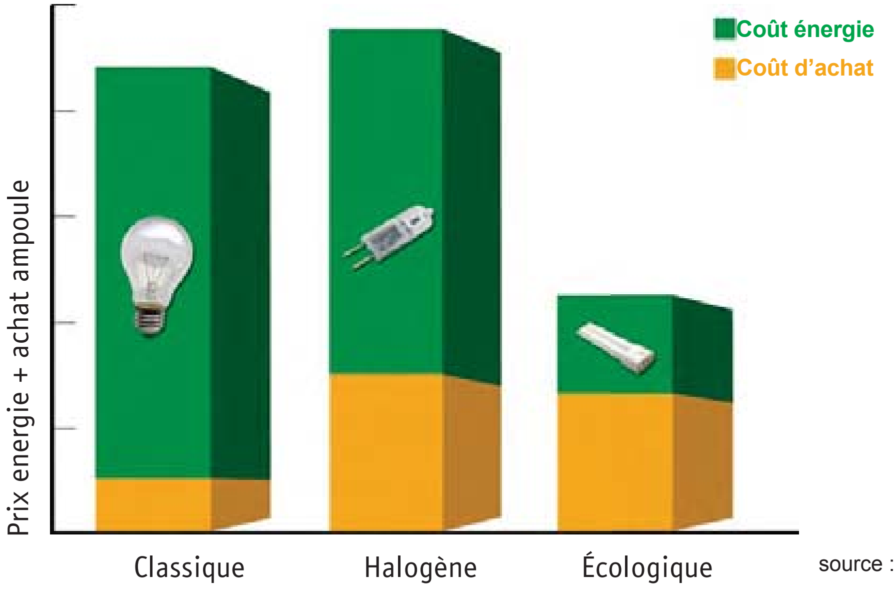

source : ADEME

	Vrai	Faux
Les ampoules classiques coûtent cher en électricité.	☐	☐
Le coût total des ampoules écologiques (prix énergie + achat ampoule) est le plus faible.	☐	☐
Les ampoules halogènes sont très économiques en général.	☐	☐
Une ampoule écologique coûte beaucoup moins cher à l'achat qu'une halogène.	☐	☐
Il vaut mieux utiliser une ampoule halogène qu'une écologique.	☐	☐
Les ampoules écologiques consomment plus d'énergie que les ampoules halogènes.	☐	☐
On économise plus de 50 % d'énergie, en utilisant une ampoule écologique à la place d'une ampoule classique.	☐	☐
Acheter une ampoule classique permet de diminuer les dépenses en électricité.	☐	☐
Une ampoule halogène coûte au total (prix énergie + achat ampoule), environ 2 fois plus qu'une ampoule écologique.	☐	☐

5 ★★

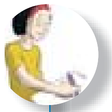

Choisissez, dans la liste suivante, les éléments qui conviennent et complétez la carte postale.

eau – exposition – pourvu - il vaut mieux – écologiques – protéger – écologie

Chère Dorothée,

Je t'écris de Saragosse. Je suis allée à une . . . . .qui a pour thème général, l' . . . . et plus précisément, la préservation de l'. . . . . Je m'intéresse beaucoup aux problèmes . . . .

J'ai visité l'exposition avec beaucoup d'intérêt. Il y a tellement de choses à faire pour aider la nature ! . . . . nous puissions apporter ensemble notre aide pour . . . . .l'environnement !

Dès que je viendrai te voir, je te dirai tout ce que tu peux faire pour m'aider à protéger notre planète.

Gros bisous ! Linda.

. . . .

. . . .

. . . .

6 ★

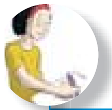

Aidez Lucas à exprimer ses souhaits, comme dans l'exemple. Attention au sujet dans la phrase !

Exemple : Lucas espère qu'il fera beau.

➡ *Pourvu qu'il fasse beau !*

a) Lucas aimerait que ses amis gagnent.

➡ . . . .

b) Lucas souhaite que Nikos arrive à l'heure à l'école.

➡ . . . .

c) Lucas voudrait aller au cinéma avec ses amis ce soir.

➡ . . . .

d) Lucas aimerais que Sabine l'invite à sa fête d'anniversaire.

➡ . . . .

7 ★★

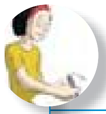

Faites des recommandations comme dans l'exemple, en variant les expressions. Changez les pronoms, si nécessaire.

a - Je ne recycle jamais mes déchets..

- *Il vaut mieux que tu recycles* . . . . tes déchets.

b - Elle n'utilise jamais de sacs en plastique écologiques.

- . . . . des sacs en plastique écologiques.

c - Nous ne circulons jamais en vélo.

- . . . . en vélo.

d - Ils ne récupèrent jamais l'eau de pluie pour arroser.

- . . . . l'eau de pluie pour arroser.

e - Je ne respecte jamais la nature quand je me promène en forêt.

- . . . . quand tu te promènes en forêt.

8 ★

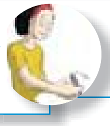

Mettez les mots dans le bon ordre.

a | te | Je | pas | comprends | ne |

. . . .

b | beaucoup | pense | y | Elle |

. . . .

c | avez | lui | jamais | ne | Vous | en | parlé |

. . . .

d | elle | a | l' | te | Est-ce qu' | donné |

. . . .

e | rendrai | le | Je | te | ne | pas |

. . . .

9 ★ Recopiez les phrases ci-dessous dans la colonne adéquate.

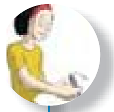

On invite quelqu'un à faire quelque chose	On exprime un souhait
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

a) Pourvu qu'il arrive à temps !

b) L'idéal serait d'en discuter tous ensemble.

c) Il serait préférable d'éteindre la lumière.

d) Pourvu qu'elle ne soit pas là !

e) On a intérêt à se dépêcher.

f) Pourvu que je puisse les accompagner !

g) Pourvu que vous restiez avec nous !

h) Il vaudrait mieux que nous rentrions maintenant.

i) Pourquoi ne pas faire un voyage dans îles grecques ?

j) Pourvu qu'il ne soit pas trop tard !

Je m'organise !

10 ★★

Notre planète est en danger. Quelles solutions proposez-vous, afin de préserver l'environnement ?
(Vous pouvez vous inspirer des idées évoquées dans l'exercice 2).

11 ★★★

Vous écrivez une lettre au directeur de votre école : vous lui parlez de certains problèmes vous préoccupant dans le collège (ex : la qualité des menus à la cantine, la propreté des locaux, la fréquence des sorties et voyages culturels, etc.).
Vous lui faites des recommandations ou des suggestions, pour qu'il puisse améliorer la situation.

A moi de jouer !

12 ★★

Jeu de rôles :

Vous souhaitez inviter votre ami(e) à une collecte de vieux papiers usagés en vue de leur recyclage, mais il/elle pense que cela ne sert à rien.
Expliquez-lui pourquoi le recyclage est important et dites-lui ce qu'il/elle peut faire d'autre pour protéger l'environnement.
À deux, jouez la scène.

13 ★★

Jeu de rôles :

Votre voisin(e) vous demande ce qu'il faut faire pour trier les déchets destinés au recyclage. Expliquez-lui comment s'y prendre.
À deux, jouez la scène.

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème :
1	....	....	....
2	....	....	....
3	....	....	....
4	....	....	....
5	....	....	....
6	....	....	....
7	....	....	....
8	....	....	....
9	....	....	....
10	....	....	....

Unité 7

Je sais communiquer !

1 ★★

Écoutez le dialogue entre Linda et Lucas et cochez les bonnes cases dans le tableau ci-dessous.

	Vrai	Faux	On ne sait pas
Linda demande ce que signifie le mot « racisme ».			
Lucas répond que c'est un phénomène qui n'existe pas.			
Linda est choquée par le racisme.			
Lucas pense que le racisme ce n'est ni bien, ni mal.			
Lucas est membre d'une association antiraciste.			
Linda ne veut pas agir contre le racisme, ça ne la regarde pas.			

2 ★★

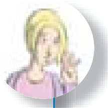

Vous allez entendre une voix prononcer des phrases. Écoutez l'enregistrement et cochez les bonnes cases dans le tableau ci-dessous, comme dans l'exemple.

	REPROCHE	REGRET
1		
2		
3		
4		
5		

3 ★★

Écoutez la conversation et complétez les phrases avec les connecteurs logiques manquants.

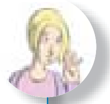

- Lucas : Salut, Linda !

- Bonjour, Lucas.

- Lucas : Qu'est-ce que tu as ?

- Linda : Oh ! Rien…

- Lucas : C'est. Sabine ne vient pas au ciné ce soir ?

- Linda : Oui, ... , elle commence vraiment à m'énerver !

- Lucas : . . . . elle regrette, tu sais !

- Linda : C'est .elle qui a insisté, hier, pour qu'on aille voir un film tous ensemble ! . . . ., c'est toujours la même chose avec elle !

- Lucas : C'est pas grave ! On ira samedi prochain !

Le français, c'est facile !

4 ★

Conjuguez les verbes entre parenthèses au *plus-que-parfait*.

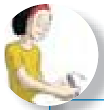

a - Quand tu es venue m'aider, j' . . . . (finir) de ranger tous les cartons.

b - Ah bon ? Pourtant tu m'. . . . . (dire) de venir t'aider.

c - Tu . . . . (recevoir) le paquet, quand M. Lemoine t'appelé ?

d - Non, j'. . . . . (partir) avant l'arrivée du facteur.

e - Vous . . . . (se réveiller) quand je suis arrivée ?

e - Moi non, mais les filles . . . . déjà . . . . (partir)

5 ★

Conjuguez les verbes au *plus-que-parfait*.

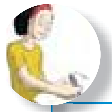

a Quand la nuit est tombée, il n'. . . . . pas encore . . . . (rentrer).

b Mon frère . . . . (téléphoner) à notre mère avant de sortir.

c Nikos . . . . (sortir) jouer dans le parc quand Linda est arrivée.

d Les enfants . . . . (s'endormir) quand leurs parents sont rentrés.

e Ma voisine . . . . (déménager) quand nous nous sommes revues.

f Sophie et Christos . . . . (terminer) leurs devoirs quand leurs amis leur ont proposé de sortir.

g Mon père . . . . déjà . . . . (faire) plus de 10 kilomètres, lorsqu'il s'est rendu compte qu'il roulait dans la mauvaise direction.

h Je n'ai pas pu acheter du pain, parce que la boulangerie . . . . déjà . . . . (fermer), quand j'y suis passé.

i Elle . . . . (apprendre) cette chanson par cœur quand elle l'a chantée à la soirée karaoké.

j Je . . . . (se faire) du souci quand vous êtes arrivés avec deux heures de retard.

6 ★★

Récrivez les phrases, en insistant sur l'élément en gras, comme dans l'exemple, en utilisant les expressions *c'est…qui / c'est..que*

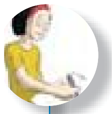

a **Lucas** a oublié mon anniversaire.

C'est Lucas qui a oublié mon anniversaire.

b Nous avons une interro de français **la semaine prochaine**.

. . . .

c Nicolas avait discuté **avec Dorothée**, pas avec moi.

. . . .

d **Cette idée** ne plaît pas à tout le monde.

. . . .

e **Réviser** m'ennuie beaucoup.

. . . .

f Il faut se battre **contre le racisme**.

. . . .

7 ★★

Récrivez les phrases en insistant sur l'élément en gras, comme dans l'exemple.

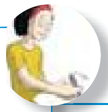

a **Ton frère** a bientôt fini ses devoirs ?

Ton frère, il a bientôt fini ses devoirs ?

b Ce cadeau est **pour moi** ?

. . . .

c Ces crêpes sont **prêtes** ?

. . . .

d Combien coûte **cette montre**?

. . . .

e **Linda** vient aussi au festival contre le racisme ?

. . . .

8 ★ Entourez le connecteur logique qui convient.

a - Ma sœur prête souvent ses affaires à ses copines.
- Mais / Par conséquent à moi, elle ne me prête jamais rien !

b - Maman ne répond pas au téléphone.
- Par contre / Donc elle n'est pas encore rentrée du bureau.

c - Pourquoi tu fais la tête ?
- En plus / Parce que j'ai eu une mauvaise note.

d - Regarde ces boucles d'oreilles, elles sont magnifiques, non ?
- Au contraire / En plus elles ne sont pas chères du tout !

e - Zut, j'ai oublié mon portefeuille à la maison !
- Donc / Mais on est obligés de faire demi-tour et d'aller le récupérer !

9 ★ Choisissez, dans la liste suivante, les mots qui conviennent pour compléter le dialogue.

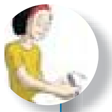

bien sûr – leur – cependant – d'ailleurs – en – parce que – comiques

- Lucas, tu connais Guy Bedos ?

- Guy Bedos ? Oui, ... !

- Tu peux me dire quelques mots à son sujet ? . . . . mes parents m'. . . . . ont parlé, hier soir, et je ne savais pas quoi . . . . dire.

- C'est un humoriste très célèbre ici et, ... , il est très apprécié.

- Il a joué dans des films . . . . ?

- Oui, ... ses spectacles sont plus connus, je crois.

10 ★★

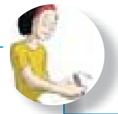

Dans le tableau ci-dessous, indiquez le rôle de chaque connecteur logique, comme dans l'exemple.

	Opposition	Cause	Ajout	Conséquence
en plus			✓	
mais				
en revanche				
parce que				
ainsi				
cependant				
en outre				
d'ailleurs				
comme				
donc				

Je m'organise !

11 ★★

Vous avez un problème avec votre courrier. Certaines lettres importantes ne vous sont jamais parvenues. Vous expliquez le problème au service des postes :

➡ Vous vous plaignez de la mauvaise qualité de leurs services.

➡ Vous leur écrivez les faits de façon cohérente et logique.

12

Vous répondez à un internaute qui se plaint d'avoir été victime d'escroquerie sur Internet : il a payé 150 euros pour un ballon de football, qui ne lui est jamais parvenu. Vous savez qu'il n'est pas le seul et que le problème vient de l'entreprise de livraison.

➡ Vous lui promettez de faire votre possible pour résoudre ce problème.

➡ Vous lui demandez de vous excuser pour le retard.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

A moi de jouer !

13 ★★

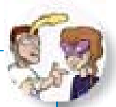

Jeu de rôles

Vous avez acheté un ordinateur de la marque Electronul, qui vous a coûté 1 300 €. Apres trois heures d'utilisation, vous remarquez qu'il ne fonctionne plus du tout. Vous retournez au magasin, où vous l'avez acheté, pour vous plaindre au vendeur. Le vendeur essaie de vous calmer et vous propose des solutions.
Jouez la scène avec votre voisin(e) de classe.

14 ★★★

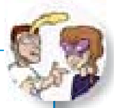

Jeu de rôles

Votre professeur de français vous reproche vos résultats scolaires. Il trouve que vous pourriez faire beaucoup mieux. Vous trouvez ces reproches injustes et essayez de vous justifier.
Jouez la scène avec un(e) camarade de classe.

Apprendre à apprendre

	Exercices ou activités qui m'ont posé des difficultés :	Page :	Les stratégies d'apprentissage utilisées pour résoudre le problème :
1	....	....	....
2	....	....	....
3	....	....	....
4	....	....	....
5	....	....	....
6	....	....	....
7	....	....	....
8	....	....	....
9	....	....	....
10	....	....	....

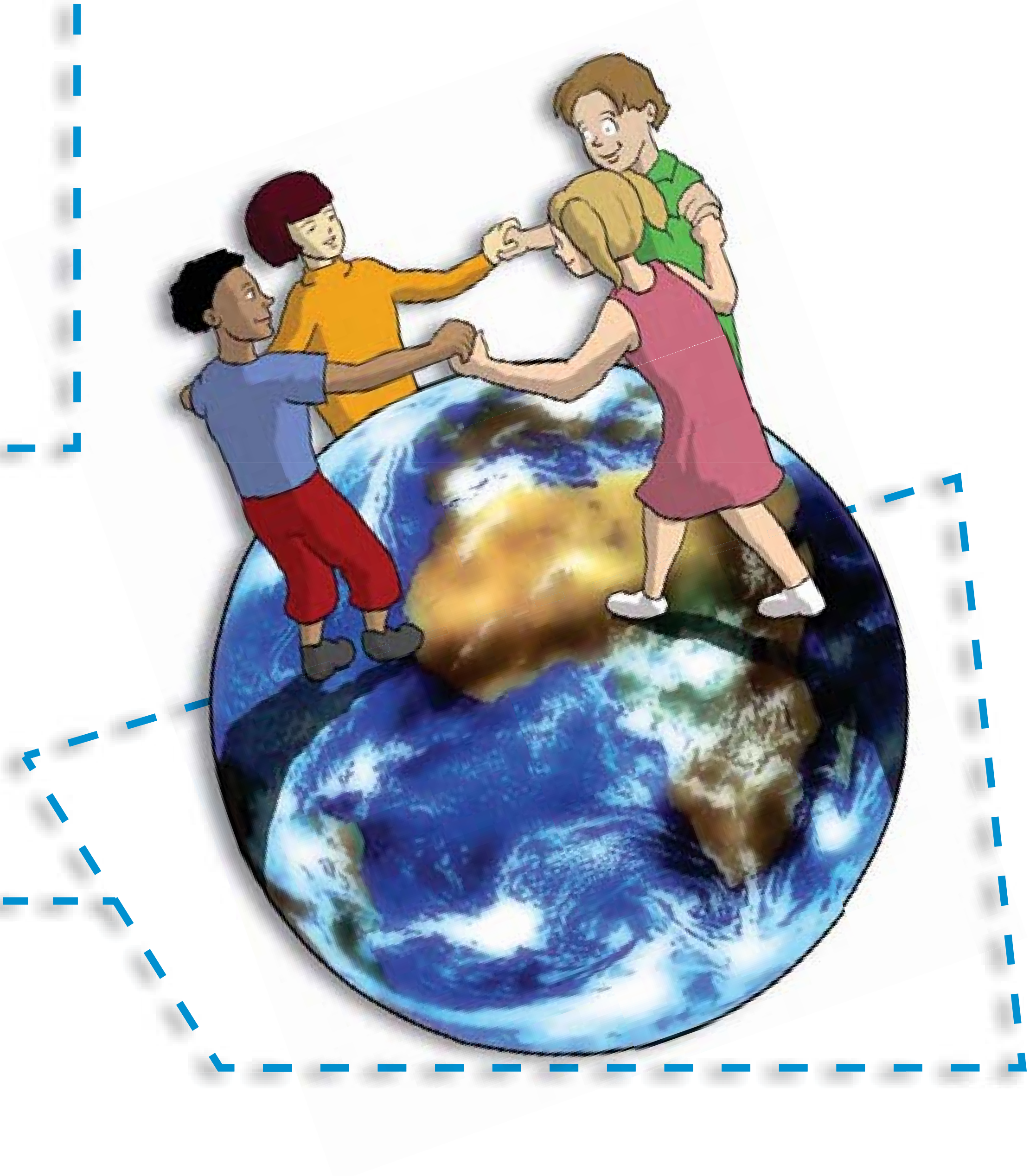

Carnet d'entraînement

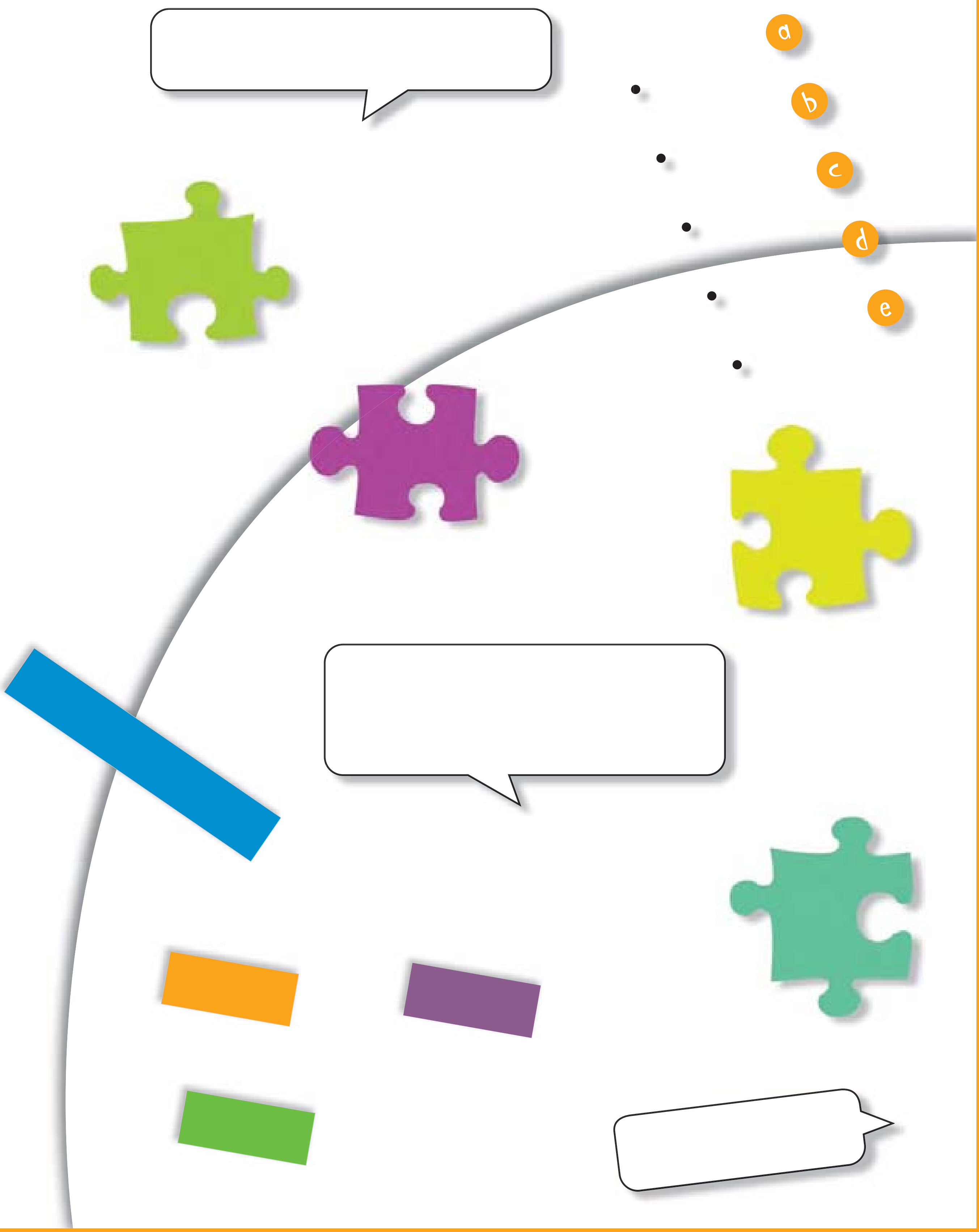

1 Assemblez les pièces du puzzle pour former 4 phrases.

a J'ai

b Je suis

1 tombé

2 dessiné

3 rentré

4 chanté

2 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 j'ai •

2 nous avons •

3 tu es •

4 vous êtes •

5 il a •

6 ils sont •

• a partis

• b fini

• c arrivé

3 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

que

1 je •		• a mangions
2 nous •		• b mangiez
3 tu •		• c manges
4 vous •		• d mange
5 il •		• e mangent
6 ils •		

4 Mettez les syllabes dans l'ordre pour former des mots.

trée ren → ....

lo co nie → ....

ces can va → ....

gne ta mon → ....

5 Mettez ces morceaux au bon endroit.

ois	oye	oyo	oi	so

- que je s . . . .
- qu'il . . . . it
- que vous s . . . . z
- que nous s . . . . ns
- qu'ils . . . . ient
- que tu s . . . . s

6 Choisissez la bonne expression pour compléter le dialogue.

ça ne me plaît pas trop	heureux de te revoir
comment vas-tu	ça me fait très plaisir

- Bonjour Manu !

- Salut Catherine, ... ?

- Bien ! Et toi ?

- Ça va bien. Je suis . . . .

- À moi aussi, ...

- Comment ça se passe dans ton nouveau collège ?

- . . . . , à vrai dire.

7 Reconstituez le dialogue suivant.

1 Quelle chance ! Moi, je n'ai pas arrêté de marcher, dans les Alpes. Il a même fallu construire des douches !

2 Pas marrant, les bivouacs en montagne, hein ?

3 Et Lucas, il est où ?

4 Je l'ai vu hier, il avait l'air triste… Je crois qu'il est tombé amoureux.

5 En colonie de vacances, à Cassis.

6 Amoureux ? Vraiment ? Et où est-ce qu'il l'a rencontrée ?

a	b	c	d	e	f
....	....	....	....	....	....

8 Classez les expressions dans le tableau.

c'est génial / c'est très bien — zut ! / c'est dommage

ça va ? / vous allez bien ? — cela / ça

On l'utilise plutôt avec des copains.	On l'utilise plutôt avec des personnes qu'on ne connaît pas bien.
....	....
....	....
....	....
....	....

1 Assemblez les pièces du puzzle pour former 4 phrases.

- a Non,
- b Oui,

1. avec plaisir
2. ça ne me plaît pas
3. d'accord
4. désolé

2 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

si

1 il pleut	•	•	a elle mangera
2 elle a faim	•	•	b vous pouvez
3 tu étudies	•	•	c il te demandera
4 vous voulez	•	•	d ils arriveront à l'heure
5 il ne sait pas	•	•	e je prendrai un parapluie
6 ils courent	•	•	f tu réussiras

3 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

		•	a élève
1 Aucune	•	•	b fille
2 Tous	•	•	c mes amis
3 Aucun	•	•	d livre
		•	e les garçons
		•	f réponse

4 Mettez les syllabes dans l'ordre pour former des mots.

rée | soi → ....

to | nik | teck → ....

te | ments | vê → ....

res | dant | pon | cor → ....

5 Mettez ces morceaux au bon endroit.

per	ou	que	ert	van	eau

- Quel . . . . s amis
- . . . . sonne
- T . . . . tes les filles
- Da . . . . tage
- C . . . . ains livres
- B . . . . coup

6 Choisissez la bonne expression pour compléter le dialogue.

d'accord	ça te dit
tu aimerais venir	ça ne me dit pas trop

- Bonsoir Marc !

-Salut Isabelle !

- . . . . au concert de rock de ce soir ?

- Euh non, désolé mais . . . . !

- C'est dommage. Sinon, je fais une fête demain. . . . . ?

- . . . . .Merci, je veux bien venir.

7 Reconstituez le dialogue suivant.

1 Désolé, mais je ne peux vraiment pas. J'ai trop à faire !

2 Bonsoir Lucas ! Je dois réviser, pourquoi ?

4 Si tu viens demain soir, je t'aiderai à réviser

3 Bonsoir Nikos ! Tu fais quoi demain soir ?

5 Ça te dirait de venir à ma soirée Tecktonik ?

6 Après tout, pourquoi pas ?

a	b	c	d	e	f
....	....	....	....	....	....

8 Classez les expressions dans le tableau.

c'est ok / c'est d'accord — tu veux venir ? / aimeriez-vous venir ?

génial / volontiers — non, merci / je regrette, je ne peux pas

On l'utilise plutôt avec des copains.	On l'utilise plutôt avec des personnes qu'on ne connaît pas bien.
....	....
....	....
....	....
....	....

1 Assemblez les pièces du puzzle pour former 4 phrases.

a La

b Les

1 vôtres

2 mienne

3 leurs

4 nôtre

2 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 C'est ta règle ? •	• a Oui, c'est la sienne.
2 Ce sont vos cahiers ? •	• b Oui, c'est le nôtre.
3 C'est sa sœur ? •	• c Oui, c'est le mien.
4 Ce sont nos vélos ? •	• d Oui, c'est la mienne.
5 C'est votre chien ? •	• e Oui, ce sont les nôtres.
6 C'est ton livre ? •	• f Oui, ce sont les vôtres

3 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Nikos parle souvent de ses notes ? •	• a Non, il n'en a pas.
2 Tu veux des gâteaux ? •	• b Oui, elle en a acheté un.
3 Sabine a acheté un vélo ? •	• c Oui, j'en ai trouvé.
4 Est-ce que Lucas a un scooter ? •	• d Oui, nous en vendons.
5 Tu as trouvé des chaussures noires ? •	• e Oui, j'en veux bien, merci.
6 Est-ce que vous vendez des glaces ? •	• f Non, il n'en parle pas souvent.

4 Mettez les syllabes dans l'ordre pour former des mots.

to | tex → ....

ser | ce | vi → ....

ble | por | ta → ....

jus | in | ti | ce → ....

5 Mettez ces morceaux au bon endroit.

cu	coup	sie	vô	en	est

- la . . . . nne
- au . . . . ne
- tu . . . . as
- les . . . . tres
- c' . . . . le tien
- beau . . . .

6 Choisissez la bonne expression pour compléter le dialogue.

bien sûr	merci beaucoup	s'il te plaît
tu veux bien m'aider	naturellement	

- Salut Paul, ... ?

- Salut Chloé ! . . . . !

- Tu m'aides à porter ces sacs . . . . ?

- . . . . .Je les dépose ici ?

- Oui, là, ça va. . . . .

- De rien !

7 Reconstituez le dialogue suivant.

1. Maman, je peux aller à la fête de Lucas, demain soir ?
2. Linda, fais-moi plaisir et arrête de protester. Tu dois améliorer ta moyenne.
3. Non, je regrette. Tu dois réviser
4. Maman ! Je t'en supplie !
5. Mais maman ! Pourquoi c'est toujours « non » ? C'est vraiment injuste !
6. Quoi ? Et ton interro de géographie ?

a	b	c	d	e	f
....	....	....	....	....	....

8 Classez les expressions dans le tableau.

non / je regrette	tu me donnes un coup de main ? / vous me rendez un service ?
oui / ouais	ça m'ennuie / j'en ai marre

On l'utilise plutôt avec des copains.	On l'utilise plutôt avec des personnes qu'on ne connaît pas bien.
....	....
....	....
....	....
....	....

1 Assemblez les pièces du puzzle pour former 4 phrases.

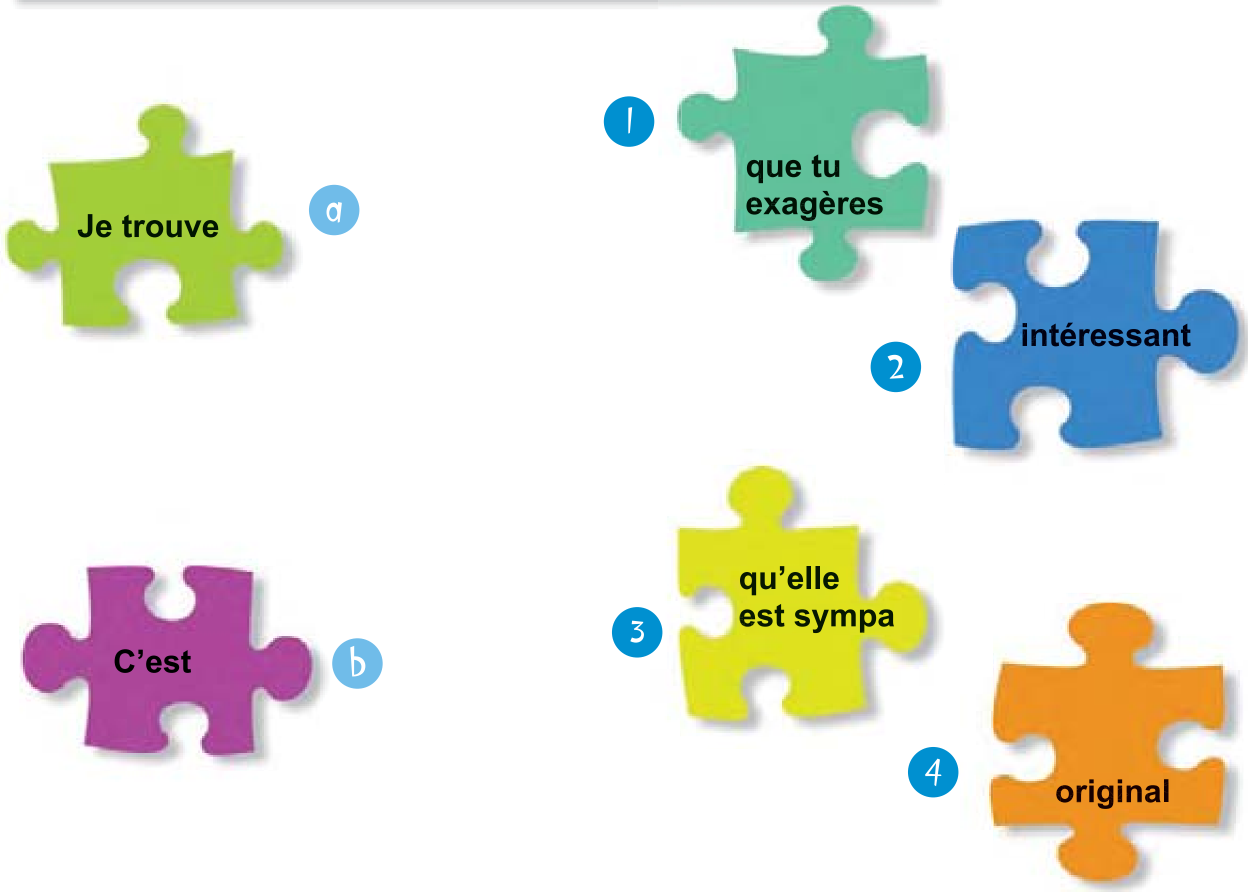

2 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Tu crois aux fantômes ? •	• a Oui, nous y habitons.
2 Elle va au parc Astérix ? •	• b Oui, nous y serons.
3 Vous serez à la fête ? •	• c Oui, j'y crois.
4 Tu nages dans la piscine ? •	• d Oui, il y voyage souvent.
5 Il voyage souvent en Grèce ? •	• e Oui, j'y nage.
6 Vous habitez à Paris ? •	• f Oui, elle y va.

3 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Tu as déjà fini ? •	• a Oui, nous partons maintenant.
2 Ils ne sont pas encore partis ? •	• b Non, elle n'a pas encore joué.
3 Ils commencent bientôt ? •	• c Non, je n'ai pas encore fini.
4 Elle a déjà joué ? •	• d Non, je n'y suis jamais allée.
5 Vous partez déjà ? •	• e Non, ils ont déjà commencé.
6 Tu n'es jamais allée à Paris ? •	• f Si, ils sont déjà partis.

4 Mettez les syllabes dans l'ordre pour former des mots.

leur | cou → ....

nal | ori | gi → ....

ti | que | bou → ....

cant | pro | vo → ....

5 Mettez ces morceaux au bon endroit.

aux	jà	core	y	à	mais

- dé . . . .
- j' . . . . vais
- ja . . . .
- penser . . . . quelqu'un
- pas en . . . .
- croire . . . . fantômes

6 Choisissez la bonne expression pour compléter le dialogue.

à ton avis	pourquoi pas	trouve
pas mal du tout	tu la trouves comment	originale

- Salut Natacha !

- Salut Linda !

- Regarde cette robe ! Dis-moi, ... ?

- . . . . !

- . . . . , est-ce que je devrais l'acheter ?

- . . . . ?

- Moi aussi, je . . . . cette couleur très . . . .

7 Reconstituez le dialogue suivant.

1 Tout de même ! Rouge vif…

2 Choisis une couleur plus sobre ! Bordeaux, par exemple, je crois que ça irait bien avec tes yeux, non ?

3 Mais non ! Pas pour ton premier rendez-vous !

4 Linda ! Regarde !

5 Superbe ! Mais… Ça fait pas un peu trop provocant ?

6 Bordeaux ? Jamais ! Ça fait vieille.

a	b	c	d	e	f
....	....	....	....	....	....

8 Classez les expressions dans le tableau.

- bof / je n'aime pas vraiment
- c'est un type formidable / je trouve cette personne très sympathique
- c'est original / c'est cool
- qu'en pensez-vous ? / comment tu trouves ?

On l'utilise plutôt avec des copains.	On l'utilise plutôt avec des personnes qu'on ne connaît pas bien.
....	....
....	....
....	....
....	....

1 Assemblez les pièces du puzzle pour former 4 phrases.

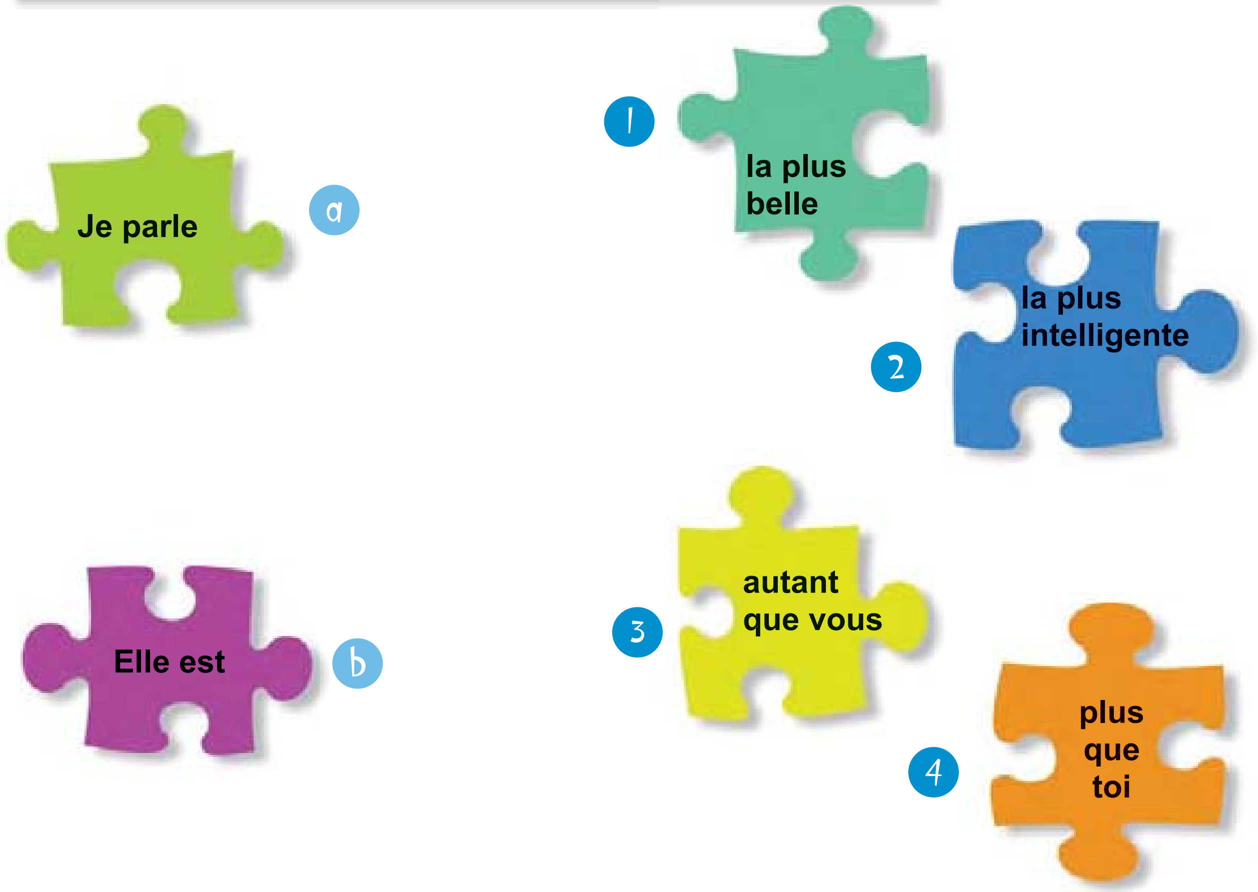

2 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Si j'invitais mon amie,	a il comprendrait.
2 Si tu étudies bien,	b je voyagerais beaucoup.
3 S'il m'écoutait,	c tu réussiras.
4 Si nous les invitions,	d vous vous amuseriez bien.
5 Si j'étais riche,	e elles accepteraient.
6 Si vous nous accompagniez,	f elle viendrait.

3 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Je suis plus	•	•	a la plus courageuse.
2 Sabine et Linda sont moins	•	•	b le plus optimiste.
3 Linda est	•	•	c grand que toi.
4 Nous sommes	•	•	d rapides que Nikos.
5 Sabine est moins	•	•	e les plus fortes.
6 Lucas est	•	•	f patiente que Linda.

4 Mettez les syllabes dans l'ordre pour former des mots.

lo | vé → ....

ports | trans → ....

ti | gant | fa → ....

ter | vi | si → ....

5 Mettez ces morceaux au bon endroit.

ait	ais	iez	ac	ça	pas

- j'aimer . . . .
- . . . . va
- il voudr . . . .
- d' . . . . cord
- vous pourr . . . .
- pourquoi . . . . ?

6 Choisissez la bonne expression pour compléter le dialogue.

pourquoi pas	tu crois
j'aimerais	acceptera

- Salut Nikos !

- Salut Lucas !

- . . . . inviter Sophie à ma fête d'anniversaire, ... qu'elle serait d'accord ?

- Oui, ... ? Si tu lui proposes, elle . . . .

7 Reconstituez le dialogue suivant.

1. Mais qu'est-ce que tu racontes ? À vélo, c'est mieux !
2. Quelle idée ! Ça n'a aucun intérêt, on ne voit rien, sous terre.
3. Si on faisait quelque chose tous ensemble pendant les vacances ?
4. Je suis pour ! Mais comment ? À pied ?
5. Ça, pas question ! On se déplacera en métro, c'est moins fatigant.
6. On pourrait faire le tour de Paris ? Qu'est-ce que vous en dites ?

a	b	c	d	e	f
....	....	....	....	....	....

8 Classez les expressions dans le tableau.

génial !/ je suis d'accord — je ne suis pas d'accord / mais non !

bof ! / je ne suis pas sûr(e) — c'est ok ! / c'est décidé !

On l'utilise plutôt avec des copains.	On l'utilise plutôt avec des personnes qu'on ne connaît pas bien.
....	....
....	....
....	....
....	....

1 Assemblez les pièces du puzzle pour former 4 phrases.

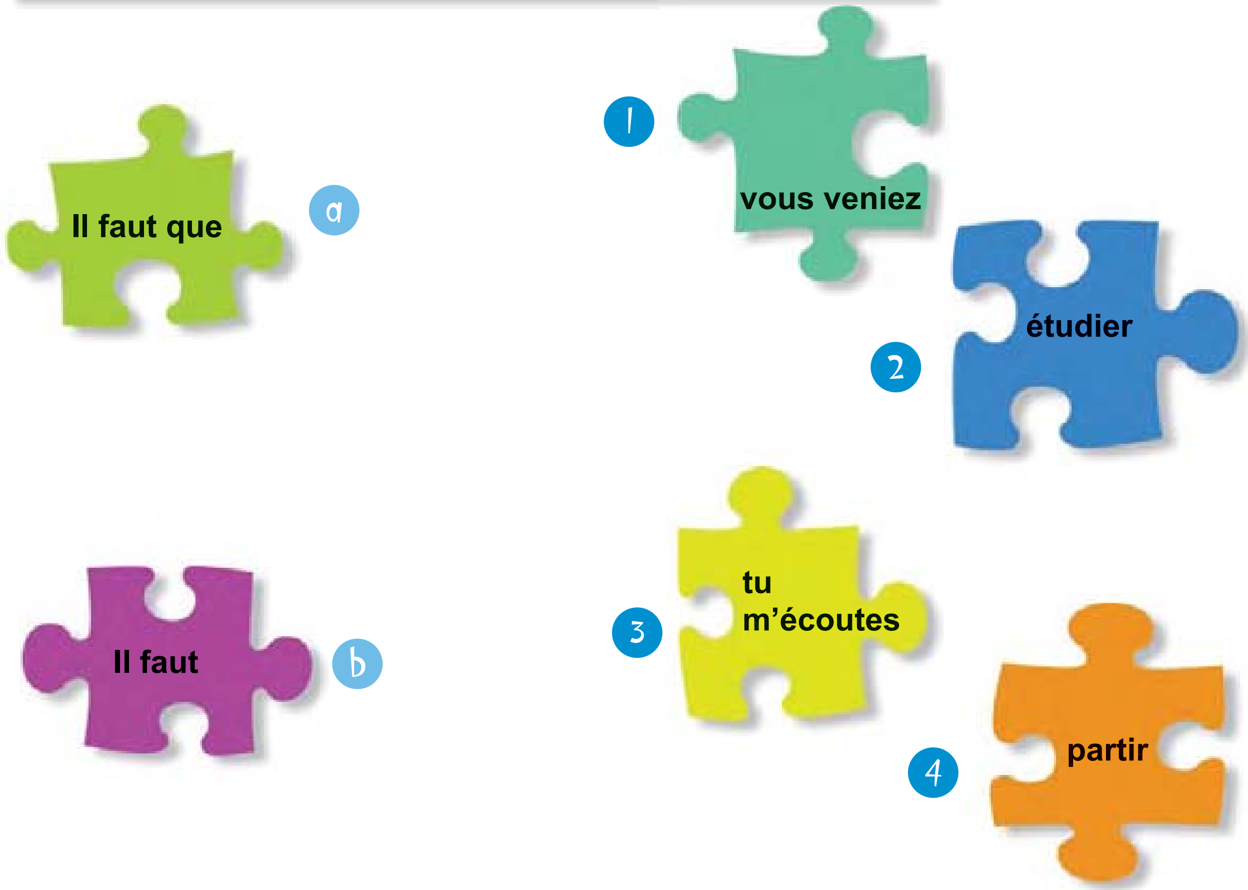

2 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Il vaut mieux •
2 Il faut que •

• a tu dormes.
• b rentrer.
• c nous écoutions.
• d faire attention.
• e vous veniez.
• f recycler.

3 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Ces fleurs,	•	•	a nous les recyclons.
2 Les déchets,	•	•	b je l'ai invitée.
3 Des photos,	•	•	c tu l'as lu.
4 Ce livre,	•	•	d vous n'en parlez pas.
5 De vos vacances	•	•	e ils en prennent souvent.
6 Mon amie,	•	•	f les trouve belles.

4 Mettez les syllabes dans l'ordre pour former des mots.

me | thè → ....

éco | gie | lo → ....

at | tion | ten → ....

tion | po | ex | si → ....

5 Mettez ces morceaux au bon endroit.

iss	que	va	faut	la	y

- Il . . . . ut mieux
- pourvu . . . .
- Il . . . .
- Tu . . . . regardes.
- que tu fin . . . . es
- J' . . . . ai pensé.

6 Choisissez la bonne expression pour compléter le dialogue.

faut	attention
environnement	il vaut

- Fais . . . . ! Tu gaspilles l'eau !

- Excuse-moi. Tu as raison, .mieux l'économiser.

- Oui, il . . . . fermer le robinet pendant la vaisselle.

- D'accord. Comme ça, on aide à préserver l' . . . .

7 Reconstituez le dialogue suivant.

1 Je vais à l'exposition internationale de Saragosse et j'aimerais vous y inviter.

2 Et toi, Lucas, tu viens avec nous ?

3 Ça a l'air intéressant. Moi, j'aimerais bien y aller.

4 Bien sûr ! Ça me plairait beaucoup d'aller en Espagne avec mes meilleurs amis !

5 Qu'est-ce que c'est ? Dis-nous !

6 Salut tout le monde ! J'ai quelque chose à vous proposer !

a	b	c	d	e	f
....	....	....	....	....	....

8 Classez les expressions dans le tableau.

faites attention ! / fais gaffe !

j'ai une interro / j'ai un examen

et alors ? / quel est le problème ?

pas de problème ! / bien sûr !

On l'utilise plutôt avec des copains.	On l'utilise plutôt avec des personnes qu'on ne connaît pas bien.
....	....
....	....
....	....
....	....

1 Assemblez les pièces du puzzle pour former 4 phrases.

a J'étais

b J'avais

1 pris

2 révisé

3 arrivé

4 parti

2 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Nous avions •

2 Vous étiez •

• a fini de préparer le repas.

• b sorti pour toute la soirée.

• c resté pour travailler tard.

• d publié l'annonce.

• e envoyé toutes les invitations.

• f assis au fond du restaurant.

3 Reliez la colonne violette à la colonne orange.

1 Il n'aime pas les étrangers •	• a Il est agoraphobe.
2 La peur des araignées. •	• b C'est l'hydrophobie.
3 Il n'aime pas rester enfermé. •	• c Il est xénophobe.
4 La peur des animaux. •	• d C'est l'arachnophobie.
5 La peur de l'eau. •	• e C'est la zoophobie.
6 Il n'aime pas aller dehors •	• f Il est claustrophobe.

4 Mettez les syllabes dans l'ordre pour former des mots.

pier | pa → ....

ter | cep | ac → ....

lé | rer | to → ....

por | ment | com | te → ....

5 Mettez ces morceaux au bon endroit.

an	con	fet	eu

- par . . . . séquent
- d'aill . . . . rs
- en ef . . . . t
- par . . . . tre
- cepend . . . . t
- en rev . . . . che

6 Choisissez la bonne expression pour compléter le dialogue.

nouvel	bienvenue	regarde
alors	critiquer	

- . . . ., Stéphanie ! Le . . . . élève !

- Et . . . . ?

- Viens ! On va lui souhaiter la . . . .

- Il a l'air bizarre.

- Fais d'abord sa connaissance, avant de . . . . !

7 Reconstituez le dialogue suivant.

1. Et tu lui en veux pour ça ? Mais ça va pas ? .

2. Lucas n'est pas sorti de chez lui, puisqu'il est malade !

3. C'est Lucas... Il m'avait promis de m'accompagner au bahut aujourd'hui.

4. Bonjour Nikos ! Tu fais la tête ?

5. Quand je suis arrivé au rendez-vous, ce matin, il était déjà parti.

6. Il me donne rendez-vous et il n'est même pas là !

a	b	c	d	e	f
....	....	....	....	....	....

8 Classez les expressions dans le tableau.

désolé / je suis désolé — veuillez m'excuser / excuse-moi

vous êtes fou ? / ça va pas ? — ça marche ! / d'accord !

On l'utilise plutôt avec des copains.	On l'utilise plutôt avec des personnes qu'on ne connaît pas bien.
....	....
....	....
....	....
....	....

ACTIVITÉS D'OBSERVATION

SYMBOLE	COMPÉTENCE	CONSIGNE	EXPLICATION	EXEMPLE
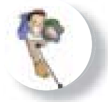	Compréhension écrite	Associez.	Reliez par un trait.	Associez les expressions équivalentes.
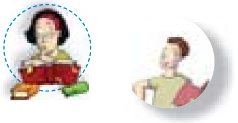	Compréhension écrite	Choisissez.	Sélectionnez la bonne réponse parmi plusieurs propositions.	Choisissez parmi les expressions ci-dessous.
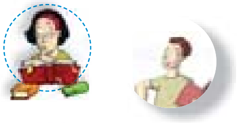	Compréhension écrite	Classez.	Regroupez différents éléments par catégories.	Classez les images par thème écologique.
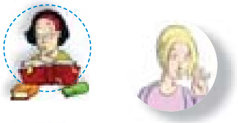	Compréhension écrite et orale	Cochez.	Faites une croix.	Cochez la bonne réponse.
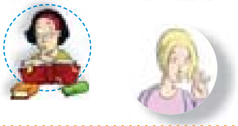	Compréhension orale	Écoutez.	Écoutez attentivement un extrait sonore.	Écoutez l'enregistrement suivant.
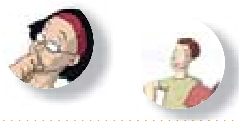	Compréhension écrite	Entourez.	Faites un cercle autour de la bonne réponse.	Entourez la bonne réponse.
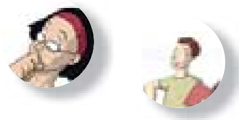	Compréhension écrite	Mettez dans l'ordre.	Récrivez les éléments dans un ordre correct.	Mettez les expressions suivantes dans l'ordre.
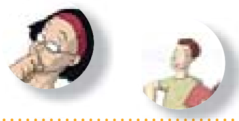	Compréhension écrite	Mettez une croix.	Ecrivez X.	Mettez une croix dans la colonne adéquate.
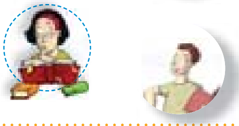	Compréhension écrite	Lisez.	Faites une lecture attentive.	Lisez le document suivant.
	Compréhension écrite	Reliez.	Reliez par un trait.	Reliez les expressions contraires.
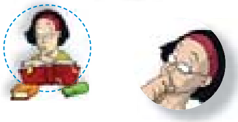	Compréhension écrite	Relisez.	Faites une seconde lecture du document.	Relisez le texte de l'activité précédente.
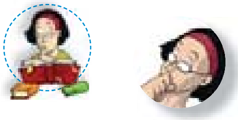	Compréhension écrite	Repérez..	Retrouvez l'élément demandé dans un document.	Repérez les pays francophones sur la carte.
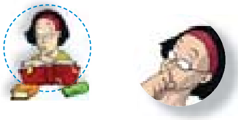	Compréhension écrite	Situez.	Montrez l'élément demandé sur le document.	Situez les pays francophones sur la carte du monde.
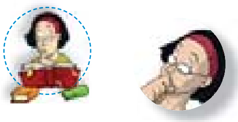	Compréhension écrite	Soulignez.	Marquez l'élément demandé par un trait.	Soulignez les verbes au passé composé dans le texte.

ACTIVITÉS COMMUNICATIVES

SYMBOLE	COMPÉTENCE	CONSIGNE	EXPLICATION	EXEMPLE
	Production orale	Citez.	Dites à vos camarades de classe l'élément demandé.	Citez trois œuvres de Descartes.
	Production orale	Décrivez.	Faites une description de l'élément demandé avec vos propres mots.	Décrivez votre lieu de vacances préféré.
	Production orale	Expliquez.	Répétez à vos camarades de classe l'élément demandé en utilisant des mots simples.	Expliquez oralement comment ça marche !
	Production orale	Jouez la scène.	Faites une dramatisation de la situation de communication proposée.	Par groupes de deux, jouez la scène.
	Production orale	Présentez.	Décrivez oralement l'élément demandé.	Présentez votre pays d'origine.
	Production orale	Reformulez.	Dites avec des mots plus simples.	Reformulez les phrases suivantes.

ACTIVITÉS DE PRODUCTION ÉCRITE

SYMBOLE	COMPÉTENCE	CONSIGNE	EXPLICATION	EXEMPLE
	Production écrite	Complétez.	Inscrivez les éléments proposés.	Complétez avec les expressions suivantes.
	Production écrite	Ajoutez.	Inscrivez des éléments supplémentaires.	Ajoutez les mots suivants dans les phrases.
	Production écrite	Écrivez.	Indiquez vos idées par écrit.	Écrivez votre avis sur la mode des jeunes.
	Production écrite	Inscrivez.	Indiquez par écrit.	Inscrivez le nom du correspondant et du destinataire.
	Production écrite	Recopiez.	Récrivez des informations.	Recopiez les phrases dans la case adéquate.
	Production écrite	Thème.	Sujet.	Classez les photos par thèmes écologiques.

ACTIVITÉS LUDIQUES/ARTISTIQUES

SYMBOLE	COMPÉTENCE	CONSIGNE	EXPLICATION	EXEMPLE
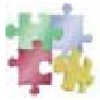	Activité ludique	Affichez.	Accrochez des documents dans la classe.	Affichez les photos dans votre classe.
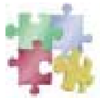	Activité ludique	Assemblez.	Réunissez des documents trouvés.	Assemblez les divers documents sur un panneau.
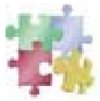	Activité ludique	Collage	Montage de documents sur un panneau.	Faites un collage qui aura pour sujet votre artiste préféré.
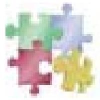	Activité ludique	Décorez.	Ajoutez des éléments décoratifs.	Décorez votre classe avec les photos trouvées.
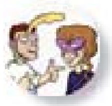	Activité ludique	Faites une représentation.	Faites la dramatisation d'un document.	Faites une représentation de la pièce de théâtre.
	Activité ludique	Illustrez.	Complétez par une illustration.	Illustrez vos activités par un dessin.
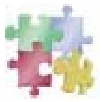	Activité ludique	Laissez reposer.	Ne touchez plus pendant un moment.	Laissez reposer le mélange pendant une nuit.
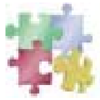	Activité ludique	Matériel de dessin	Crayons noirs, crayons de couleur, pinceaux, gouaches…	Prenez votre matériel de dessin et créez votre propre projet.
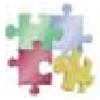	Activité ludique	Mélangez.	Remuez divers ingrédients ensemble.	Mélangez les liquides
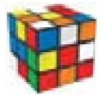	Activité ludique	Mots croisés	Jeu ou s'entrecroisent des mots, verticalement et horizontalement	Tentez de résoudre ce jeu de mots croisés !
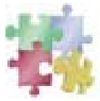	Activité ludique	Papier Canson	Support en papier cartonné, généralement de couleur.	Prenez un papier Canson et collez-y les documents trouvés.
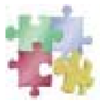	Activité ludique	Projet de classe	Affiche, poster, collage créé par toute la classe dans un but ludique et pédagogique.	Ensemble, faites un projet de classe qui aura pour sujet l'environnement.
	Activité ludique	Spectacle de fin d'année	Spectacle organisé par l'école et qui présente diverses œuvres artistiques des élèves.	Faites une représentation théâtrale pour le spectacle de fin d'année de votre école.

ACTIVITÉS HEURISTIQUES

SYMBOLE	COMPÉTENCE	CONSIGNE	EXPLICATION	EXEMPLE
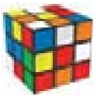	Compétence heuristique	Découvrez.	Mettez un élément caché en évidence.	Découvrez le mot mystérieux.
	Compétence heuristique	Demandez.	Posez des questions afin de mener à bien votre activité.	Demandez l'aide de votre professeur.
	Compétence heuristique	Faites une recherche.	Recherchez divers documents sur l'élément demandé.	Faites une recherche sur Descartes.
	Compétence heuristique	Trouvez.	Utilisez l'élément demandé après avoir observé attentivement.	Trouvez l'élément qui convient.

Exercice de révision

Exercice trés facile

Exercice facile

Exercice un peu moins facile

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α΄)

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.